

RAZE DE LUMINĂ

*Revista Seminarului Teologic Ortodox
„Sfântul Ioan Gură de Aur” din Târgoviște*

EDIȚIE OMAGIALĂ

Tipărită cu binecuvântarea
ÎNALTPREASFINȚITULUI PĂRINTE
† NIFON
ARHIEPISCOP ȘI MITROPOLIT

**Numărul 44, iulie-decembrie, Anul 2022,
Târgoviște, România**

RAZE DE LUMINĂ

Nr. 44, iulie-decembrie 2022

E- ISSN 2734-7273, P-ISSN 1582-2435

<http://seminarortodoxtargoviste.ro>

***1992-2022,
30 de ani în slujba Bisericii și a Educației.***

*Seminarul Teologic Ortodox
„Sfântul Ioan Gură de Aur” din Târgoviște.
13 noiembrie 2022.*

© 2022 <http://seminarortodoxtargoviste.ro>

RAZE DE LUMINĂ

Nr. 44, iulie-decembrie 2022

E- ISSN 2734-7273, P-ISSN 1582-2435

CUVÂNT DE BINECUVÂNTARE

Binecuvintez apariția acestui număr aniversar, cu prilejul celor trei decenii de existență a Seminarului Teologic „Sf. Ioan Gură de Aur” din Târgoviște, importantă instituție educațională pentru Eparhia noastră, dar și școală model în cadrul sistemului de învățământ din plan local, cunoscută de-a lungul timpului prin implicarea în numeroase evenimente spirituale, culturale și educaționale.

Cunoașterea, educația și cultura sunt esențiale pentru înțelegerea autentică și rodnicia credinței noastre, dar și pentru formarea unor caractere frumoase, puternice și hotărâte de care are atâta nevoie societatea noastră astăzi.

Învățământul teologic are un rol deosebit pentru misiunea pastorală a Ortodoxiei românești, deoarece, el formează, nu doar viitori slujitori ai Bisericii noastre, trăitori credibili ai valorilor Evangheliei Mântuitorului Iisus Hristos, ci și mărturisitori ai frumuseții credinței noastre străbune în lumea contemporană.

Seminarul Teologic din Târgoviște a pregătit numeroase generații de misionari, oferind societății noastre preoți, profesori de Religie, ori mireni atașați de Biserica noastră strămoșească, ce promovează prin viața lor, ceea ce au învățat în școală, în cadrul diferitelor

domenii de activitate.

Cei ce au trecut pragul Seminarului Teologic din Târgoviște, acumulând cunoaștere, lumină și bucurie, toate izvorâte din tezaurul de credință al Bisericii noastre Ortodoxe, au plecat mai departe, purtând germenii speranței ce izvorăsc din Evanghelia lui Hristos.

Ne bucurăm că în acest an, la împlinirea celor trei decenii de existență a Seminarului teologic, a fost târnosită biserica „Sfântul Ioan Gură de Aur”, care va funcționa și ca paraclis pentru elevii acestei școli teologice.

† NIFON

ARHIEPISCOP ȘI MITROPOLIT

© 2022 <http://seminarortodoxtargoviste.ro>

RAZE DE LUMINĂ

Nr. 44, iulie-decembrie 2022

E- ISSN 2734-7273, P-ISSN 1582-2435

SECȚIUNEA I

SEMINARUL TEOLOGIC DIN TÂRGOVIȘTE (1992-2022). TRECUT, PREZENT ȘI VIITOR

© 2022 <http://seminarortodoxtargoviste.ro>

RAZE DE LUMINĂ

Nr. 44, iulie-decembrie 2022

E- ISSN 2734-7273, P-ISSN 1582-2435

MISIUNE, EDUCAȚIE ȘI VOCAȚIE. SEMINARUL TEOLOGIC ORTODOX SFÂNTUL IOAN GURĂ DE AUR LA 30 DE ANI

Pr. Prof. Dr. Marin BUGIULESCU,

*Director al Seminarului Teologic „Sfântul Ioan Gură de Aur” din Târgoviște
(2018-prezent)*

Seminarul Teologic Ortodox “Sfântul Ioan Gură de Aur” din Târgoviște, după 30 de ani de activitate, este o școală a vocației și a misiunii creștine, cu o viziune educațională modernă-europeană, o simbioză între tradiție și modernitate. În contextul reformelor contemporane, paradigma seminarială reprezintă un reper necesar pentru un demers formativ-educativ centrat pe competențele și valorile axiologice. De fapt, educația înseamnă armonia dintre știință, credință și viață. Seminarul Teologic reprezintă un promotor al educației prin care s-a format în decursul timpului cultura și spiritualitatea românească. Istoria ne arată că la Târgoviște, datorită Bisericii, a început cultura tiparului și a cărții, a învățământului reprezentat la acea vreme de *Școala greacă și latină*. Educația înseamnă progres în cunoaștere, formare intelectuală și morală, așa cum o defineau în Antichitate înțelepții paideia. Dar, educația în sensul deplin și profund se adresează omului ca întreg, văzut ca ființă trupească și sufletească, care are ca model pe Mântuitorul Iisus Hristos, Învățătorul Suprem.

Vocația și educația teologică presupun o chemare specială, un glas divin care îndreaptă pe tineri către școlile de teologie. O lucrare tainică, dar minunată, care nu înlătură libertatea și cunoașterea, conștiința și iubirea, ghidează pe elevii și studenții teologi către slujirea sublimă prilejuită de Taina Sfântă a Preoției. Aceasta trebuie să reprezinte ținta și motivația fiecărui elev sau student teolog. Absolvenții care își asumă misiunea slujirii preoțești sunt încredințați cu *arta artelor și știința științelor*, pentru care trebuie să se ridice la înălțimea vocației și a chemării exprimate clar prin cuvântul Scripturii: „*Mulți sunt chemați, dar puțini sunt aleși*” (Matei 22,14).

1. SEMINARUL TEOLOGIC DIN TÂRGOVIȘTE, O ȘCOALĂ A MISIUNII ȘI VOCAȚIEI - SCURT ISTORIC

După evenimentele din 1989, când regimul comunist din România a fost înlăturat, a urmat pentru Biserica Ortodoxă o perioadă de revigorare. Au fost înființate mai multe scaune episcopale și instituții teologice în cuprinsul Patriarhiei Române. În septembrie 1991, episcopul vicar patriarhal, dr. Vasile Costin, a fost ales și înscăunat Arhiepiscop al Târgoviștei. Astfel, vechea capitală a Țării Românești a avut un nou ierarh după mai bine de trei secole, de la 1668, când Mitropolia a fost mutată la București. Începutul Seminarului Teologic Ortodox din Târgoviște este legat de înființarea Arhiepiscopiei Târgoviștei, la 3 septembrie 1991. O serie de preoți și profesori au înaintat documentele necesare fondării Seminarului Teologic, constituit prin adresa

Secretariatului de Stat pentru Culte nr. 1169/172 din 17 februarie 1992, în urma aprobării Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. Din partea Arhiepiscopiei, preotul Stoica Ion, împreună cu profesorii Uța Ana și Ion Stoica, directori ai Liceului „Ion Heliade Rădulescu” din Târgoviște, au obținut aprobarea Inspectoratului Școlar Județean Dâmbovița și a Preafericitului Patriarh Teoctist, pentru ca în spațiile disponibile din cadrul Liceului Ion Heliade Rădulescu să funcționeze o școală unică în cadrul rețelei școlare județene. Astfel, începând cu anul școlar 1992-1993, Seminarul Teologic „Sfântul Ioan Gură de Aur” a luat ființă cu un număr de 4 clase, 2 clase a IX-a, prin examen de admitere, dar și 2 de a X-a, prin transferul unor elevi de la Seminariile Teologice din București, Turnu Măgurele și Pitești.

Primul director a fost preotul Ioan Stan (1992-1993), paroh la biserica „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din Lazuri, localitatea Comișani, o personalitate puternică și sistematică, prin eforturile căruia noua școală teologică târgovișteană a început să

devină cunoscută la nivel local. Preotul Ioan Ștefănescu, paroh la biserica „Sfântul Nifon” din Târgoviște, a fost numit ca director între anii 1993-1996. În 1994, prin adresa 6264 din 24 august, s-a înființat Școala de Cântăreți bisericești, în cadrul căreia au absolvit 228 de elevi. Tot în această perioadă, la etajul al doilea din clădirea internat, a fost amenajat un Paraclis cu hramul „Sfântul Ioan Gură de Aur”, pentru nevoile spirituale ale școlii. Între anii 1996-1999, conducerea Seminarului a fost încredințată preotului Alexandru Moțoc, paroh la biserica „Sfântul Gheorghe” din Târgoviște, care a susținut demersurile educaționale ale predecesorilor săi. Din anul 1999, pr. prof. Alexandru Moțoc a obținut transferul ca preot paroh la biserica „Sfânta Treime –Tei” din Capitală și a fost numit Inspector general bisericesc în cadrul Corpului de Inspecție și Control al Cancelariei

Sfântului Sinod. A trecut la cele veșnice în ziua de 25 martie 2016. În continuitatea istoriei, devenită timp sfânt al mântuirii, importanța eclezială și culturală a marilor ierarhi cărturari ai Târgoviștei a fost reactivată și înnoită prin iconomia de arhipăstor, din iarna anului 1999, odată cu instalarea în vechea cetate de scaun a domnilor munteni a Înaltpreasfințitului NIFON, ca Arhiepiscop al Târgoviștei. Prestigiul școlii a crescut datorită atenției deosebite a Înaltpreasfinției Sale acordată elevilor și profesorilor. Preotul Gheorghe Safta a fost numit director al instituției, funcționând în perioada 1999-2011.

Înaltpreasfințitul Părinte NIFON, Arhiepiscopul și Mitropolitul Târgoviștei, a înțeles necesitatea reorganizării Seminarului, ca o exigență misionară de o mare actualitate pentru Biserică. Începând cu anul 2003, s-a renovat parterul clădirii internat și s-a reamenajat cantina. În anul 2007 a început construirea unui nou corp de clădire. Astfel,

în 2009, școala avea cantină și internat propriu, dar și o nouă clădire pentru clasele de filologie, care din 2006-2007 fac parte din oferta educațională a Seminarului. Începând cu anul școlar 2009-2010, funcționează clasele de gimnaziu (a V-a - a VIII-a), acreditate de Ministerul Educației Naționale prin OMEN 3669, din 14 martie 2019. Un eveniment deosebit din istoria școlii s-a petrecut în anul 2009, în ziua de prăznuire a Sfântului Ioan

Gură de Aur, ocrotitorul spiritual al școlii - Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit NIFON, împreună cu un numeros sobor de preoți și diaconi, în prezența autorităților locale, a cadrelor didactice și a elevilor, a sfințit complexul seminarial precum și noul paraclis. Toate aceste demersuri au fost acompaniate de performanțele educaționale deosebite care au contribuit la creșterea prestigiului școlii la nivel local și național. Participările numeroase la concursuri și olimpiade, rezultate remarcabile ale Corului Seminarului, dar și numeroșii absolvenți care sunt preoți ai Bisericii Ortodoxe Române reprezintă cartea de vizită a Seminarului Teologic „Sfântul Ioan Gură de Aur” din Târgoviște.

Responsabilitatea managerială a fost preluată ulterior de Pr. prof. dr. Mihail Iulian Stan (2011-2015), respectiv Arhid. dr. prof. Bogdan-Petru Hrestic (2015-2018).

La începutul anului școlar 2018-2019, Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit NIFON, Arhiepiscopul Târgoviștei și Exarh patriarhal, a investit ca director al Seminarului Teologic „Sfântul Ioan Gură de Aur” din Târgoviște pe Pr. prof. dr. Marin Bugiulescu, care a inițiat o serie de activități necesare pentru îmbunătățirea ambiantului școlar și educațional. Săli de clasă nou amenajate și modernizate cu mobilier și tehnologie educațională de ultimă generație, precum și refacerea complexului format din cantină și clădirea internat au constituit prioritățile mandatului managerial. De asemenea, o atenție

deosebită a fost acordată proiectelor Erasmus+, începând cu anul școlar 2020-2021. Obiectivele au vizat dobândirea de competențe de către elevi și profesori, îmbunătățirea calității procesului de învățământ și a performanțelor în rândul elevilor din clasele gimnaziale și liceale, perfecționarea digitală a cadrelor didactice și a aspectelor manageriale din domeniul educației și formării vocaționale prin parteneriate de calitate la nivel european, consolidarea competențelor-cheie și a celor transversale pentru elevi, respectiv dezvoltarea competențelor specifice concordate cu dinamica forței de muncă pentru reușita social-profesională.

La 30 de ani de la înființare, Seminarul Teologic „Sfântul Ioan Gură de Aur” din Târgoviște este o școală remarcabilă și performantă din punct de vedere al rezultatelor obținute la evaluările naționale, fapt confirmat prin clasarea în rândul primelor licee din Dâmbovița cu un procent de promovabilitate foarte mare.

În decursul timpului, pe parcursul celor 30 de ani, s-au obținut rezultate excepționale la care au contribuit o serie de profesori cu o vocație pedagogică de excepție, dintre care amintim: Pr. Ioan Voinea, Pr. Ștefănescu Ion, Pr. Moțoc Alexandru, Pr. Gheorghe Safta (Tipic), Pr. Gheorghe Chivulescu (Noul Testament), Pr. Vasile Grigorescu (Spiritualitate), Pr. Simion Chivulescu (Vechiul Testament), Pr. dr. Dorin Zarioiu (Limba Latină), Arhid. Ion Marin (Muzică liniară), Pr. Iulian Măcriș (Vechiul Testament), Pr. dr. Marian Puiescu (Limba Greacă), Pr. Adrian Popa (Limba Latină și Catehetică-Omiletică), Pr. dr. Mihail Iulian Stan (Noul Testament și Istoria Bisericii Ortodoxe Române), iar pe tărâm duhovnicesc preoții spirituali, Pr. Nicolae Iordache, Pr. Flavius Movileanu, Pr. Adrian Radu, Pr. dr. Ionuț Ileana. În rândul profesorilor laici consemnăm pe Aurelia Grigorescu (Limba Română), Ana Uță (Matematică), Elena Moise (Limba Franceză), Simion Maria și Vasile Elena (Geografie), Burlea Anișoara (Limba Română), Cristea Maria (Socio-umane), Neguț Maria (Limba Română), Istrate Gabriela și Ileana Cătălina Neculaescu (Istorie), dar și alte cadre didactice asociate pentru o perioadă de timp în funcție de necesitățile educaționale.

2. ISTORIE, TRADIȚIE ȘI CONTINUITATE.

SEMINARUL TEOLOGIC DIN TÂRGOVIȘTE, ASTĂZI

Seminarul Teologic „Sfântul Ioan Gură de Aur” din Târgoviște funcționează prin grija părintească și cu binecuvântarea IPS Părinte Mitropolit Dr. NIFON, Arhiepiscopul și Mitropolitul Târgoviștei. Acesta face parte din instituțiile școlare acreditate de Ministerul Educației Naționale, arondate Inspectoratului Școlar Județean Dâmbovița, reprezentativă prin unicitatea pregătirii în planul învățământului dâmbovițean, fiind una dintre unitățile educaționale în care se asigură instruirea elevilor, combinarea funcționalității unor filiere diferite de instruire, diversitatea și complexitatea ofertei educaționale.

În anul școlar 2022-2023, unitatea școlară este structurată pe următoarele niveluri de învățământ, filiere, profiluri și specializări: Liceal: filiera vocațională- profilul teologic, 4 clase a IX-a – a XII-a, câte 1 pe fiecare nivel; Liceal: filiera teoretică, profilul umanist-filologie, 8 clase a IX-a – a XII-a, câte 2 pe fiecare nivel; Învățământ gimnazial- 4 clase a V-a – a VIII-a, câte 1 pe fiecare nivel. În cele 16 clase sunt înmatriculați 350 de elevi. Predarea disciplinelor școlare în cadrul Seminarului Teologic Ortodox „Sfântul Ioan

Gură de Aur” este asigurată de un corp profesoral format din 34 de cadre didactice, între care 7 clerici, 26 profesori titulari, 2 suplinitori, 3 asociați, 1 profesor pensionar: Pr. dr. Bugiulescu Marin (Istoria Bisericii Ortodoxe Române, Îndrumări Misionare), Pr. dr. Drăghici Gheorghe (Muzică Psaltică, Limba Greacă), Drd. Cazan Florinel Ciprian (Muzică liniară), Pr. Badea Marian (Vechiul și Noul Testament), Pr. Alin Marian Pleșa (Dogmatică, Catehetică-Omiletică), Pr. Stana Bogdan (Limba Latină), Pr. Gheorghe Ștefănel și Pr. Rădulescu Constantin (Spiritualitate), Pleșa Liana, Antonescu Corina, și Ristoiu Ana Maria (Limba Română), Boianu Luminița și Vișan Mihaela (Matematică), Scarlat Emilia, Stoica Angelica și Savu Elena Mădălina (Limba Franceză), Miloiu Luminița și Mălău Cătălina (Istorie), Marinescu Sorina și Nae Aurelian (Limba Engleză),

Voinea Aura (Geografie), Mălău Marian (Educație Fizică), Georgescu Simona (Fizică), Dumitrescu Anca (Chimie), Bucăloiu Ionela și Prodan Alin (Biologie), Mareș Petre (Educație Socială, Filosofie), Șerban Cristian Gabriel (Informatică), Diaconu Ioana (Educație Artistică), Stoicescu Mirela Carmen (Gândire critică), Ioana Alina (Educație Antreprenorială), Dolomeț Liliana și Fotin Elena Ramona (Psihologie). Practica și îndrumarea spirituală sunt realizate de Pr. Rădulescu Constantin și Pr. Gheorghe Ștefănel. Menționăm faptul că în școală își desfășoară activitatea 3 profesori cu doctorat, 26 profesori cu gradul didactic I, 3 profesori cu gradul didactic II, 2 profesori cu gradul didactic definitiv, 1 profesor debutant iar activitatea liturgică, spirituală și duhovnicească este coordonată de 2 preoți spirituali. La acestea se adaugă 19 angajați, personal didactic auxiliar și nedidactic, care asigură buna funcționare a unității de învățământ.

Eficiența activității educaționale rezultă din rezultatele deosebite la evaluările naționale, la olimpiadele și concursurile școlare, respectiv activitățile școlare și

extrașcolare desfășurate de cadrele didactice. Strategia de dezvoltare pe termen mediu și lung vizează asigurarea calității în educație prin formarea de competențe, dobândirea de cunoștințe, abilități și aptitudini de către elevi, compatibile cu exigențele socio-profesionale necesare unei dezvoltări armonioase și integrării acestora pe piața muncii.

Misiunea Seminarului Teologic Ortodox „Sfântul Ioan Gură de Aur” din Târgoviște este de a asigura elevilor o educație integrală, proiectată spre viitor, în spiritul valorilor creștine și europene. Dezvoltarea strategică urmărește realizarea performanțelor educaționale prin obiectivele specifice, dintre care amintim:

- Dezvoltarea unei culturi și a unei mentalități a calității la nivelul întregului personal al școlii, pregătirea elevilor care vor sluji bisericii și lumii, atât ca membri ai clerului creștin, cât și ca lideri laici și învățați, pentru a putea construi o comunitate a viitorului bazată pe valorile axiologice ale cunoașterii și vieții;
- Dezvoltarea bazei materiale a școlii în concordanță cu cerințele unui învățământ de calitate;
- Creșterea eficienței și calității procesului de învățământ în vederea îmbunătățirii rezultatelor școlare, a pregătirii unor elevi cu șanse reale în afirmarea și evoluția lor ulterioară, pe fondul unei societăți în continuă schimbare, selective și bazate pe criteriul performanței;
- Promovarea dimensiunii europene a practicilor educaționale și dezvoltarea competențelor cheie în rândul elevilor, prin realizarea unor proiecte, programe și parteneriate cu diverși parteneri locali, naționali și internaționali.

Seminarul Teologic Ortodox din Târgoviște, în cei 30 de ani de activitate (1992-2022), a pregătit 26 de promoții de elevi teologi, seminariști (1996-2022), 12 promoții de absolvenți ai profilului umanist filologie (2010-2022) și 8 generații de elevi ai ciclului de învățământ gimnazial (2013-2022), precum și multe serii de cântăreți bisericești. Cu prioritate, îi pregătește pe viitorii slujitori ai sfințelor biserici, dar și pe membrii societății românești de azi și de mâine, formați în spiritul moralei creștine și a valorilor axiologice pentru o civilizație europeană în care identitatea personală și națională nu dispare în vâltoarea postmodernă, nihilistă și atee.

Având în vedere cele prezentate, suntem îndreptățiți să afirmăm că Seminarul Teologic Ortodox din Târgoviște este o școală a vocației și a misiunii creștine, care continuă de trei decenii tradiția instituțiilor de învățământ, prin care s-a format în decursul timpului cultura și spiritualitatea neamului românesc.

**Mulți ani Seminarului Teologic Ortodox ”Sfântul Ioan Gură de Aur” din
Târgoviște! VIVAT, CRESCAT, FLOREAT!**

© 2022 <http://seminarortodoxtargoviste.ro>

RAZE DE LUMINĂ

Nr. 44, iulie-decembrie 2022

E- ISSN 2734-7273, P-ISSN 1582-2435

LA MOMENT ANIVERSAR, CU DRAGOSTE ȘI RECUNOȘȚINȚĂ

Pr. Prof. Univ. Dr. Ștefan FLOREA,

*Prodecan, Facultatea de Teologie Ortodoxă și Științele Educației,
Universitatea Valahia din Târgoviște*

La împlinirea a trei decenii de activitate, am deosebita bucurie de a aprecia lucrarea fructuoasă a Seminarului Teologic din Târgoviște, pentru întreaga slujire în spațiul educațional religios din Patriarhia Română.

Ca fost director de Seminar, la Slobozia, în Episcopia Sloboziei și Călarășilor, de-a lungul timpului, am putut aprecia rezultatele școlii teologice de la Târgoviște, am citit despre realizările sale și am cunoscut absolvenți, elevi sau profesori de o deosebită calitate, constatând de fiecare dată buna lor pregătire și formare, realizate în această instituție de învățământ preuniversitar. Rodnicia ei se vede foarte bine în numeroșii preoți slujitori la parohiile din Arhiepiscopia Târgoviștei sau din alte eparhii, la profesorii de la Facultatea de Teologie din Târgoviște sau de la alte facultăți sau seminarii din țară, ori în preoții slujitori la parohii din eparhiile învecinate sau la centrele eparhiale din țară ori străinătate, sau chiar în cadrul Administrației Patriarhale.

Desigur, nu toți absolvenții au ajuns preoți, ci și profesori de Religie sau slujitori în mai toate domeniile de activitate, inclusiv în politică, ceea ce face ca renumele acestei școli să crească iar amintirea anilor de formare să rămână neștersă pentru toți cei care au studiat aici, cu exemplul luminos al Sfântului Ioan Gură de Aur, ocrotitorul școlii, în minte și în suflet.

Dintre profesorii școlii, despre care am auzit sau pe care i-am cunoscut, remarc, cu deosebită apreciere, pe Arhidiaconul Marin Ion, trecut la cele veșnice, pe Pr. Ioan Stan, fost Vicar eparhial, director și profesor al școlii, pe Pr. Prof. Alin Marian Pleșa, pe Pr. Prof. dr. Stan Mihai, Pr. Prof. dr. Marian Bugiulescu, actualul director al școlii. Desigur, am amintit numai câțiva, dar aș vrea să subliniez faptul că au scos de pe băncile acestei școli elevi eminenti, dintre care, pe mulți i-am avut și studenți la Facultatea de Teologie și Științele Educației din Târgoviște.

Așa cum a făcut și la Slobozia, cu Seminarul de acolo, și aici, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit NIFON s-a implicat în susținerea școlii, a elevilor și a profesorilor, sprijinind școala și promovând profesorii și elevii săi de-a lungul timpului, ca un luminat Ierarh și bun Părinte duhovnicesc.

Trei decenii de activitate reprezintă foarte mult pentru timpul fragmentat și rapid curgător pe care-l trăim, dar prin eforturile tuturor celor implicați, școala merge mai departe. După cum bine știm, educația, în general, reprezintă unul dintre cele mai importante instrumente de creștere a moralității, prin intermediul mijloacelor educaționale, în interiorul spațiului școlii și al familiei deopotrivă. A educa înseamnă a

împărtăși din propria experiență și din propriile principii de viață, de a dăruii oamenilor, în general și copiilor, în special, din rodul înțelepciunii existențiale proprii. A învăța este o operă de împreună-împărtășire prin iubire și cu atenție, a unor experiențe de viață deosebit de importante, așa cum afirmă dictonul latinesc *Non scholae sed vitae discimus*. De aceea, noi, ca învățători și slujitori consacrați ai lui Dumnezeu în același timp, avem credința neclintită că într-o școală precum este Seminarul Teologic, îi învățăm pe discipoli, în primul rând, să fie oameni buni, sensibili la problemele semenilor lor, iubitori de Dumnezeu și de neamul pe care îl reprezintă, cu alte cuvinte rolul formativ al educației trece înaintea celui informativ. Ne străduim să formăm, să modelăm caractere umane înalte; caracterul fără inteligență poate face multe, inteligența fără caracter, nu poate face nimic.

Viața morală se referă la trăirea prezenței lui Dumnezeu, la practicarea sacralului în viața de zi cu zi, ca aplicație concretă a învățaturii de credință, care la rândul ei este expresia verbală a unor adevăruri mai presus de rațiune. Pe cale de consecință, a trăi moral nu înseamnă a urma un set de reguli, aceasta este doar partea superficială

și exterioară a înțelegerii adevărului ei intrinsec, ci este vorba despre aprofundarea datului dumnezeiesc al omului, cum afirmăm din punct de vedere doctrinar, este un mijloc sigur de a merge de la chipul spre asemănare cu Dumnezeu. Morala te ajută la reluarea legăturii cu Dumnezeu, slăbită prin păcatul neascultării săvârșit de protopărinții noștri.

Seminarul Teologic reprezintă antecamera Facultății de Teologie. Bazele cunoașterii în domeniul teologic se sedimentează în Seminar. De aceea, îmi exprim respectul și gratitudinea pentru osteneala tuturor profesorilor din învățământul preuniversitar teologic, mulțumindu-le pentru toți acei viitori studenți foarte buni, pe care îi îndrumă pe drumul desăvârșirii cunoștințelor teologice.

Ca profesor și preot, ca fost director de școală, vă urez ani mulți, promoții de excepție și un rodnic timp de a-I mulțumi Bunului Dumnezeu, ca instituție ce sprijină pe plan educațional misiunea pastorală a Bisericii noastre în contemporaneitate.

© 2022 <http://seminarortodoxtargoviste.ro>

RAZE DE LUMINĂ

Nr. 44, iulie-decembrie 2022

E- ISSN 2734-7273, P-ISSN 1582-2435

TÂRNOSIREA BISERICII „SF. IOAN GURĂ DE AUR” DIN MUNICIPIUL TÂRGOVIȘTE

Pr. Dr. Ionuț Ciprian ILEANA,

*Consilier eparhial, Sectorul Învățământ și activități cu tineretul,
Arhiepiscopia Târgoviștei*

În cadrul ceremoniilor aniversare dedicate celor trei decenii de la înființarea Seminarului Teologic „Sf. Ioan Gură de Aur”, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Nifon a oficiat duminică, 27 noiembrie 2022, în prezența a numeroși credincioși din oraș și din împrejurimi, slujba de târnosire a celei mai noi biserici din Municipiul Târgoviște.

Sfântul locaș are hramurile „Sf. Ioan Gură de Aur” și „Sf. Mare Mucenic Gheorghe” și va fi atât biserică parohială cât și paraclis pentru elevii Seminarului, în a cărui vecinătate este situat.

Din sobor au făcut parte: Părintele Vicar Eparhial, Părinți Consilieri de la Centrul Eparhial, precum și profesori de la Facultatea de Teologie și Științele Educației a Universității „Valahia” și de la Seminarul Teologic Ortodox din Municipiul Târgoviște.

În cadrul sfintei slujbe, Mitropolitul Nifon a hirotonit întru preot, pe seama acestei noi biserici, pe Pc. Arhidiacon Bogdan Hrestic, ce a slujit până acum la Catedrala din Târgoviște.

„Actul de sfințire” al sfântului locaș a fost citit de Pr. dr. Ionuț Adrian Ghibanu, Vicar eparhial, iar, după

aceea, Pr. Silviu Danciu, Protopop al Protoieriei Târgoviște Nord, a rostit cuvântul de bun venit pentru Ierarhul nostru. Noul hirotonit și paroh, Pc. Pr. Bogdan Hrestic a ținut un cuvânt de mulțumire, adresat Înaltpreasfinției Sale și tuturor celor implicați în susținerea lucrărilor de edificare a acestei biserici.

În cuvântul său, Mitropolitul Nifon a evocat, la împlinirea celor treizeci de ani de la înființare, rolul important al Seminarului Teologic „Sf. Ioan Gură de Aur” din Târgoviște, în misiunea educațională a Eparhiei noastre, ca școală model în cadrul sistemului de învățământ local, dar nu numai, cunoscută prin implicarea în numeroase evenimente spirituale, culturale și educaționale, care a pregătit numeroase generații de misionari, oferind societății noastre preoți, profesori de Religie, ori mireni atașați de misiunea Bisericii noastre strămoșești.

De asemenea, Înaltpreasfinția Sa a arătat că ridicarea unei noi biserici se constituie într-o jertfelnică laudă adusă Bunului Dumnezeu, ce reprezintă o mărturie a credinței și a solidarității din cadrul unei comunități, precum și un profund gest de nobilă iubire față de aproapele, deoarece se oferă credincioșilor de astăzi și celor viitori o biserică – binecuvântat spațiu sacru și semn al speranței ce ne animă existența în istorie, ca valoare românească și europeană fundamentală.

Înaltpreasfinția Sa i-a acordat rangul de „iconom stavrofor” Pr. paroh Bogdan Hrestic și „Diploma mitropolitană de recunoștință” domnilor Corneliu Ștefan, Președintele Consiliului Județean Dâmbovița și Daniel Cristian Stan, Primarul Municipiului Târgoviște.

Împreună cu numeroșii credincioși prezenți la acest eveniment duhovnicesc al Eparhiei noastre, au luat parte și oficialități locale, județene și naționale care au dorit să împărtășească bucuria credincioșilor de aici, totodată și membri ai comunității noastre locale.

© 2022 <http://seminarortodoxtargoviste.ro>

RAZE DE LUMINĂ

Nr. 44, iulie-decembrie 2022

E- ISSN 2734-7273, P-ISSN 1582-2435

COLABORAREA DINTRE BISERICĂ ȘI ȘCOALĂ. NOI PERSPECTIVE

Pr. Conf. Univ. Dr. ALEXANDRU-CORNELIU ARION,
Facultatea de Teologie Ortodoxă și Științele Educației, Târgoviște

Biserica și Școala, aceste două instituții „siameze” ale poporului român s-au găsit, dintru început, într-o relație de osmoză, cea dintâi fiind toposul de desfășurare a celei de-a doua pentru o bună bucată de vreme. Odată cu fenomenele bulversante – pentru noi, românii, dar și pentru Europa – numite Iluminism și Revoluție Franceză, iar ulterior, Revoluție bolșevic-comunistă, s-a născut, și apoi, înstăpânit sciziunea dintre noul Stat și Biserică, adică dintre ceea ce reprezenta domeniul public și cel privat. Aceste avatururi istorice au antrenat după sine o nouă paradigmă de înțelegere a lumii, în care rolul Bisericii a fost din ce în ce mai obliterated, această străveche instituție a neamului românesc fiind văzută fie ca desuetă, revolută fie, în cel mai bun caz, una de interes strict particular.

După dezghețul din toamna lui 1989, odată cu năruirea redutelor vechii gândiri materialist-dialectice, se reface dialogul dintre Stat și Biserică, unul în cheie de respect reciproc, manifestat în colaborarea dintre cele două instituții, materializată, în special, prin revenirea în școală a predării Religiei. Abia odată cu anul 1990, religia a revenit în matca ei firească, căpătând, treptat, drept de cetate și ajungând să dobândească, odată cu anul școlar 1998-1999, statut de disciplină obligatorie, fiind, de atunci, parte a trunchiului comun, în aria curriculară „Om și societate”.

1. Dialogul dintre Religie și Școală începe în Familie

Este adevărat că după 50 de ani de îndoctrinare ateistă și în condițiile în care spiritul secularizant din Apus întreține anumite prejudecăți chiar și după căderea comunismului – exacerbate neîndoielnic astăzi – există la noi o anume criză a înțelegerii Tradiției. Există și neînțelegere, există și indiferentism. Tocmai de aceea, instituțiile responsabile, în primul rând, Biserica și Școala, trebuie să lucreze temeinic și armonios, în sens educativ, catehetic, apologetic, misionar. Tradiția vie trebuie recuperată și reasumată, pornind de la credința în Dumnezeu și de la instinctele sănătoase ale neamului românesc.

Tineretul, mai ales, trebuie să conștientizeze nu doar importanța individuală a relației cu Hristos, dar și măreția apartenenței la cea mai înaltă tradiție spirituală, aceea a Creștinismului răsăritean, de expresie Ortodoxă. Se pune întrebarea: Poate Biserica, însă, readuce, de una singură, societatea și, mai ales, segmentul ei juvenil la redescoperire acestei Tradiții, singura care o poate salva din marasmul ideologic de orice tip – antihristic, în esența lui! – în care se scaldă astăzi? Sigur că orice „ambutisare” spirituală este sortită naufragiului dacă nu există o împreună lucrare a celor două mari instituții ale poporului nostru, adică Biserica și Școala, la care trebuie să se adauge, pentru a forma triada, Familia. Pentru că nici Biserica, nici Școala, ci Familia, prima instituție a omenirii, de sorginte divină, este cea căreia îi incumbă cel dintâi sarcina de a educa copiii noștri.

Prea adeseori, eșecul formării tinerilor este pus, pe nedrept, pe seama Școlii și Bisericii, când familia este matricea în care se nasc și se dezvoltă caractere. Prea ne autoexonerăm noi, părinții, când vine vorba de falimentul sau precaritatea instruirii vlăstarelor noastre, transferând culpa când asupra Școlii, când asupra Guvernului sau altor decidenți politici. De aceea, împreună cu Rod Dreher, cunoscutul gânditor ortodox american, care vorbește de familie, ca „puncte de rezistență” împotriva totalitarismului soft sau „de mătase” indus de progresismul de astăzi (V. cartea lui, „Să nu trăim în minciună!”) – care nu acceptă niciun fel de disidență sau îndoială – propunem câteva principii aplicabile de părinți în familie. Enumerăm astfel: să fim un model de curaj, să umplem mintea copiilor cu binele din lume, să nu ne temem dacă părem ciudați în ochii societății, să fim pregătiți de sacrificii mari pentru un bine mai mare decât noi, să-i învățăm pe copiii noștri că fac parte dintr-o familie mai mare, aceea a Bisericii lui Hristos.

2. Intensificarea și aprofundarea dialogului dintre Biserică și Școală

În cadrul multclamatei și atât de necesarei colaborări dintre Biserică și Școală, avem nevoie de educația religioasă. Din păcate, nu doar în țara noastră, ci în toată Uniunea Europeană, se constată o mișcare generală de „marginalizare” a Religiei în școli, un fapt

aparent paradoxal, având în vedere saturația spațiului public cu subiecte religioase.

Totuși, este destul de dificil să definești conceptul de religie ca „învățământ religios”. Despre ce ar fi vorba, de fapt? Pedagogie? Cadrul instituțional? Continuitatea cu o tradiție de învățământ? Dar care „tradiție” în cazul românesc, ținând seama că până în 1989 cateheza era eminentemente orală? Cărui public-țintă i se adresează? Analitic însă, distingem patru

dimensiuni ale învățământului religios: norme, ritual, text și credințe, cuvântul-cheie fiind transmiterea unei matrice memoriale și de comportament religios copiilor și tinerilor. Aici se află una dintre marile mize ale acestei dispute: importanța acestor cursuri nu este aceea de a forma virtuozii ai ritualului sau recitatori de texte religioase. Nu! Ci, ca în viitor să avem români cu o minimă cultură religioasă, cu o minte deschisă și spre alte expresii ale manifestării sacralului (de unde și necesitatea urgentă a introducerii la nivel liceal a disciplinei Istoria religiilor), conștienți de propria identitate și capabili să perpetueze caracterul „creștin” al societății noastre într-o cultură globală. Este cu adevărat imposibil să răspunzi exigențelor tuturor. Într-o lume în care conceptul de autoritate nu mai este acceptat – mai ales în clasele educate, superioare – iar „dezvoltarea personală” și afirmarea sinelui cu orice preț – sinteză a intruziunii metodelor educaționale, străine de Tradiția creștină – sunt monezi curente, e greu de crezut că morala clasică propovăduită de orele de religie poate face unanimitate. De aceea, posibilul efect al stării de fapt actuale

este ca Religia să se replieze în interior, în cercuri închise, ceea ce se întâmplă deja în unele medii neoprotestante, care s-au pronunțat deschis pentru retragerea completă a religiei din școală și transmiterea cunoștințelor religioase doar în familie și locașurile de cult. „Eficacitatea” reală a orelor de religie este o piatră de poticnire, surprinzător de eludată în cadrul dezbaterilor. Așa cum, în cazul pelerinajelor, cei care practică această formă de ritual religios nu au întotdeauna o rată de frecvență a cultului duminical, ne putem întreba dacă practica religioasă câștigă în profunzime prin aceste ore de religie.

Ni se tot picură ideea, de către o mână de ideologi agresivi, că omul emancipat al secolului al XXI-lea are nevoie de rugăciune, cult sau ritual. Tehnologia digitală, chipurile, va răspunde tuturor nevoilor sufletești sau trupești. I-am putea întreba pe toți aceștia: de ce oare pericolul pornografiei invazive n-ar fi mai grav pentru vârsta adolescenței decât atașamentul față de credința înaintașilor?

De ce într-o lume românească deja răvășită de stihiiile sexualității gregare, ale traficului de carne vie, ale prostituției infantile, ale dependenței de droguri sau ale criminalității n-am accepta evidentele beneficii social-caritative ale cursurilor de religie, prin care instinctele noastre animalice se îmblânzesc iar inima ajunge luminată de speranță?

Printr-o exemplară mobilizare a societății civile – încurajată de ierarhii Bisericii Ortodoxe și reprezentată de un laicat matur și angajat – România este încă țara unde școlile publice le dau șansa tinerilor să descopere virtutea curajului prin evocările unor

vechi sinaxare, principiul demnității, prin paginile de istorie a rezistenței morale sub comunism sau importanța înfrânării și a pazei minții, prin descoperirea noțiunii de paideia creștină.

Creștinismul este cel mai mare dar oferit lumii și proba, în acest sens, rămâne o sinteză neegalată între iubire și cunoaștere, între contemplația Mariei și acțiunea nemijlocită a Martei. Orele de religie trebuie să pledeze nu doar pentru apartenența la o confesiune, ci și pentru demnitatea unei civilizații aflate astăzi sub asediul nihilismului postmodern și al radicalismului islamic. Generațiile României de mâine vor fi greu încercate de mișcările seismice ale istoriei contemporane. Cine îi pregătește pe tineri pentru luptele care vor urma? În niciun caz sentimentalismul edulcorat al televiziunilor showbiz sau materialismul compulsiv dintr-un Babilon informațional oarecare (post-Gutenberg sau Marconi). Creștinismul ne ajută să părăsim jungla patimilor și caverna fricilor noastre pentru a păși – prin metanoia – pe cărâmul bucuriei nemincinoase și al împăcării cu sine și cu Dumnezeu.

Concluzii

O școală fără Dumnezeu nu mai poate face ordine în viețile tinerilor. Ea le poate pune la dispoziție calculatoare, laboratoare moderne în vederea specializării într-un domeniu sau altul de știință, poate să fie „legată” la circuitul de pe Internet, să le creeze condiții de „a ieși în lume”, dar nu va putea, fără Dumnezeu, să-i ferească de robotizare, de abrutizare și de pericolul de a deveni „oameni fără rădăcini”. Dacă se va rupe de Biserică și Hristos, Școala nu va putea sluji Binele, Adevărul și Frumosul, pentru că doar în Hristos se află rațiunea căutării acestor valori, întrucât numai El este Logosul sau Rațiunea supremă imprimată în creaturi. Biserica dorește să-și împlinească funcția paideică împreună cu Școala, cu acea Școală care se raportează la tradițiile educative românești și la Hristos. Biserica are nevoie de o asemenea Școală și aceasta, la rândul ei, are nevoie de Biserică pentru a găsi în ea puterea harului, în vederea sfințirii efortului de înălțare a oamenilor. Astăzi, Familia, Biserica și Școala au responsabilitatea de a spori cooperarea în vederea educării și formării copiilor și a tinerilor pentru o viață armonioasă în familie și în societate, dar și pentru a deveni cetățeni ai patriei cerești, adică ai Împărăției cerurilor, deoarece scopul ultim al vieții omului pe pământ este pregătirea sa pentru viața și fericirea eternă în Împărăția iubirii Preasfintei Treimi. (PF Daniel).

În contextul actual, al unei societăți informaționale și tehnologizate excesiv, există riscul ca educația să fie redusă la un proces în care accentul cade aproape exclusiv pe achiziționarea de informații performante, necesare pentru dobândirea unor competențe și abilități, astfel încât tânărul să fie integrat facil și sigur într-un sistem de eficiență practică imediată, dar tot mai impersonal. Tocmai într-o asemenea situație este relevantă valorificarea specificului formativ al educației religioase și mărturisirea faptului că educația creștină nu poate fi structurată într-un orizont limitat și efemer, ci în lumina iubirii eterne a lui Hristos, Care „ieri și azi și în veci, este același.” (Evrei 13, 8).

© 2022 <http://seminarortodoxtargoviste.ro>

RAZE DE LUMINĂ

Nr. 44, iulie-decembrie 2022

E- ISSN 2734-7273, P-ISSN 1582-2435

NIMIC FĂRĂ TIPICUL RĂBDĂRII!

Pr. Ioan ȘTEFĂNESCU,

*Profesor și director al Seminarului Teologic „Sfântul Ioan Gură Aur” din Târgoviște
(1993-1996)*

La 30 de ani de la înființarea Seminarului Teologic “Sfântul Ioan Gură de Aur” din Târgoviște, scriu despre un „miracol” (așa cum cred astăzi că a fost înființarea unui Seminar) deoarece, fără ajutorul lui Dumnezeu, o școală teologică nu poate trăi atâția ani. Am ajuns la concluzia că, în labirintul vieții, numai Bunul Dumnezeu te călăuzește, știind că memoria este cunoașterea care se înscrie în timp și în spațiu. Dacă este eliberatoare, acest lucru se datorează faptului că este un instrument esențial al puterii. Dar puterea este expresia iubirii, a lui Dumnezeu cel Atotputernic.

În anul 1992, am fost chemat de Chiriarhul locului de atunci, vrednicul de pomenire IPS Vasile Costin, să susținem înființarea învățământului teologic din Târgoviște. Când am început pregătirile pentru acest obiectiv al Arhiepiscopiei, în mine s-a stârnit o mare bucurie, știind că multor tineri le este greu să fie elevi la Seminariile Teologice din țară, departe de familiile lor. Mă bucuram că vor avea posibilitatea să învețe aici, aproape de familiile și bisericile lor care i-au recomandat; m-am gândit și la cei care ar fi vrut să urmeze o astfel de școală, dar nu aveau posibilități financiare sau părinți care să-i susțină departe de casă. Chiar dacă aceasta se întâmpla după Revoluția din 1989, când oamenii erau recunoscători lui Dumnezeu că au scăpat de comunism, totuși puțini au fost cei care ne-au susținut cu adevărat. După multe rugăminți și discuții la nivel de inspectorat și minister, a rânduit Bunul Dumnezeu ca domnul profesor Stoica Ion – (directorul Liceului nr. 3 din Târgoviște, astăzi „Ion Heliade Rădulescu”) să accepte funcționarea Seminarului Teologic. Am primit două corpuri de clădire în care, după ce le-am restaurat pe cât a fost posibil, ne-am început activitatea. Eram cu toții începători, profesori și elevi, dar am avut râvnă să ne continuăm lucrarea. Într-o sală de clădire am organizat un paraclis în care, în fiecare zi, elevii participau la rugăciune și la Sfânta Liturghie. Am simțit că în Seminar era alt duh între elevi și profesori. După absolvirea Seminarului și a Facultății de Teologie, mulți dintre elevii noștri au ajuns preoți, profesori și oameni aleși cu care ne mândrim și astăzi. Toate realizările noastre de atunci s-au bazat pe o pregătire continuă, rugăciune și responsabilitate, ghidându-ne după tipicul răbdării, fără de care nu am fi putut reuși.

Celor care au depus eforturi mari ca Seminarul să existe și astăzi, când aniversează 30 de ani de existență, li se datorează istoria școlii. Considerând că veți fi curioși să citiți despre începuturile învățământului teologic la Târgoviște, vă mulțumesc dumneavoastră cititorilor, dar și tuturor celor cu care am realizat lucruri frumoase ce nu pot fi uitate. Le mulțumesc și celor care au continuat până astăzi lucrarea noastră la Seminar, cu îndemnul de a duce mai departe această școală importantă pentru Biserică și neamul nostru, având ca deviză îndemnul: *Nimic fără tipicul răbdării!*

© 2022 <http://seminarortodoxtargoviste.ro>

RAZE DE LUMINĂ

Nr. 44, iulie-decembrie 2022

E- ISSN 2734-7273, P-ISSN 1582-2435

PAGINI DIN ISTORIA SEMINARULUI TEOLOGIC ORTODOX DE LA TÂRGOVIȘTE

Pr. Gheorghe SAFTA,

*Profesor și director al Seminarului Teologic „Sfântul Ioan Gură Aur” din
Târgoviște(1994-2011)*

Înființarea Seminarului Teologic Ortodox „Sfântul Ioan Gură de Aur” se leagă în mod fericit de bunăvoința lui Dumnezeu de a exista la Târgoviște o școală teologică. De la fondarea acestuia au trecut 30 de ani, o perioadă plină de evenimente, în acumulări de tot felul prin care școala a intrat în istoria învățământului dâmbovițean ca un reper al vocației și harului dumnezeiesc. Sărbătoarea de azi îndeamnă la evidențierea roadelor acestei instituții unice în județ, întrucât, așa cum remarca, cu îndreptățire, istoricul ecleziastic Teodor M. Popescu „*ceea ce există astăzi, vine din ceea ce exista ieri și n-am înțelege nimic din ceea ce vedem azi dacă n-am cunoaște ceea ce a fost ieri.*”

Seminarul Teologic Ortodox „Sfântul Ioan Gură de Aur”, din vechea capitala a Tarii Românești, a crescut treptat și s-a dezvoltat armonios, fiind astăzi conștiința dinamică și misionară a Bisericii pe acest tărâm al țării, cu înfăptuiri demne și durabile. De-a lungul celor 30 de ani, s-a dovedit a fi un valoros laborator, cultural și duhovnicesc, care a pregătit numeroase generații de fii ai Bisericii, unii ajunși pe cele mai înalte trepte ale slujirii și demnității ecclesiale, majoritatea devenind izvoare de lumină într-o societate

sfâșiată de secularizare, din ce în ce mai frământată, care tinde să uite moștenirile trecutului, să pângărească valorile prezentului și să renunțe la darurile viitorului. Cu toate neajunsurile timpurilor de început, precum lipsa unui spațiu adecvat laborioasei activități de formare teologică, Seminarul Teologic de la Târgoviște a reușit să pregătească, de-a lungul timpului, tineri care au rodit în diferite trepte de slujire, de la

nivelul de buni cunoscători ai învățaturii creștin-ortodoxe, la cea de slujire a Sfântului Altar. După trecerea a 30 de ani, perioadă mai mult decât potrivită pentru a face o necesară introspecție, pot spune cu deplină responsabilitate că timpul în care am fost slujitor la altar, la catedră și director, a fost una dintre cele mai fertile și benefice etapedin viața mea. Întotdeauna am gândit că înființarea unei școli, cu precădere a uneia de teologie, poartă semnul unei șanse deosebite și a unei importante provocări, o încercare de a urma modelul școlilor consacrate, cu „tradiție” sau măcar de a surprinde și a

transmite „duhul” lor într-o lume aflată într-o continuă prefacere. Din anul 1993, când am început activitatea ca preot spiritual, am căutat să asigur un echilibru între Regulamentul școlii, standardele de instruire și dezvoltarea personală a fiecărui tânăr elev, să înțeleg acest univers și să-l sprijin cu experiența personală. Am avut bucuria să întâlnesc o serie de elevi râvnitori și silitori, cu vocație pentru preoție și cu rezultate foarte bune la învățătură, unii dintre ei atingând performanța la olimpiadele de specialitate, spre cinstea și prestigiul instituției noastre. Apoi, cu trecerea timpului, am constatat cu bucurie că mulți dintre elevi și-au continuat studiile în cadrul facultății de teologie, devenind buni slujitori ai Bisericii. Conștient că, pe lângă împărtășirea cunoștințelor impuse de programa școlară, era nevoie și de altfel de activități care să contribuie la formarea duhovnicească a elevilor seminariști într-un mod mai aplicat, am organizat excursii, veritabile pelerinaje, seri duhovnicești, dezbateri sau întâlniri cu mari teologi. Astfel, un popas de suflet am izbutit în anul 1995, la chilia cunoscutului arhimandrit Cleopa Ilie (†1998), marele părinte duhovnicesc de la Mănăstirea Sihăstria, unde copiii au fost profund impresionați de harul sfântului. În altă etapă, am invitat la școală, pentru orele de spiritualitate sau seriile duhovnicești mari teologi: părintele Galeriu, părintele Teofil Pârâian și alți mari duhovnici sau profesori universitari.

Mandatul de director (1999-2011) nu a fost lipsit de provocări, mai ales că porneam la drum cu o bază materială care trebuia modernizată, preluată de la Liceul Teoretic ”Ion Heliade Rădulescu”, ceea ce presupunea atragere de fonduri pentru modernizarea ei. Câțiva ani buni s-au făcut sistematizări ale spațiilor școlare, s-au reamenajat sălile de curs și cele din clădirea internat, s-a înființat o cantină, corespunzătoare numărului de elevi, laboratoare școlare și alte spații necesare desfășurării activității. Rezultatele au început să apară în scurt timp, pentru că elevii școlii s-au numărat printre olimpicii naționali la diferite discipline teologice (Limbi clasice – Latină și Greacă, Dogmatică, Studii Biblice – Vechiul și Noul Testament,), dar și la discipline laice (Istorie, Limba și literatura română, Geografie, Limba engleză, Educație fizică ș.a.). În școală, profesorii au descoperit mulți elevi cu talent artistic. Astfel, au luat ființă, sub bagheta vrednicului de pomenire prof. arhidiacon Marin Ion și, mai apoi, a domnului profesor Cazan Florinel, formații corale valoroase. Întrucât în anul 2008 a fost început un proces de renovare și extindere, vechii clădiri i s-a adăugat o aripă nouă, au fost amenajate laboratoarele școlare și un nou paraclis, fapt care a presupus evenimentul de resfințire săvârșit în data de 27.01.2009, de către IPS Arhiepiscop și Mitropolit NIFON, în prezența oficialităților județene și municipale.

La ceas aniversar - 30 de ani de la înființare, se cuvine a mulțumi lui Dumnezeu pentru toate împlinirile atinse de această instituție teologică, a ne aminti cu drag de toți aceia care au trudit într-un fel sau altul, parte dintre ei transformându-se în veșnice amintiri. Totodată, se cuvine a invoca ajutorul Duhului Sfânt pentru continuarea acestei bogate activități teologice către orizonturi și mai înalte. Aduc o pioasă amintire acelor profesori, precum și foștilor elevi pe care Dumnezeu, după a Sa rânduială, i-a chemat la veșnicele locașuri. Doresc, de asemenea, ca această prestigioasă școală să dăinuiască întru mulți ani și să aducă roadă multă spre folosul Bisericii neamului românesc.

© 2022 <http://seminarortodoxtargoviste.ro>

RAZE DE LUMINĂ

Nr. 44, iulie-decembrie 2022

E- ISSN 2734-7273, P-ISSN 1582-2435

CU TIMP ȘI FĂRĂ TIMP...

Pr. Alin Marian PLEȘA,

Profesor la Seminarul Teologic „Sfântul Ioan Gură Aur” din Târgoviște

O privire retrospectivă asupra anilor '90 nu înseamnă doar a scrie o simplă istorie a unei școli și a unor oameni care și-au legat biografiile de ea, ci și un exercițiu de memorie necesar pentru a înțelege mai bine viața Bisericii din acei ani, entuziasmul extraordinar al celor care credeau că se naște o nouă epocă și redarea acestui oraș a vechii lui demnități de scaun vlădicesc și oază de spiritualitate ortodoxă. Ca unul ce i-am pășit pragul încă de la începuturi, am avut privilegiul de a vedea nașterea unei școli de teologie care, în pofida multor reticente, a crescut și s-a maturizat devenind un important reper în învățământul dâmbovițean. Cine aude de Seminar se gândește, inevitabil, la preoți, la Biserică, la tradiție și la o anumită rigoare. Din nefericire, multe din valorile perene ale școlii românești, în genere, s-au diminuat sau chiar au dispărut în contextul unei viziuni mult mai lejere cu privire la educație. Când am dat examen la Seminarul din București, concurența era una de invidiat. În timp, lucrurile s-au schimbat. Lecturile consistente, dragostea față de cele sfinte și perspectiva unică a vieții pe care ți le oferă o astfel de școală nu au mai fost pe agenda multor adolescenți. Dacă aș mai fi pus încă o dată în fața unei astfel de alegeri, nu aș ezita să repet istoria.

Ca elev...

...am revenit acasă, după doar un an de seminar la București, și trebuie să recunosc că nu mi-a fost ușor. Schimbarea aceasta s-a dovedit benefică în plan personal, în cele din urmă, pentru că mulți din colegii “bucureșteni”,

originari din județ, mi-au devenit foarte buni prieteni și sunt cei care au reușit să aducă aici tradiția uneia dintre cele mai reprezentative școli de teologie. Au fost ani frumoși în care am studiat cu sârg cărțile care se publicau într-un ritm alert în acea perioadă. Revista

„Cred”, Festivalul „Filocalia” și multe întâlniri edificatoare cu personalități de înaltă ținută academică și duhovnicească au prelungit serile în nopți luminate de un dialog intens și au dus la aprofundarea unei culturi teologice și duhovnicești de cea mai înaltă clasă. Îmi place să cred că am devenit misionarii plini de entuziasmul tinereții într-un oraș care nu mai cunoscuse de mult timp prezența unor elevi seminariști convinși de frumusețea vocației preoțești. Am învățat aici ce înseamnă să fii preot într-o lume atât de complicată și avidă, în acei ani, de farmecul discret al propovăduirii evanghelice. Știam că nu suntem din
această
lume,

după cuvântul hristic, și ne-am asumat această alteritate cultivând dialogul cu orice ocazie. Am visat la înalta treaptă a preoției lecturând Sfintele Scripturi, aprofundând învățătura Sfinților Părinți, îndulcindu-ne cu cele mai noi apariții editoriale și răsfoind paginile îngălbenite de timp ale cărților de cult. Am cântat colindul „sfânt și bun”, am psalmodiat cu nesaț vechile partituri ale muzicii bisericești și ne-am apropiat cu sfială de Domnul plin de bunătate al Ortodoxiei.

Un timp al căutărilor, al întrebărilor, al revoltei adolescente și al revenirii în matca blândă a înțelepciunii. Am fost acolo în cei patru ani. Istoria acestei școli îmi curge prin vene și sunt plin de bucurie când scriu aceste rânduri acum. Dacă ar fi să aleg, m-aș întoarce în acel timp al tinereții noastre. Încă de pe atunci visam la un moment în care, sincer, mi-aș fi dorit să ajung la catedră.

Ca profesor...

...a fost cu totul altceva. În septembrie, în anul 2000, am avut minunata ocazie de a primi Înalta Binecuvântare a Înaltpreasfințitului NIFON, noul Arhiepiscop al Târgoviștei, cel care a dat un nou suflu acestei instituții. S-a schimbat aproape o întreagă generație de profesori și câțiva dintre foștii elevi au ajuns acum la catedră. Venise timpul să îi învățăm pe alții tainele Teologiei. Și nu a fost ușor. Generații după generații, elevii de la Seminar au învățat timp de 5 ani (până prin anul 2006) și, mai apoi, 4 ani, ce înseamnă a te apropia de Dumnezeu și a-I sluji în fața Sfântului Altar.

Generații întregi de elevi (ne apropiem cu pași repezi de a 30-a serie de elevi seminariști) mi-au trecut prin fața ochilor. Mai mult sau mai puțin pregătiți, m-am străduit să îi ascult, să îi îndrum, să le indic acele cărți care să îi ajute în aprofundarea unui domeniu atât devast ca teologia. Număratoarea notelor, tezelor, testelor sau lucrărilor este greu de făcut, dar m-au ajutat și pe mine să cresc cu fiecare dintre ei. Mi-au fost și mi-au rămas dragi și acum, când mulți dintre ei au îmbrăcat haina preoției, și-au construit cariere, și-au continuat în mod firesc drumul pe căile întortocheate ale vieții. Ne-am revăzut din când în când și am aflat cu bucurie de realizările lor profesionale, reamintindu-mi cu plăcere cuvintele spuse în timpul șederii lor aici.

Anul acesta este cel de al 23-lea ca profesor aici. Socotindu-i și pe cei 4 ca elev, s-au strâns suficienți pentru a da mărturie în fața lui Dumnezeu, Cel care pe toate le orânduiește, că e nevoie de multă atenție și dragoste pentru a pregăti un viitor preot. În fiecare toamnă, la începutul școlii, ne-am bucurat împreună de un nou început. Știam ce va urma: lungile ore de meditație, de

rugăciune, de lectură, experiența neprețuită alături de preoții de parohie, alături de care, ca și cântăreți, au avut ocazia de a cunoaște îndeaproape pulsul vieții bisericești. Mai târziu aveau să recunoască modul unic în care, această școală a reușit să le schimbe fundamental viețile, indiferent de locul în care au ajuns.

Iar această frumoasă istorie de învățământ teologic continuă și astăzi. Nu a fost niciodată ușor să identifiți vocații autentice în acest context destul de complicat al timpurilor pe care le traversăm. Dar, într-un mod aparte, Dumnezeu Își înalță glasul pentru a fi auzit de toți aceia care au inimile deschise sunt, mai apoi, dispuși să-I împlinescă voia Sa cea sfântă în fiecare zi a vieții lor, cu timp și fără timp.

© 2022 <http://seminarortodoxtargoviste.ro>

RAZE DE LUMINĂ

Nr. 44, iulie-decembrie 2022

E- ISSN 2734-7273, P-ISSN 1582-2435

CORUL SEMINARULUI TEOLOGIC DIN TÂRGOVIȘTE

Prof. Florinel Ciprian CAZAN,

Profesor la Seminarul Teologic „Sfântul Ioan Gură Aur” din Târgoviște

„...paradisul există, din moment ce se aude.” (Ana Blandiana)

Parcă nu de mult eram elev la Seminarul Teologic din Târgoviște, parcă ieri am devenit cadru didactic al acestei școli, și iată sunt deja 30 de ani de existență ai acestei instituții de excepție. La acest ceas aniversar și, de ce nu, moment de bilanț, se cade să facem o trecere în revistă a activității corului, formație de referință a oricărei școli teologice.

Corul Seminarului Teologic a luat ființă la puțin timp după înființarea acestei instituții, tot în anul 1992, la inițiativa Arhid. Prof. Marin Ion, profesorul de muzică liniară de la care am avut onoarea să învăț multe din tainele dirijoratului, ca elev. Între timp, părintele a fost chemat la ceruri, spre a continua misiunea muzicală, în corurile îngerilor.

Înainte de a detalia activitatea corului, care a avut rezultate spectaculoase de-a lungul anilor, se cuvine să evocăm pe scurt, câteva aspecte despre personalitatea primului dirijor, trecut la cele veșnice, după cum am spus. Colegii din anii mai mari își amintesc cu multă nostalgie, momentele repetițiilor cât și activitatea de la clasă, unde părintele ne vorbea în mod obsesiv despre calitatea cântării de la strană, motivând pe bună dreptate că „asta e pâinica voastră”. A nu se înțelege că era imperativ și poruncitor. Nu! Era ca un tată, un adevărat părinte, care cu blândețe și prin anumite expresii extrem de haioase, ne îndemna să învățăm, să ne perfecționăm.

„Era mai mult decât un profesor, îi păsa extrem de mult de noi. Ne sfătuia, ne și certa, însă cu multă dragoste, pe un ton blând. Amintirea părintelui Marin mă cufundă într-o adâncă nostalgie, stare din care parcă nu-mi doresc să mai ies. Cel mai des îi simt prezența în perioada Nașterii Domnului, atunci când eu împreună cu familia și copiii mei, cântăm colinde. Fără nici o îndoială, a avut o misiune extrem de importantă în viața noastră, pe care și-a îndeplinit-o cu succes.” (Ionescu Iulian, tenor-promoția 1997).

„Sunt mândru că am fost elev la Seminarul Teologic din Târgoviște. Părintele Marin mi-a fost profesor și dirijor, eu fiind din primele generații de coriști. Anii aceia au fost poate cei mai frumoși din viața mea. Parcă simt iar emoțiile descifrării primelor portative, emoțiile primelor concerte și concursuri la care am participat. Pot spune cu certitudine că meseria pe care am ales-o, se datorează activității din cor și implicării emoționale a părintelui Marin, care a fost și dirigintele clasei noastre. Voi fi mereu recunoscător părintelui și profesorilor care m-au susținut.” (Mocanu Adrian, tenor, solist și compozitor – promoția 1999).

„A fost o onoare și o mare cinste să-l fi avut ca profesor de muzică pe părintele Marin. Un profesionist dedicat și un om căruia îi păsa de noi, ne ajuta foarte mult. Ca preot, fost profesor și director de seminar, cât și dirijor de cor, părintele și-a pus

amprenta foarte mult asupra mea și a formării mele. Cu drag îmi amintesc de orele de muzică și de repetițiile de la cor, la care participam cu toată ființa mea. Părintele avea darul de a crea o atmosferă plăcută și veselă la repetiții și ne sfătuia cu multă insistență, îndeosebi referitor la muzică, parte foarte importantă din misiunea noastră de viitori preoți”. Veșnică să-i fie pomenirea!(Pr. Vișoiu Mihai, bariton-promoția 2000).

Activitatea corului a început timid, evident, mai întâi pe plan local, prin mici concerte în cadrul școlii, la manifestările prilejuite de Lăsatul Secului, concertele de colinde, început de an sau sfârșit de an școlar. Prima ieșire a corului a fost la București, la Biserica Sf. Dumitru, pentru un mini concert de muzică sacră. Treptat, odată cu creșterea numărului de elevi, repertoriul s-a îmbogățit, iar corul a început să ne reprezinte la Olimpiada Națională Corală, începând cu anul 1995, apoi în 1997, și tot așa, din 2 în 2 ani. De menționat faptul că pe atunci, această competiție corală, nu avea statut de olimpiadă națională, ci era un concurs organizat între școlile vocaționale și se desfășura ca și acum, pe trei secțiuni: licee teologice, licee pedagogice și licee de arte. Din anul 2007 însă, a primit statut de olimpiadă națională, înregistrată fiind la Ministerul Învățământului. Amintim și faptul că Olimpiada avea două părți: faza zonală și faza națională. La faza pe țară se ajunge obținând locul 1 cu punctaj maxim(100pct), la faza zonală.

Cu multă emoție îmi amintesc și prima ieșire în străinătate, în 1997, când Corul Seminarului a efectuat un turneu în Serbia, la Belgrad, și undeva în apropiere de Novisad, unde s-au înregistrat audio primele armonii corale ale formației noastre. Anii au trecut și palmaresul Corului s-a îmbogățit considerabil, prin

numeroasele concerte și participări la diverse festivaluri, concerte și concursuri.

Numele Corului a fost inițial ARMONIA, nume ales de părintele Marin, apoi, la preluarea lui de către părintele Drăghici, numele a fost schimbat în MACARIE IEROMONAHUL, nume ce se păstrează până astăzi. De-a lungul celor 30 de ani de existență, Corul a fost condus de mai mulți dirijori. După regretatul părinte Arhidiacon Marin Ion, a urmat la conducere Pr. Prof. Dr. Drăghici Gheorghe, apoi doamna Prof. Dr. Munteanu Heliana, Prof. Bondu Alexandru, și Prof. Drd. Florinel-Ciprian Cazan. În prezent, corul este condus de Pr. Prof. Dr. Drăghici Gheorghe și subsemnatul, Prof. Florinel-Ciprian Cazan.

Dintre premiile obținute de Corul Seminarului, amintim mai întâi, premiile de la Olimpiada Națională Corală:

-locul 2 la faza națională -1999.

-locul 2 la faza națională -2001

- locul 2 la faza națională -2003
- mențiune la faza națională-2007
- locul 2 la faza națională -2009
- mențiune la faza națională-2011
- mențiune la faza națională-2013
- locul 1 la faza națională- 2017.

De asemenea, la Palatul Copiilor din București, în cadrul Festivalului-Concurs organizat în cinstea marelui poet național Mihai Eminescu, Corul Seminarului a obținut ani la rând, mai multe premii I și al II-lea. Și acest moment era așteptat cu nerăbdare, întrucât se împleteau recitări cu suport armonic din partea corului, cu piese corale armonizate, pe versurile marelui Eminescu. Amintim mai departe și concertul de la Filarmonica din Ploiești, eveniment premergător participării la faza pe țară a Olimpiadei Naționale de Muzică din anul 2011. Desigur, nu putem neglija numeroasele concerte de colinde, organizate an de an împreună cu corul Facultății de Teologie din Târgoviște.

Datorită dăruirii și strădaniei neîntrerupte a dascălilor noștri, mulți dintre noi, membrii corului, am continuat studiile muzicale, în instituții de profil, devenind la rândul nostru, fie soliști, fie muzicieni, ori dirijori sau chiar profesori. Sunt mândru că duc mai departe munca profesorilor mei, mai exact a părintelui Marin și a părintelui Prof. Dr. Drăghici Gheorghe. De asemenea, sunt mândru de faptul că din anul 2002 și până în prezent, predau muzica la Seminarul Teologic, și astfel am devenit coleg cu profesorul meu de muzică bisericească din Seminar, împărțind în mod excepțional conducerea corului școlii noastre.

Din anul 2006, paleta sonoră a Corului s-a îmbogățit cu voci feminine, în cadrul Seminarului înființându-se o nouă specializare, anume Filologie. Astfel, am putut aborda un repertoriu mult mai variat la multe din evenimentele muzical-culturale la care am participat. Anul 2009 a adus noi culori timbrale, cu voci de copii, prin înființarea unei clase de excelență, în cadrul gimnaziului aprobat pentru a funcționa în școala noastră. Astfel, peste puțină vreme, Corul Seminarului însuma 80-90 membri, în special la concertele de colinde, la care deja aveam mari dificultăți privind așezarea în scenă, datorită numărului mare de coriști. De asemenea, s-a îmbogățit și repertoriul, am putut introduce piese instrumentale, în colaborare cu elevi de la Liceul de Arte, „Bălașa Doamna”, din Târgoviște, s-a adăugat coregrafie, întrucât corurile din lumea întreagă aveau de ceva vreme și mișcare scenică, concertele devenind astfel, mult mai valoroase ca expresie și conținut.

Astăzi, după perioada mai dificilă prin care am trecut din cauza pandemiei și din cauza perioadei dificile prin care trecem, anume războiul din Ucraina, activitatea cultural-muzicală a fost destul de mult diminuată, însă, cu ajutorul bunului Dumnezeu, nădăjduim să trecem cu bine și să continuăm lucrarea corală din cadrul școlii noastre.

© 2022 <http://seminarortodoxtargoviste.ro>

RAZE DE LUMINĂ

Nr. 44, iulie-decembrie 2022

E- ISSN 2734-7273, P-ISSN 1582-2435

Erasmus+

Istoricul proiectelor ERASMUS în cadrul Seminarului Teologic Ortodox Sfântul Ioan Gură de Aur din Târgoviște

ACREDITARE ERASMUS PENTRU MOBILITĂȚI ERASMUS+ ÎN DOMENIUL „EDUCAȚIE ȘCOLARĂ”

Număr de referință: 2021-1-RO01-KA120-SCH-000042802

Perioada de valabilitate a prezentei Acreditări este 01.02.2022 – 31.12.2027

În urma propunerilor primite la runda din 19.10.2021, Agenția Națională de Proiecte Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale a publicat vineri, 28.01.2022, lista unităților acreditate în programul Erasmus+ 2021-2027. Seminarul Teologic Ortodox „Sfântul Ioan Gură de Aur” din Târgoviște a obținut Acreditarea Erasmus în domeniul educației școlare cu 91 de puncte, rezultat care reprezintă o deschidere către noi proiecte educaționale și inițiază strategia europeană a instituției noastre pentru următorul deceniu.

Actuala acreditare are ca scop satisfacerea nevoilor educaționale și sociale, formarea și perfecționarea prin proiecte europene a 101 de elevi și cadre didactice din cadrul Seminarului Teologic Ortodox.

Obiectivele care subsumează cele expuse mai sus sunt următoarele:

1. Îmbunătățirea calității procesului de învățământ și a competențelor TIC în rândul cadrelor didactice

Ținta 1 din PDI, care are ca scop îmbunătățirea calității educației, este corelată aici cu opțiunile strategice 1 și 2 din Strategia școlii noastre. Parteneriatul optim dintre profesor și elev de-a lungul procesului de învățământ, laolaltă cu motivațiile intrinsecă și extrinsecă pentru autodidacticism și dezvoltare profesională personală, constituie una dintre trăsăturile definitorii ale oricărui parcurs didactic. De vreme ce dinamica schimbărilor în rândul tinerilor e mult mai accelerată acum, comparativ cu aceeași perioadă din viața cadrelor didactice, mijloacele și metodele didactice trebuie adaptate sau schimbate în funcție de nevoile și capacitățile elevilor. O disponibilitate mai mare din partea profesorilor în integrarea tehnologiei în procesul didactic, și o schimbare de mentalitate și strategii, în concordanță cu modelele europene, nu vor face decât să contribuie la implicarea susținută a elevilor și acomodarea lor cu sistemul de educație și cerințele pieței muncii europene.

2. Ameliorarea competențelor cheie în rândul elevilor

Acest obiectiv este direct corelat cu una dintre nevoile rezultate în urma analizei SWOT. Încă de la intrarea în clasa a IX-a, profesorii școlii noastre au constatat un nivel scăzut al competențelor cheie în rândurile elevilor. Pentru a asigura succesul elevilor noștri la examenele viitoare, cel mai important fiind examenul de bacalaureat, și pentru a crește competitivitatea instituției noastre în cadrul mai larg al școlilor și liceelor din județ, mobilitățile viitoare au în vedere ameliorarea unora dintre aceste competențe, și anume: competențele digitale și competențele lingvistice în limbi străine (engleză, franceză, spaniolă); competențele interrelaționale și sociale; competențele de autoînvățare și autoevaluare, alăturate celor care vizează dezvoltarea gândirii critice și a creativității. Plasarea elevilor într-un context cultural european le va stimula abilitățile lingvistice, sociale și digitale, fapte care vor duce la imersiunea culturală și la empatizarea educabililor noștri cu noul spațiu.

3. Perfecționarea managementului instituțional-promovarea stării de bine în școală

Asigurarea calității în școală este cuprinsă în ținta 5 din PDI, corelată cu opțiunea 3 din Strategia de Dezvoltare Europeană a școlii. Echipa managerială a școlii va participa, prin 5 reprezentanți care sunt și diriginți, la cursuri care vizează îmbunătățirea procesului de învățământ printr-un management mai eficient din punct de vedere calitativ. Ei își vor însuși competențele necesare eficientizării și metode inovative, dobândite prin *mock tests* și experimentarea directă a acestora în școli europene, recunoscute pentru un management proactiv, centrat pe elev și pe atingerea stării de bine atât în clasă, cât și în afara ei. Prin implementarea noilor metode și creșterea calității manageriale, școala noastră își va spori dimensiunea europeană. În urma mobilităților, planurile de management intern ale școlii vor fi revizuite, astfel încât să integreze noile strategii de eficientizare, incluzând aici conceperea unor noi proceduri evaluative ale întregului demers educativ.

Școala noastră a mai participat ca partener în două proiecte KA201, ambele desfășurate pe o perioadă de 2 ani, primul dintre ele, *Theatre unites Europe*, între 2016-2018, iar al doilea între 2017-2019, cu titlul *Everyone has a story: storytelling for inclusion*. Primul parteneriat, desfășurat pe fondul uneia dintre crizele majore ale Uniunii Europene, a reprezentat o oportunitate de a aduce laolaltă tineri din 5 țări, Austria (coordonatorul proiectului), Italia, Turcia, Grecia și România, cu scopul de a dezbate despre viitorul Europei și al sistemelor sale educaționale, despre rata crescândă a șomajului și volatilitatea granițelor. Teatrul a fost ales ca metodă de îmbunătățire a competențelor de bază și a creșterii încrederii elevilor. Decizia din spatele metodei s-a bazat pe studii internaționale care detaliază efectele lipsei de competențe de bază și încredere în educația și viața elevilor. Proiectul și-a propus, de asemenea, integrarea unor priorități ale programului Erasmus în parcursul educațional al elevilor.

Obiectivele realizate ale proiectului au fost:

- îmbunătățirea competențelor de bază și creșterea încrederii elevilor;
- dezvoltarea competențelor sociale și al spiritului de inițiativă și antreprenoriat;
- repetarea și punerea în scena a 2 piese și 5 schițe;
- creșterea interesului pentru teatru și al schimbului de idei dintre elevi;
- creșterea interesului pentru limbi străine și îmbunătățirea abilităților TIC în rândurile elevilor și profesorilor;
- promovarea dialogului intercultural între țările participante.

Dificultatea principală întâmpinată inițial de elevii noștri a fost folosirea exclusivă a limbii engleze în contexte diverse, formale, nonformale și informale, pentru perioade mai lungi decât durata unei ore convenționale de curs. Parteneriatul din cadrul proiectului Everyone has a story, coordonat de Italia, a propus o temă cu caracter universal, cea a povestirilor fără frontiere, ele reprezentând cadrul în care culturile diferite ale țărilor implicate au interacționat pe parcursul celor 2 ani. Sub forme multiple, poveștile sunt metoda didactică optimă pentru a transmite cunoștințe și a forma deprinderi în diferite contexte sociale. Prin implicarea în activități, elevii și-au format valori și principii într-un mediu nonviolent, dezvoltându-și în același timp abilitățile lingvistice, creativitatea și gândirea critică, rezultate care au dus la ameliorarea randamentului școlar. Totodată, s-a constatat o creștere în rândul cititorilor (numărul crescut de cărți împrumutate de la biblioteca școlii) și răspândirea unei atitudini de toleranță printre elevi.

Echipa de proiecte europene în anul școlar 2022-2023

Responsabil: Pr. Prof. Dr. Bugiulescu Marin,

Membri: Prof. Nae Aurelian, Pr. Prof. Pleșa Alin, Prof. Marinescu Sorina, Prof. Pleșa Liana, Prof. Antonescu Corina, Prof. Boiangiu Luminita, Prof. Voinea Aura Marina, Prof. Savu Elena Mădălina, Prof. Scarlat Emilia.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Cod acreditare: 2021-1-RO01-KA120-SCH-000042802

Acreditare Erasmus

in domeniul Educației Școlare

Se acordă pentru

Seminarul Teologic Ortodox "Sf. Ioan Gura de Aur" din Targoviste

Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027

Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale – ANPCDEFP

Monica Calotă, Director

Monica-Ileana-Alexandra Calota

Semnătura

Digitally signed by Monica-Ileana-Alexandra Calota
Date: 2022.06.07 14:30:07 +03'00'

Erasmus+ 2021-2027

Enriching lives, opening minds.

© 2022 <http://seminarortodoxtargoviste.ro>

RAZE DE LUMINĂ

Nr. 44, iulie-decembrie 2022

E- ISSN 2734-7273, P-ISSN 1582-2435

SECȚIUNEA A II-A SCRIPTURA ȘI RUGĂCIUNEA, TEOLOGIA ȘI VIAȚA

RELEVANȚA LEGĂTURII DINTRE ROLUL TEOLOGIEI ACADEMICE ȘI FOLOSUL TEOLOGIEI EMPIRICE, CALE DE URMAT PENTRU ELEVUL SEMINARIST DE ASTĂZI ȘI DE MÂINE

Prof. Univ. Dr. Ion Marian CROITORU,

*Facultatea de Teologie Ortodoxă și Științele Educației,
Universitatea „Valahia” din Târgoviște*

1. Necesitatea unei școli vocaționale

În spațiul familial sau comunitar, se pune, de multe ori, întrebarea dacă există vreo legătură între teologia academică și cea empirică, mai mult, dacă merită ca cineva să urmeze teologia academică pentru a ajunge la teologia empirică, altfel spus, dacă are vreo relevanță urmarea unei școli de teologie, așa cum este Liceul sau Seminarul Teologic și, ulterior, Facultatea de Teologie, ori, toate acestea sunt de prisos și nu își au rostul jertfa timpului și sacrificiile materiale depuse în acest sens.

Desigur, taberele sunt împărțite, dar situarea cuiva într-o parte sau alta se cade să fie obiectivă, iar acest lucru cere, de la sine, recunoașterea unei experiențe sau a experimentării statutului de elev seminarist și, mai apoi, al celui de student la Facultatea de Teologie și nu numai.

Nedorind să pun capăt unei asemenea discuții, căci nu țin de impunerea unei convingeri, dar nici să pun „sub obroc” experiențele personale, ca seminarist și student la școlile de teologie pe care le-am urmat, dau curs acum, în acest volum, invitației Părintelui Profesor Marian Bugiulescu, directorul Seminarului Teologic Ortodox „Sfântul Ioan Gură de Aur” din Târgoviște, de a contribui cu un mic studiu, mai degrabă, sub forma unui eseu sau a unei evocări, nutrind dorința de a veni, totuși, cu un răspuns pentru problematica mai sus invocată.

Din cele trăite și constatate, pot afirma, cu deplină convingere, că formarea teologică a unui tânăr are o altă bază, atunci când începe încă de la vârsta specifică anilor de liceu. De altfel, de la această vârstă se conturează o anumită vocație, îmbogățită de cunoștințe specifice, care nu-l constrâng la o anumită viziune, din contră, îi deschid perspective, care îl conduc spre o înnobilitate și nu spre o decadere sau limitare a ființării sale. Nevoia unei educații religioase sau, în cazul unui popor creștin ortodox, cum suntem noi, românii, a unei educații moral-duhovnicești, este mereu simțită, de-a lungul istoriei societăților din diferite părți ale lumii. De pildă, în fața sărăciei extreme din Marea Britanie, întâlnită pentru o vreme în secolul al XIX-lea, Anthony Ashley Cooper (1801-1885), Conte de Shaftesbury, a implementat un sistem educațional creștin. El fusese frapat de deficiențele sistemului britanic de învățământ din vremea sa, care oglindea ceea ce vedem, astăzi, în Europa Apuseană, cu tendințe de generalizare și în Europa Răsăriteană, implicit și în România, adică, în cuvintele sale, acel sistem „prevedea totul pentru trup și nimic pentru suflet, totul pentru o vreme și nimic pentru eternitate (provided

everything for the flesh, and nothing for the soul, everything for a time, and nothing for eternity)". Pentru a schimba această perspectivă, Cooper a fondat un sistem școlar, ai cărui piloni principali erau educația umanistă, educația moral-religioasă și educația vocațională, punându-se accent pe dobândirea diferitelor meserii. În anii care au urmat, până la noi reforme privind învățământul din Marea Britanie, sistemul propus de către Cooper a avut rezultate remarcabile, tocmai pentru că ținea cont de câteva axe de educație, din care nu lipseau cultivarea unei vieți moral-religioase și a vocațiilor spre care înclinau unii și alții dintre copii¹.

Exemplul lui Cooper nu a fost izolat în vremea sa, căci filosoful iluminist Jean-Jacques Rousseau (1712-1778) a dorit să schimbe în mod radical filosofia educațională, fapt pentru care el și-a dezvoltat teoriile bazate pe credința sa că ființele umane sunt în mod inerent bune, conform firii umane comune cu care se nasc, dar societatea și instituțiile ei le corup mai târziu și le denaturează. În consecință, teoria pedagogică a lui Rousseau privea creșterea copiilor în concordanță cu firea umană și legile ei, astfel încât să fie păstrat binele interior sau, altfel spus, conștiința vie și lucrătoare. Această conștiință îl va conduce pe tânăr și la cunoașterea personală a lui Dumnezeu, bazată pe o credință vie și mărturisitoare².

Chiar dacă Rousseau nu a reușit să-și pună filosofia educațională în practică, ideile sale inovatoare i-au inspirat pe mulți pedagogi, îndeosebi pe elvețianul Johann Heinrich Pestalozzi (1746-1827), care a trecut prin filtrul propriu tezele pedagogice ale lui Rousseau și a dezvoltat o metodă de educație holistică, prin care el a propus să fie educate într-o unitate armonioasă *mintea*, înțeleasă ca intelect, *inima* și *mâinile* copilului³.

Prin stimularea copiilor din punct de vedere intelectual și creșterea curiozității privind lumea din jurul lor se formează, după cum Pestalozzi a afirmat despre *mințe*, privită ca intelect, capacitatea lor cognitivă de a gândi. Educația moral-religioasă a inimii are ca obiectiv fundamental să asigure un sens al vieții, bazat pe demnitatea interioară a firii umane și puritatea specifică existentă în fiecare om. Acest sens nu este dezvoltat de puterea minții, prin cultivarea intelectului, adică a rațiunii și a cugetării, ci de puterea inimii, prin cultivarea iubirii și a credinței. Mâinile, ca cel de al treilea element complementar, simbolizează că actul pedagogic este și fizic, implicând trupul întreg și toate simțurile firești, deoarece experiențele fizice dau naștere la cele intelectuale și spirituale. Pestalozzi susține cultura formativă, al cărei scop este exercitarea și dezvoltarea puterilor sufletești ale copilului, fapt pentru care, conform metodei sale, aceste trei elemente, *mintea*, *inima* și *mâinile*, sunt inseparabile unele față de celelalte. De remarcat că Pestalozzi se poziționează pe linia filosofiei neumaniste și admite ca forțe

¹ Pentru mai multe detalii vezi Diana Stanciu, *Shaftesbury's 'Characteristics' - A 'Socratic' Programme of the Eighteenth Century*, Editura Universității din București, București, 2004.

² Vezi J. J. Rousseau, *Emil sau despre educație*, trad. Dimitrie Todoran, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1973, pp. 299, 301; Pr. Dorin Opriș, *Dimensiuni creștine ale pedagogiei moderne*, Editura Didactică și Pedagogică, R.A., București, 2012, pp. 336-338.

³ Vezi A. Brühlmeier, *Head, Heart and Hand. Education in the Spirit of Pestalozzi*, translated by Mike Mitchell, Open Book Publishers CIC Ltd, Cambridge, 2010.

de unire a acestor trei elemente *iubirea și credința în Dumnezeu*, care sunt cultivate mai ales în familie, căreia îi acordă un mare credit educațional⁴.

Însă, nici spațiul românesc nu a fost lipsit de preocupări pedagogice, care aveau, totuși, o îndelungată practică bazată pe învățătura Bisericii Ortodoxe. Așadar, se constată că, în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, a fost redactat un *Manual de pedagogie creștină*, în care se pune accent pe dobândirea de către elevi a liniștii interioare, prin cultivarea *rugăciunii lui Iisus*, rugăciune isihastă pe care Sfinții Părinți o recomandă tuturor celor botezați, fie că sunt ei mireni sau clerici, pustnici și monahi, fiind cunoscută, în practica Bisericii, și cu denumirile *de rugăciunea minții, a inimii, a singurului gând sau monologică și la toată vremea*⁵. În felul acesta, este surprins faptul că această rugăciune nu este rezervată doar călugărilor și călugărițelor, nici doar adulților, ci și copiilor și tinerilor, din moment ce liniștea sau pacea interioară poate să schimbe viața celor care o dobândesc chiar în tumultul vieții contemporane. Autorul *Manualului*, care cuprinde o introducere și nouă capitole, este monahul Grigore din Moldova, care a încredințat textul, pentru a fi revăzut, Sfântului Nicodim Aghioritul, „spre folosul întregii lumi dreptcredincioase”, avându-se ca scop, așa cum se desprinde din titlul lucrării, „buna educare, creșterea și îndrumarea ce trebuie dată copiilor de părinți evlavioși și de învățători vrednici”⁶.

Redactarea acestui text este văzută ca rod al mișcării Sfinților Părinți Colivazi⁷, cărora li se adaugă și contribuția Sfinților Vasile de la Poiana Mărului și Paisie de la Neamț, cu toții, însă, fiind considerați inițiatorii renașterii spirituale ortodoxe din secolele XVIII-XIX și, prin urmare, continuatorii și trăitorii mișcării isihaste pentru timpurile moderne și post-moderne.

⁴Opriș, *Dimensiuni creștine*, pp. 359-370; vezi și J. H. Pestalozzi, *Texte alese*, trad. Iosif Antohi, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1965; A. Brühlmeier, *op. cit.*

⁵ Faptul că anul 2022 a fost consacrat în Patriarhia Română acestei rugăciuni și Sfinților Părinți isihăști Simeon Noul Teolog, Grigorie Palama și Paisie de la Neamț, care au practicat-o și ne-au lăsat repere despre felul în care se cuvine și noi să ajungem la trăirea respectivei rugăciuni, denotă tocmai importanța rugăciunii lui Iisus în viața fiecărui creștin ortodox.

⁶ Monahul Grigore, *Pedagogie creștinească*, în Nicolae-Șerban Tanașoca, *Creație și tradiție literară bizantină. Studii și texte*, Editura Unarte, București, 2009, p. 253.

⁷ Nicolae-Șerban Tanașoca, „Pedagogie creștinească. Preambul”, în idem, *op. cit.*, pp. 251-253; vezi și Grigore din Moldova, „Pedagogie creștinească”, în *Tabor* 2/7 (octombrie 2008), pp. 21-46. Caracterizarea acestui *Manual* ca „rod al mișcării Sfinților Părinți Colivazi” reiese nu doar din menționarea faptului că textul a fost revizuit de către Sfântul Nicodim, ci și din precizarea unor aspecte specifice mișcării Sfinților Părinți Colivazi în cuprinsul respectivului *Manual*. Astfel, în capitolul al VI-lea se aduce la cunoștința copiilor că nu se fac îngenuncheri „în Biserică ori în casele noastre, când ne rugăm, nici să postim”, atunci „când se întâmplă să fie sâmbătă ori duminică, ori altă zi de praznic împărătesc ori al Maicii Domnului”. „De asemenea, rânduit de Părinți este ca pomenirile celor adormiți să fie săvârșite în Biserica lui Hristos sâmbăta ori în altă zi a săptămânii, în afară de duminică și de orice altă zi de praznic împărătesc ori al Maicii Domnului. De aceea”, începând cu „fiecare zi de vineri, pe la ceasul al nouălea”, elevii încetează „hotărâtele îngenunchieri ori mari metanii până luni”, făcându-se acest lucru și „în altă zi a săptămânii, dacă se întâmplă să cadă atunci un praznic împărătesc ori al Maicii Domnului” (Monahul Grigore, *Pedagogie creștinească*, pp. 276-277). Alături de aceste aspecte mai este întâlnit încă un fapt caracteristic mișcării Sfinților Părinți Colivazi, și anume, împărtășirea deasă, după cuvântul Sfântului Teodor Studitul și al „altor Părinți ai Bisericii”, căci „cu cât mai des se face părtaș cineva, cu conștiința curată, neprihănitelor lui Hristos Taine, cu atât mai apropiat prieten al lui Hristos devine” (PG 99, 1668-1669; Monahul Grigore, *Pedagogie creștinească*, pp. 282-283).

2. Educația moral-duhovnicească, adică educația inimii și a minții

După cum se constată, lumea se confruntă, în zilele noastre, cu o serie de crize, sesizate cu mult înainte de războiul din Ucraina și intensificate, ulterior, din cauza acestui război, care continuă și în aceste momente ale istoriei. Însă, toate aceste crize au în spatele lor o profundă criză morală, născută prin ignorarea sau tratarea superficială a educației moral-duhovnicești, adică a educației inimii. Se observă că educația intelectuală și cea fizică nu pot să completeze lipsa acestei educații, iar rezultatul se arată sumbru, cât privește, în cazul nostru, societatea românească. Deși această societate este purtătoarea unor valori perene moștenite prin zestrea învățaturii credinței ortodoxe, în care se arată cu claritate rolul minții, al inimii și al mâinilor în desăvârșirea duhovnicească, adică al cultivării intelectual-noetice, al curățirii sentimentelor și al săvârșirii faptelor bune, tocmai această societate se confruntă cu lipsa unei elementare conștiințe civice. Din acest motiv, se impune reevaluarea conceptului pedagogic *educația prin minte, inimă și mâini*, adică prin cele trei domenii importante ale formării: *educația intelectuală*, care, în spațiul Ortodoxiei, devine o educație intelectual-noetică⁸, *educația moral-religioasă*, care se cuvine percepută a fi *moral-duhovnicească*, prin raportare la învățătura Bisericii Ortodoxe, și *educația fizică*, a căror unitate armonioasă trebuie să fie reflectată în programa școlară, mai ales în contextul actual al societății românești.

Oare s-ar cuveni să fie ignorat faptul că, printr-o educație bine primită, tânărul conștientizează, încă de pe băncile Seminarului, importanța și semnificația vieții sfânt-duhovnicești? Ce înseamnă această viață, care este expresie concretă a teologiei empirice? Răspunsul, pe care ar fi fost potrivit să-

l afle, de pildă, un elev seminarist încă din sânul familiei sale după trup, apoi în armonia parohiei de care aparține și, din momentul trecerii la nivelul liceal, prin audierea cursurilor specifice vocației pentru care a venit la Seminarul Teologic sau la Facultatea de Teologie, constă în cultivarea celor trei trepte sau stadii ale urcușului duhovnicesc, curățirea, luminarea sau iluminarea și îndumnezeirea. Trăirea acestor trepte și a vieții corespunzătoare se atinge prin educația moral-duhovnicească, dar nu se limitează doar la aceasta, căci ea este începutul și liantul dintre educația intelectual-noetică și cea fizică. Măinile sunt legate de trup, dar prind mișcare prin bătăile inimii și exercitarea rațiunii, eliberată prin funcțiunile creierului. Însă, mâinile, inima și creierul nu reprezintă doar niște simple organe, ci au și roluri și funcțiuni fizice, cât privește trupul, dar și duhovnicești, cât privește sufletul. De aceea, în limbajul Sfinților Părinți ai Bisericii se

⁸ Despre semnificația termenilor „rațiune”, „cuget” și „minte”, din punct de vedere al realității vieții sfânt-duhovnicești, vezi paragrafele imediat următoare din acest studiu.

face o distincție clară între *rațiune* și *mințe* sau, prin extensie, între *intelect* și *mințe*, ceea ce face ca *mințea* să reprezinte o altă funcție specifică sufletului omului și să nu fie confundată cu *intelectul*, după cum se petrece în Europa Apuseană, implicit nici cu rațiunea și cugetul. Așadar, *mințea* ajunge să exprime, în limbajul patristic, energia sau funcția noetică a sufletului, având ca centru inima omului sănătos duhovnicește⁹, fiindcă mințea reprezintă ochiul sufletului și îl conduce pe om la vederea lui Dumnezeu, stare duhovnicească și, totodată, reală, trăită prin lucrarea harului necreat al Sfântului Duh. *Rațiunea* și *cugetul*, în jurul cărora gravitează *intelectul*, exprimă energia sau funcția rațională a sufletului, având ca centru creierul omului, în care acționează puterile raționale ale sufletului (cugetul, intelectul, logica), care îl conduc pe om la înțelegerea de lucruri, fapte, stări etc., precum și la exprimarea lor prin cuvinte și noțiuni¹⁰. Omul, prin energia noetică (adică prin mințe), vine în comuniune cu Dumnezeu, iar prin energia rațională, el are cunoașterea lumii înconjurătoare. În starea firească a omului, care este și starea desăvârșirii sale duhovnicești, energia noetică se află în inimă și are ca lucrare aducerea aminte de Dumnezeu, iar energia rațională se găsește în creier și formează raționamente (gânduri). Fie că această energie noetică sau mintală este privită ca o singură acțiune a sufletului, care funcționează în creier ca rațiune, iar în inimă ca mințe, fie că se vorbește de două energii diferite ale sufletului, fiecare cu funcția ei specifică¹¹, exercitarea lor conduce la trăirea vieții sfânt-duhovnicești și a stării de curățire, care stare are ca o primă treaptă tocmai educația moral-duhovnicească¹².

Prin această educație, copiii sunt crescuți nu doar în perspectiva vieții prezente, dar și în perspectiva eshatologică, ceea ce arată că „viața prezentă și cea viitoare a omului nu sunt autonome, ci sunt legate organic”¹³, fapt care amintește de sesizarea lui Cooper, în măsura convingerilor sale religioase, privind lipsa sistemului educațional din locul și timpul său, după cum s-a amintit mai sus. Un liant al acestei legături organice este și practicarea virtuților. Rezumându-l pe Sfântul Ioan Gură de Aur, se poate constata că procesul educației creștine a copiilor, raportată la valorile nepieritoare ale *Evangheliei* Domnului și Mântuitorului lumii Iisus Hristos, cunoaște trei etape: 1) în prima etapă,

⁹ Stare care implică și sănătatea sufletească, iar, prin iconomia lui Dumnezeu, și pe cea trupească. De multe ori, după cum se observă în cazul unor Sfinți Părinți contemporani, omul poate să fie sănătos cu sufletul, dar bolnav cu trupul, fără ca acest fapt să-i fie vreo piedică în trăirea desăvârșirii duhovnicești, pentru că ceea ce are importanță este sănătatea duhovnicească a sufletului, ca premisă de trăire a stărilor de curățire, luminare și îndumnezeire. Aceste stări le poate avea credinciosul și dacă are trupul său suferind, înțelegându-și boala în dimensiunea terapeutică a propriului suflet.

¹⁰ Părintele Ioan Romanidis, *Teologia patristică*, traducere din limba greacă, note, completări bibliografice și postfață de Ion Marian Croitoru, Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2012, p. 26.

¹¹ Vezi *ibidem*, pp. 26-27.

¹² Cea de a doua treaptă a stării de curățire este cercetarea sinelui, adică omul se cercetează pe sine nu doar cu rațiunea, ci mai ales prin practicarea rugăciunii minții, astfel ca mințea să-și înceapă lucrarea întru inima lui. În felul acesta, omul nu trăiește doar o stare morală sau etică, ci pătrunde și în trăirea duhovnicească, simțind lucrarea harismelor Sfântului Duh. De aceea, educația moral-religioasă este diferită de educația moral-duhovnicească. Pe prima o poate dobândi orice om de pe pământ, indiferent de convingerile sale religioase, iar pe cea de a doua o cultivă cel ce se raportează la *Revelația dumnezeiască*, așa cum aceasta este dată, prin cele două organe ale ei, *Sfânta Scriptură* și *Sfânta Tradiție*, în Biserica cea „una”, care este Biserica Ortodoxă.

¹³ Constantinia Iorda, *Educația preșcolarilor după principiile Sfântului Ioan Gură de Aur*, traducere din limba greacă de prof. Ion Diaconescu, București, Editura Sofia, 2009, p. 18.

numită și etapa de pornire, dominantă este strădania pedagogică pentru scăparea de răutate; 2) în a doua etapă, obiectivul pedagogic este dobândirea virtuților; 3) în a treia etapă, principala preocupare pedagogică se referă la păstrarea virtuților dobândite¹⁴. De altfel, o bună educație și învățatură, după filosoful Platon, poate să-l facă pe om să fie bun, iar dacă el este deja bun, atunci pătașul unei asemenea educații și, totodată, învățături devine încă și mai bun¹⁵. Rezultatul este, după același filosof, că cel ce cultivă o asemenea învățatură, ajunge chiar până la Dumnezeu¹⁶.

3. Teologia academică versus teologia empirică

Demersul înțelegerii legăturii dintre teologia academică și cea empirică se fundamentează pe corecta percepție a doi termeni, *teologie* (*θεολογία*) și *cunoașterea lui Dumnezeu* (*θεογνωσία*), raportați la tot ceea ce înseamnă Ortodoxia. După cum este cunoscut, între acești doi termeni, care exprimă realitatea vieții sfinte și duhovnicești, există o interconexiune, de vreme ce *teologia*, în înțelesul etimologic de *cuvânt* sau *vorbire despre Dumnezeu*, „anticipează o cunoaștere a lui Dumnezeu”, a singurului Dumnezeu, după învățătura creștină, Care Se descoperă sau Se revelează pe Sine Însuși, prin cele două organe ale *Revelației dumnezeiești*, *Sfânta Scriptură* și *Sfânta Tradiție*. Această cunoaștere, după mărturia Sfinților Părinți, „nu poate să fie niciodată rod al cercetării raționale, intelectuale, metafizice, ci al experienței sfânt-duhovnicești”¹⁷, în care experiențe locuri importante le dețin tocmai mintea și inima omului, dar care este implicat cu întreaga sa ființă, trup și suflet.

În acest sens, adesea este citat Sfântul Grigorie Teologul, conform căruia teologhisirea reprezintă o premisă a „celor încercați și înaintați în contemplație”, altfel spus, în vederea lui Dumnezeu, adică a slavei Sale celei necreate, „și, mai întâi de toate, a celor ce și-au curățit sufletul și trupul sau le curăță, în modul cel mai cuvenit”¹⁸. Se desprinde, așadar, din relatarea acestei experiențe a Sfântului Grigorie Teologul, că experiența sau experiența comună tuturor Sfinților Bisericii celei „una”, identificată a fi întocmai Biserica Ortodoxă, se bazează pe curățirea omului în întregime, suflet și trup, stare care, la rândul ei, având și ea propriile ei stadii, reprezintă prima treaptă a vieții sfânt-duhovnicești, prin care omul ajunge la cea de a doua treaptă a acestei vieți, luminarea sau iluminarea. Și această treaptă are propriile ei stadii, iar în stadiul cel mai de sus al ei omul simte energia luminătoare a lui Dumnezeu, adică luminarea inimii de către Sfântul Duh, ca rod al trăirii rugăciunii inimii sau a minții. Unora dintre cei ajunși la această experiență duhovnicească Dumnezeu le dăruiește și cea de a treia treaptă a vieții

¹⁴ Vezi lucrarea mai sus citată, precum și Ion Marian Croitoru, „Reevaluarea unui concept pedagogic: educația prin minte, inimă și mâini”, în *Almanah bisericesc 2015. Teologie, cultură, istorie, misiune creștină*, Editura Arhiepiscopiei Târgoviștei, Târgoviște, 2014, pp. 290-301. De precizat că anumite referințe din studiul citat au fost reinserate și în această parte a prezentului studiu.

¹⁵ Platon, *Republica*, IV, 424a.

¹⁶ Idem, *Legile*, I, 643a.

¹⁷ Pr. prof. dr. emerit Gheorghe Metallinos, „Teologul în slujirea Bisericii”, trad. din lb. greacă și completări ale unor note de lect. dr. Ion Marian Croitoru, în Pr. Ion Vicovan, Pr. Paul-Cezar Hârlăoanu, Emilian-Iustinian Roman (editori), *Teologia academică și responsabilitatea ei în misiunea Bisericii*, Colecția Episteme 22, Editura Doxologia, Iași, 2016, p. 94.

¹⁸ Sfântul Grigorie Teologul, *Λόγος ΚΖ' (Cuvântul al XXVII-lea)*, 3, în PG 36, 13 D.

sfânt-duhovnicești, care este îndumnezeirea, cuprinzând și ea mai multe stadii, cel mai de sus stadiu reprezentând vederea slavei lui Dumnezeu, sub forma Luminii Sale necreate¹⁹. Această realitate duhovnicească înseamnă că doar comuniunea cu Dumnezeu, prin lucrarea harului dumnezeiesc necreat, dincolo de orice cugetare și simțire bazate doar pe rațiune sau pe o trăire sentimentalistă, din moment ce „Dumnezeu nu se identifică cu noțiunile pe care le deține și cel mai înalt gând teologic”²⁰, îi conferă omului calitatea de teolog, „deoarece teolog este Sfântul”²¹. Cu alte cuvinte, teologhisirea înseamnă trăirea modului de viață care este Ortodoxia, adică dobândirea vieții sfânt-duhovnicești specifice Ortodoxiei, cu cele trei stadii sau stări, amintite și mai sus: curățire, luminare (iluminare) și îndumnezeire. Prin urmare, „comuniunea cu slava dumnezeiască necreată, ca participare la taina Bisericii, îl conduce pe om la tot adevărul”²², adică la cunoașterea lui Dumnezeu, astfel că „o altă cale a cunoașterii lui Dumnezeu pentru Ortodoxie nu există”²³.

Teologia, în toate manifestările ei, reprezintă o funcție a Bisericii, iar spațiul ei este trupul Bisericii, fiind, așadar, legată de misiunea Bisericii în lume. Din acest motiv, funcția Bisericii, ca lăcaș de cult, și funcția școlii, raportată, în cazul nostru, fie la Facultatea de Teologie sau la Seminarul Teologic, deși Seminarul din zilele noastre este, într-o anumită măsură, laicizat în comparație cu programa de altă dată, se întrepătrund, după cum se demonstrează prin viețile Sfinților (vezi, de pildă, Sfântul Fotie cel Mare, care a îmbinat funcția de *învățător* și *teolog* al Bisericii cu cea de slujitor al ei, devenind patriarh al Constantinopolului, iar exemplele pot continua). Datorită acestei îngemănări, educația teologică nu trebuie să fie *religioasă*, ci *bisericească*, adică nu trebuie să fie *pietistă*, ci *duhovnicească*. Evitarea acestor „derapaje” sau tendințe se poate face, prin excelență, atunci când teologia nu este redusă doar la funcția ei academică, ci este percepută și în funcția ei empirică, de unde reiese legătura necesară dintre ceea ce numim, pe de o parte, teologia academică, iar pe de altă parte, teologia empirică²⁴.

Caracterul științific și pozitiv al teologiei academice, ca funcție teologică a Bisericii și a misiunii sale, trebuie să aibă în vedere scopul educației teologice, pe care cel doritor o poate primi într-un Seminar Teologic, apoi într-o Facultate de Teologie, și anume, cultivarea „funcției terapeutic-ascetice” a Bisericii, altfel spus, integrarea elevului sau a studentului în viața duhovnicească a Bisericii, care se exprimă prin trăirea stărilor de curățire, luminare și îndumnezeire, adică integrarea lui „în spiritualitatea Bisericii”, unde se cuvine să simtă încă de pe acum „comuniunea Sfinților”²⁵. Este evident că o școală teologică, fie ea Seminar sau Facultate, „nu face Sfinți”, dar poate, prin educația teologică, pastorală și misionară pe care elevii sau studenții o primesc, să-i orienteze pe aceștia „către experiența Sfinților, izvor al Teologiei, și către metoda de

¹⁹Romanidis, *Teologia patristică*, pp. 117 (nota 246), 152.

²⁰Κωνσταντίνου Παπαπέτρον, *Πίστη και γνώση*, Αθήνα, 1987, p. 8.

²¹Idem, *Η οὐσία της Θεολογίας*, Αθήνα, fără an, p. 119.

²²Ioan 16: 13.

²³Metallinós, *Teologul*, p. 94.

²⁴Pentru detalii privind acest subiect vezi și studiul meu „Teologia empirică, singura realitate dinamică și vitalizatoare a sinergiei dintre teologia academică și misiunea Bisericii în societatea contemporană”, în *Ortodoxia* 11/1 (2019), seria a II-a, pp. 26-47, din care spicuim rândurile acestei părți din studiul de față.

²⁵Metallinós, *Teologul*, p. 99.

vindecare-îndumnezeire a ființei umane prin lucrarea dumnezeiescului har sfințitor și vindecător²⁶. Acest rol al educației poate să fie asumat și exemplificat de către „profesorul de teologie”, asemănat, prin erudiție și experiență, cu „omul de știință”, dar având o erudiție specifică Ortodoxiei și o experiență duhovnicească asemenea Sfinților, cu alte cuvinte, de către profesorul sau dascălul înduhovnicit sau pnevmator²⁷, care îi integrează pe elevi sau studenți, prin cursurile sale și exemplul propriu, „în practicile Sfintei Tradiții” a Bisericii. În schimb, „profesorul de teologie” / „omul de știință” care se ține pe sine sau se manifestă, cu bună intenție, doar în duhul credinței ortodoxe, lipsindu-i trăirea autentică creștină ortodoxă, îi introduce „teoretic” pe elevi sau studenți în *Sfânta Tradiție*²⁸, fără a-i convinge, totuși, de realitatea vieții sfânt-duhovnicești.

În acest punct, se cuvine reamintit faptul că teologia empirică, pe care o poate cultiva cineva încă din familie, este o „știință medicalo-terapeutică” și folosește „metoda științei curate, adică «observația» și «experimentul»”²⁹, întâlnite în orice demers științific și de cercetare, ceea ce înseamnă că „învățătura ortodoxă nu se sprijină pe raționalizare sau imaginație”³⁰, ci pe experimentare, observare și practicare. Prin raportare la limbajul științific, de unde și asemănarea profesor de teologie *versus* om de știință, dar și la limbajul patristic, „observația științifică” proprie Ortodoxiei și, implicit, teologiei specifice, ca știință la nivel academic și empiric, se concentrează asupra faptului „vederii slavei dumnezeiești necreate”³¹, adică a Luminii celei necreate, stare despre care li se amintește creștinilor ortodocși la fiecare *Dumnezeiască Liturghie*, prin troparul: „Am văzut Lumina cea adevărată, am primit Duhul cel ceresc, am aflat credința cea adevărată, nedespărțitei Sfintei Treimi închinându-ne, că Aceasta ne-a mântuit pe noi”³². Cele cuprinse în această cântare reprezintă nu doar „simple metafore, ci stări duhovnicești pe care omul trebuie să le trăiască”, de-a lungul vieții sale pe pământ, cu atât mai mult în timpul participării la *Dumnezeiasca Liturghie*³³, astfel că *observația* vine ca urmare a experienței educației medical-terapeutice a Bisericii. Pe baza acestei realități, *experimentul* este egal „cu predarea de sine” în această educație, care conduce la trăirea personală a observației și îndreptățește folosirea de termeni medicali, dar încărcăți cu sensuri duhovnicești din punct de vedere patristic, precum „doctor, vindecare sau terapie medicală”, în asociere cu aspecte privitoare la „vindecarea sufletească și trupească, noetică și duhovnicească”, fapt pentru care Biserica este numită „spital duhovnicesc”³⁴. Astfel, tocmai în acest spital duhovnicesc, omul, dacă urmează modul de viață care i se recomandă, ajunge să se simtă vindecat sufletește și duhovnicește, iar trupește după

²⁶ Metallinós, *Teologul*, p. 99; vezi și Prof. dr. Chrysostomos A. Stamoulis, „The Contribution of Academic Theology to the Mission of the Church”, în Vicovan, Hârlăoanu, Roman (editori), *Teologia academică*, p. 117.

²⁷ Adică purtător al Sfântului Duh.

²⁸ Metallinós, *Teologul*, p. 99.

²⁹ Metallinós, *Teologul*, p. 100.

³⁰ Ion Marian Croitoru, „Teologia academică și teologia empirică în Biserica Ortodoxă. Congruențe și diferențe», în Vicovan, Hârlăoanu, Roman (editori), *Teologia academică*, p. 177.

³¹ Metallinós, *Teologul*, p. 100.

³² *Catavasier sau Octoih mic*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2002, p. 91.

³³ Vezi Croitoru, *Teologia academică*, p. 189.

³⁴ Metallinós, *Teologul*, p. 100.

iconomia lui Dumnezeu, într-o mai mică sau mare măsură. Însă, ceea ce contează nu este vindecarea trupească, ci cea sufletească și duhovnicească, deoarece doar cel ce dobândește această ultimă vindecare se bucură de vederea Luminii celei adevărate, care este Lumina taborică sau slava cea necreată a lui Dumnezeu, și această vedere se datorează faptului că-L simte întru inima lui pe Sfântul Duh, Care îi dăruiește ca harismă credința cea adevărată, adică credința inimii, prin care se și închină sau aduce închinare Sfintei Treimi.

Întregul acest proces și demers duhovnicesc ilustrează, așadar, trăirea stării de mântuire încă de pe acum, cu alte cuvinte, chiar înainte de a păși cineva în viața de dincolo de mormânt. Revenind la limbajul academic și patristic, toate cele mai sus indicate, mai ales în troparul citat, reprezintă confirmarea realității teologiei empirice, ca liant între teologia academică și misiunea Bisericii Ortodoxe, dar și „legătura care se cuvine să fie între lăcașul de cult și [Seminarul Teologic sau] Facultatea de Teologie, cu alte cuvinte, dar plecând de la [instituțiile] din urmă, legătura dintre teologia academică și viața bisericească sau între erudiție și modul de trăire și gândire al Bisericii”³⁵.

Din viața Sfinților se constată că teologia academică nu exclude teologia empirică, dar nici teologia empirică nu se privează de teologia academică. Și pentru a fi mai clar, aduc adesea în atenția studenților, pe care îi am la cursurile pe care le predau la Facultatea de Teologie Ortodoxă și Științele Educației din Târgoviște, faptul că întâlnim apelativul „cel Mare”, de pildă, atât la Sfântul Antonie cel Mare, cât și la Sfântul Atanasie cel Mare sau Sfântul Vasile cel Mare. Acești Sfinți poartă același apelativ și sunt, realmente, mari pentru sfințenia la care au ajuns, dar cât privește exprimarea experiențelor duhovnicești, pe care ei le-au avut, dar și contribuția în scris la edificarea unor probleme de credință și de viațuire, se observă că totul alta este puterea de exprimare a Sfinților Atanasie cel Mare și Vasile cel Mare, care au avut parte de educația academică a timpului lor, în comparație cu alți Sfinți mari, dar care nu au avut parte de aceeași pregătire intelectuală. Prin urmare, atât teologia academică, dar și teologia empirică se fundamentează pe cultivarea unei pedagogii creștine, specifice Ortodoxiei. Cât ne privește, folositor este faptul că, în timpurile moderne și post-moderne, se păstrează în România, totuși, perspectiva acestei pedagogii creștine, pe care noi o cultivăm, într-un mod tradițional, în ceea ce înseamnă un Seminar Teologic sau o Facultate de Teologie, adică o școală de cultivare a celor trei piloni ai unei întregite educații, mai sus menționați, conform cărora sunt îmbinate educația umanistă cu educația moral-duhovnicească și cea vocațională. Astfel, elevul seminarist, ulterior, studentul de mâine, ajunge să se descopere pe sine și să-și cultive vocația de a ajunge fie un slujitor dăruit al Sfântului Altar, fie un bun dascăl, în sensul de învățător sau și de profesor, nu doar în cel de cântăreț, putând exersa, ca urmare a studiilor obținute, și alte demnități și funcții în societatea contemporană, dar de pe poziția unui mărturisitor autentic al Ortodoxiei de pretutindeni, având la bază tocmai absolvirea unei școli teologice cu un conținut propriu învățurii creștine ortodoxe.

³⁵ Croitoru, *Teologia academică*, p. 189.

© 2022 <http://seminarortodoxtargoviste.ro>

RAZE DE LUMINĂ

Nr. 44, iulie-decembrie 2022

E- ISSN 2734-7273, P-ISSN 1582-2435

SFÂNȚA SCRIPTURĂ – CUVÂNTUL LUI DUMNEZEU CARE ZIDEȘTE

Pr. prof. Marian BADEA,

Profesor la Seminarul Teologic „Sfântul Ioan Gură Aur” din Târgoviște

Sfânta Scriptură este cuvântul lui Dumnezeu pus în scris pentru comunitate, în scopul desăvârșirii membrilor ei, ea antrenând de la început un mod de viață corespunzător intențiilor Revelației divine. Atât Vechiul cât și Noul Testament au constituit pentru creștini pagini ale Revelației care au fost respectate și venerare, alcătuind adevărate îndreptări de viață pentru cei care și-au luat osteneala să pătrundă sensul adânc, pe care Dumnezeu îl transmite omului prin intermediul aghiografilor. Sfânta Scriptură cuprinde adevărul descoperit de Dumnezeu omului, transmis în scris prin inspirație, adevăr necesar pentru mântuire. Acesta este scopul Revelației: „*Acestea s-au scris ca să credeți că că Iisus este Hristosul, Fiul lui Dumnezeu și crezând, să aveți viață în numele lui*” (Ioan 20,31).¹

De la apariția ei, Sfânta Scriptură s-a bucurat în Biserică de o mare autoritate, devenind pe drept cuvânt, cartea de căpătâi a credincioșilor. Într-adevăr, stă la baza hotărârilor dogmatice, a prescripțiilor morale, precum și a hotărârilor canonice. Cuprinzând tot ceea ce îi este de folos omului spre dobândirea mântuirii, Sfânta Scriptură a imprimat un mod de viață. În acest sens, teologia patristică menționează că Biblia se trăiește, nefiind o știință care se deprinde prin cunoștințe și concepte intelectuale autonome de viață bisericească. Autoritatea de care se bucură Sfânta Scriptură în biserică a fost întotdeauna un atribut de seamă, care izvorăște din însuși conținutul Scripturii, care cuprinde Revelația. În Biserica Ortodoxă, Scriptura este tratată ca Revelația lui Dumnezeu prin excelență, constituind cuvântul inspirat, transmis prin intermediul oamenilor aleși. Ea este singura formă a Revelației care a fost redactată sub inspirația Duhului Sfânt și ocupă o poziție unică și supremă între celelalte forme sub care ni s-a comunicat Revelația, Scriptura constituind sursa primă și absolută pentru credința Bisericii dintotdeauna.² Istoricitatea descoperirii lui Dumnezeu în Vechiul Testament și apoi în Noul Testament prin Însuși Fiul Său este admirabil sintetizată de Sfântul Apostol Pavel prin cuvintele: „*După ce Dumnezeu odinioară, în multe rânduri și în multe chipuri a vorbit părinților noștri prin prooroci, în zilele acestea mai de pe urmă ne-a grăit nouă prin Fiul, pe care L-a pus moștenitor a toate și prin care a făcut și veacurile*” (Evr. I, 1-2).

Conform învățaturii ortodoxe, această descoperire a avut un caracter progresiv, comunicarea ei, din motive pedagogice, a început de la forme simple, incomplete, până s-a ajuns la descoperirea desăvârșită primită direct prin Fiul lui Dumnezeu. Caracterul

¹ Pr. Prof. Mircea Basarab, *Autoritatea Sfintei Scripturi în Biserica Ortodoxă*, în *Ortodoxia*, Anul XXXII, Nr. 2, aprilie – iunie, 1980, p. 236;

² Diac. Ion Bria, *Scriptură și Tradiție. Considerații generale*, în *Studii Teologice*, nr. 5-6/1970, p. 395;

pedagogic al Sfintei Scripturi este reliefat de Sfântul Apostol Pavel, prin cuvintele: „Și eu, fraților, n-am putut să vă vorbesc ca unor oameni duhovnicești, ci ca unora trupești, ca unor prunci în Hristos, cu lapte v-am hrănit, nu cu bucate, căci încă nu puteați mânca și nici acum nu puteți....” (I Cor. 3, 1-2; 13, 11-12). În Biserica veche, „cuvântul” oferea atât o împlinire a făgăduințelor Vechiului Testament, cât și o chemare de a accepta în prezent puterea și autoritatea schimbătoare de viață a Duhului.³ În întreaga Scriptură a Vechiului și a Noului Testament se descoperă același Dumnezeu, cărțile fiind scrise sub influența aceluiași Duh Sfânt, având un pronunțat caracter hristocentric. Descoperirea lui Dumnezeu făcută prin Iisus Hristos în Noul Testament nu ne îngăduie să renunțăm la Vechiul Testament. Atitudinea Mântuitorului a fost clară, Vechiul Testament păstrându-și valoarea și autoritatea de parte revelată a Sfintei Scripturi (Matei 5, 17).

Prin mijlocirea Revelației supranaturale, omul cunoaște voia Divinității, care s-a descoperit treptat în istoria omenirii până în timpul Mântuitorului Hristos, care a desăvârșit-o, întrucât prin El a vorbit Dumnezeu „În zilele acestea mai de pe urmă ne-a grăit nouă prin Fiul, pe Care L-a pus moștenitor a toate și prin Care a făcut și veacurile” (Evrei I, 2) și ne-a arătat taina voii Sale „Făcându-ne cunoscută taina voii Sale, după buna Lui socotință, astfel cum hotărâse în Sine mai înainte” (Efes. I, 9). În paginile Sfintei Scripturi este prezentă istoria mântuirii neamului omenesc și voia lui Dumnezeu pe care omul trebuie să o respecte, făcându-și din ea un ghid prețios în viață, de care nu se poate despărți, deoarece ar însemna să se despartă de izvorul vieții veșnice.⁴

1. Caracterul hristocentric al Sfintei Scripturi

În Biserica Ortodoxă, unitatea Scripturii a fost adeseori subliniată scoțându-se în relief faptul că ea reprezintă un întreg la care trebuie raportat fiecare text. Scriptura reprezintă un tot unitar și în fiecare parte a ei se pot recunoaște cu ușurință elementele ce o leagă de întreg restul Bibliei, apartenența părții la întreaga Scriptură fiind în afară de orice îndoială. Între cele două Testamente există o legătură firească, organică, fapt ce se poate observa din mulțimea citatelor și aluziile pe care Noul Testament le face la Vechiul Testament. Acestea sunt inseparabile, deși valoarea lor pentru noi este diferită. Concret, asta înseamnă că în și prin Iisus, răul e înfruntat și judecat, iar în locul lor se nasc iertarea și înnoirea. Legământul e reînnoit, creația nouă e inaugurată. Ceea ce Dumnezeu făcuse în Vechiul Testament prin Scripturi, e făcut de Mântuitorul Hristos prin activitatea Sa publică, în moartea și învierea Sa și în trimiterea de către El a Duhului.⁵

Unitatea celor Două Testamente constă și în caracterul lor hristocentric. Vechiul Testament pregătește, prin istoria lui Israel, venirea lui Iisus Hristos. Mântuitorul Însuși recunoaște caracterul hristocentric al Bibliei, atunci când precizează: „Și acelea (Scripturile) sunt cele mărturisesc despre Mine” (Ioan 5, 39). Vechiul Testament are un pronunțat caracter mesianic, hristocentrismul său avându-și rădăcinile încă în legea lui Moise. „Și începând de la Moise și de la toți proorocii le-a tâlcut lor toate Scripturile cele despre El” (Luca 24,27).

³ N.T. Wright, *Scriptura și autoritatea lui Dumnezeu – cum să citim Biblia astăzi*, traducere de diac. Ioan Ică Jr., Ed. Deisis, Sibiu 2016, p. 63;

⁴ Diac. Asist. Emilian Cornișescu, *Sfânta Scriptură în mâna credinciosului, Îndreptar pentru folosirea ei*, în Ortodoxia, Anul XXXII, Nr. 2, aprilie – iunie 1980, p. 299;

⁵ N.T. Wright, *op. cit.* p. 58;

Punctul central al Sfintei Scripturi îl constituie Iisus Hristos, spre El a fost orientată Revelația Vechiului Testament. Acesta, cu toate că are doar rolul de călăuză către Hristos (Gal. 3, 24), își păstrează acest caracter și după întruparea Logosului. Mântuitorul Hristos este cel care dă autoritate Scripturilor, căci creștinul zilelor noastre pe El îl caută citind Biblia. În Iisus Hristos își găsesc explicația și împlinirea adevărilor dogmatice și morale din Sfânta Scriptură. El este Revelația Însăși, „Adevărul și Viața”.

2. Folosul citirii Sfintei Scripturi

În cugetul credincioșilor, Sfânta Scriptură rămâne cuvântul lui Dumnezeu, care este viu, lucrător spre faptele cele bune, sabie ascuțită ce străbate până la despărțirea sufletului, a duhului și a mădulelor, judecător nepărtinitor al minții și al inimii „ *Căci cuvântul lui Dumnezeu e viu și lucrător și mai ascuțit decât orice sabie cu două tăișuri și pătrunde până la despărțitura sufletului și duhului, dintre încheieturi și măduvă, și destoinic este să judece simțirile și cugetările inimii*” (Evrei 4, 12). Biblia este socotită,

pe bună dreptate, ca o comoară sfântă pentru omul credincios și cine o stăpânește se îmbogățește cu înțelepciunea divină, care este mai de preț decât bogăția și alte bunuri lumești. Credinciosul ortodox, chiar când citește Biblia acasă, singur, nu o face desprins de Biserică, ci cu aceeași evlavie ca și când s-ar afla în Biserică, pentru că prin ea se pregătește pentru primirea lui Hristos cel euharistic. Pentru el, este o „carte sfântă”, o ține într-un loc deosebit și o citește ca pe o rugăciune, de multe ori în genunchi, se roagă ca și în Biserică, primește adevărul religios în

totalitatea lui, ca pe un mesaj dumnezeiesc, pe care nu se încumetă să-l destrame cu mintea lui.⁶ Citirea și cunoașterea corectă a Sfintei Scripturi aduce nenumărate foloase credinciosului, dintre care nu lipsește vindecarea tuturor relelor sufletești și ferirea de erezii și rătăcirii, așa cum ne învață Sfântul Ioan Gură de Aur, cel mai mare tâlcuitor al Bibliei. Același Sfânt părinte spune că Sfânta Scriptură cuprinde adevăruri înalte, supranaturale, îmbrăcate într-o formă simplă, accesibilă puterii de înțelegere a omului.⁷ Contemporanul său, sfântul Vasile cel Mare, vede în cuprinsul Sfintei Scripturi veritabilă farmacie cu medicamente eficiente pentru credincioșii tuturor timpurilor, indiferent de locul pe care îl ocupă pe pământ.⁸ Cunoașterea Sfintei Scripturi de către credincioși înseamnă împodobirea sufletului cu virtuțile duhovnicești și păstrarea religiei

⁶ Vasile Coman, Episcopul Oradei, *Însemnătatea Scripturii și a Tradiției în cultul Bisericii Ortodoxe*, în Ortodoxia, Anul XXXII, Nr. 4, octombrie – decembrie, 1980, p. 584;

⁷ Sf. Ioan Gură de Aur, *Omilie* la Geneză;

⁸ Sf. Vasile cel Mare, *Omilii* la Psalmul I;

adevărate, care se deosebește de manifestările superstițioase, bazate pe credințe naturiste. Cercetarea cuvântului divin în Vechiul Testament este socotită drept o îndatorire sfântă chiar din anii copilăriei „*Și fiindcă de mic copil cunoști Sfintele Scripturi, care pot să te înțeleptească spre mântuire, prin credința cea întru Hristos Iisus.*” (II Tim. III, 15) Sfinții Apostoli îndemnuau pe părinți să predea fiilor lor orice carte dumnezeiască. În acest sens, Apostolul neamurilor arată că cei ce vor umbla pe drumul dumnezeieștilor scripturi vor afla pace și milă din partea lui Dumnezeu iar lauda lor să nu fie decât în Iisus Hristos, care s-a făcut pentru ei înțelepciune, dreptate, sfințenie și răscumpărare (I Cor. I, 30-31).⁹

3. Sfânta Scriptură – Sfânta Biserică - Sfânta Tradiție

În concepția ortodoxă, Biserica, cea care recunoaște canonicitatea și autenticitatea cărților Sfintei Scripturi, este păstrătoare infailibilă a Bibliei și, de asemenea, interpreta ei autorizată. Raportul stabilit între Scriptură și Biserică nu este unul de subordonare, căci în Biserică, trupul tainic al lui Hristos, ca și în Sfânta Scriptură, este prezent și activ același Duh Sfânt. Comunicarea cu Biserica, în vederea înțelegerii Sfintei Scripturi, este cerută de faptul că numai înăuntrul Bisericii și prin predania ei, cuvântul lui Dumnezeu din Sfânta Scriptură dobândește caracterul unui mesaj viu, dinamic, direct și actual. „*Credința vine din auzire iar auzirea prin cuvântul lui Dumnezeu*” spune Sfântul Apostol Pavel (Rom. 10.17). Când Luca și Cleopa stăteau de vorbă cu Domnul Hristos cel înviat, în drum spre Emaus, „*inima lor era arzând pe cale când le vorbea și le tâlcuia Scripturile cele despre El, începând de la Moise și de la toți proorocii*”; dar numai după ce Domnul „*a șezut cu ei la masă și luând pâinea a binecuvântat-o și frângând le-a dat-o*” - adică numai după ce s-au împărțășit cu Trupul Său euharistic – „*lis-au deschis ochii și l-au cunoscut*” (Luca 24, 15 – 35).¹⁰

Istoria bisericească ne arată că nu s-au îndepărtat niciodată de adevărul cel dumnezeiesc al Sfintei Scripturi ceea ce, respectând deopotrivă și autoritatea divină a Sfintei Tradiții, au păstrat comuniunea de credință, de rugăciune și de har cu biserica. Biserica creștină, ca Trup tainic al lui Hristos, este și ea într-un anumit mod, expresia unui fenomen miraculos de cheneză divină, deoarece în ființa și lucrarea ei se întâlnesc și conlucrează divinul și umanul, deoarece în ea și prin ea Iisus Hristos este prezent mereu în istorie, prin ea și în ea, Duhul Sfânt se coboară și lucrează continuu în lume, prin ea și în ea omenirea cea risipită se naște haric la o viață nouă și se constituie în poporul lui Dumnezeu. Rămâne un punct sigur stabilit, netăgăduit de nimeni și anume că Sfânta Tradiție a precedat Scriptura și că Scriptura însăși este punerea în scris a unei părți din această Tradiție Sfântă. Tot atât de limpede reiese din Noul Testament faptul că Sfinții Apostoli se considerau transmițători ai unei bunevestiri, pe care o primiseră de la Descoperitorul, deci instrumente de transmitere a Revelației (Galateni 2, 2, sau I Corinteni 15, 3). În texte ca I Corinteni 7, 10, 9, 14, 11, 23; 14, 37, în care se vorbește de Cuvântul Domnului, este probabil, vorba tot despre Tradiția orală, pe care o primise Apostolul Neamurilor și pe care o transmitea mai departe.¹¹ Sfântul Apostol Pavel face deosebire între cele ce a primit de la Domnul și între cele ce sfătuiește el, cu autoritatea sa de vas

⁹ Diac. Asist. Emilian Cornișescu, *op. cit.* p. 299;

¹⁰ Diac. Prof. N. I. Nicolaescu, *Sfânta Scriptură în Biserica noastră*, în Studii Teologice, Anul XXVI, Nr. 5-6, mai - iunie 1974, p. 338;

¹¹ Pr. Prof. Dr. Ioan Bria, *Dicționar de teologie Ortodoxă*, E.I.B.M.B.O.R., București, 1981, p. 253;

ales, prin care grăiește Domnul. Lucrarea Duhului în Biserică se vedește astfel dintru început, ea neputându-se limita la o epocă sau la anumite persoane, dar se dă cu măsură, adică după capacitatea de recepție a celui ales, după nevoile Bisericii, în vederea împărăției lui Dumnezeu pe pământ.¹²

În concluzie, cu cât credinciosul se află mai aproape de Biserică, prin gândirea și preocupările sale religioase, cu cât își conformează ființa și viața cu duhul și principiile fundamentale ale Bisericii lui Hristos, cu atât este mai aproape și de Sfânta Scriptură, înțelegând cuvântul lui Dumnezeu din ea.¹³ În afară de Sfânta Biserică care renaște, crește și sfințește pe fiii ei cu ajutorul Sfântului Duh, Scriptura rămâne o carte pecetluită cu șapte peceti (Apoc. 5,1).

¹² Pr. Prof. Dr. John Breck, *Sfânta Scriptură în Tradiția Bisericii*, traducere de Ioana Tămăian, Ed. Patmos, Cluj-Napoca, 2003, p. 43;

¹³ Pr. Conf. Ilie Moldovan, *Cunoașterea Sfintei Scripturi, după învățătura ortodoxă*, în *Ortodoxia*, Anul XXXII, Nr. 2, aprilie – iunie, 1980, p. 261.

© 2022 <http://seminarortodoxtargoviste.ro>

RAZE DE LUMINĂ

Nr. 44, iulie-decembrie 2022

E- ISSN 2734-7273, P-ISSN 1582-2435

SCURTĂ ISTORIE A ÎNVĂȚĂMÂNTULUI MUZICAL DE TRADIȚIE BIZANTINĂ PE MELEAGURILE DÂMBOVIȚENE

Pr. Dr. Gheorghe DRĂGHICI,

Profesor la Seminarul Teologic „Sfântul Ioan Gură Aur” din Târgoviște

Deși despre existența unor școli bisericești se amintește abia pe la începutul secolului al XVIII-lea, credem că primele școli au existat, într-o formă destul de simplă, încă de când există religia și Biserica pe aceste plaiuri, deoarece Biserica avea o învățătură de credință care trebuia propovăduită și un cult însoțit de cântare care trebuia practică. Pentru aceasta a avut nevoie, încă de la început, de școli în care trebuia să se învețe liturgia, cititul – scrisul, dar și cântarea bisericească. Biserica s-a îngrijit nu numai de textul cântărilor și sensul lor, ci și de perfecționarea melodiilor, a tehnicii și a scrierii muzicale, nelăsându-le la voia întâmplării, nici la simpla manifestare a cântăreților nepricepuți. În acest sens, ea a instituit școli speciale cu dascăli în care, pe lângă conservarea și predarea corectă a cântărilor, să se pregătească și cântăreți necesari slujbelor religioase, variate și multiple, dând naștere astfel unui învățământ al cântărilor bisericești. Învățământul muzical de tradiție bizantină în Țările Române își are originea, așadar, ca în toată lumea creștină a Evului Mediu, în necesitatea Bisericii de a-i pregăti pe officianții cultului pentru executarea cântărilor liturgice. Pe lângă școala de caligrafie a manuscriselor și cea de “meserii” unde învățau viitorii maeștri argintari, care confecționau obiectele de cult, istoricul Nicolae Iorga amintește și “*necesara școală de psaltichie*”.¹ De altfel, “de alți cărturari decât scriitorii de hrisoave, decât redactorii de anale slavone, decât maeștrii de cântări (subl. n) țara n-avea nevoie” spunea același mare istoric.² Romeo Ghircoiașu reliefează faptul că “*multă vreme singurele școli de muzică erau cele bisericești: sistemele de notație, singurii pedagogi-dascălii, diecii sau cantorii erau apanajul muzicii bisericești*”³. Nicolae Iorga sintetizează minunat situația și caracterul școlilor la începutul secolului al XIV-lea: “*Pe la anul 1300 nu era altă școală decât a mănăstirilor și a bisericilor. Călugării aveau nevoie de slujbă, mănăstirile aveau nevoie neconținut de călugări noi, țării îi trebuia vlădici, în bisericile mari se cereau*

¹ N. Iorga, *Istoria învățământului românesc*, Ed. Casei Școalelor, București, 1928, p.10.

² Idem, *Pilda bunilor Domni din trecut față de școala românească*, în: An. Acad. Rom., seria II, tom XXXVII, Memoriile Secțiunii Istorice, București, 1914, p. 3.

³ Romeo Ghircoiașu, *Contribuții la istoria muzicii românești*, vol. I, București, Ed. Muzicală, 1963, p. 26 și 67.

dascăli cu bun meșteșug de citire și cântare. Pentru citire și pentru cântare, deci, pentru învățarea limbii slavone, care era limba bisericească, au fost cele dintâi școli ale noastre. În aceste școli se începea învățătura pe de rost (mai întâi) a rugăciunilor cuprinse în Orologiu sau Ceaslov, venea la rând, apoi, cartea de cântări pe opt glasuri, așa numitul Octoih și psaltirea în slavonește.⁴ “Mănăstirea nu se odihnește. În vechile fundații glorioase ca și în cele nouă, se învață de sârg, slavona, caligrafia, pictura și muzica.”⁵ În aceste vetre de zel monahal, ale mănăstirilor, s-au plămădit psaltirile, letopisețele și manuscrisele muzicale, ele găsindu-se din vreme în vreme, în serviciul învățării muzicii. Episcopiile, mănăstirile, bisericile erau mai întotdeauna școli unde copiii învățau să citească, să scrie și să cânte.⁶ “Erau modeste începuturi de școală organizată de biserică în cadrul ei, de către slujitorii ei, pentru nevoile ei”.⁷ Ele aveau o existență sporadică și o școlarizare nepermanentă și nesistematică, cântarea apărând pe lângă alte obiecte de învățământ necesare cultului: cititul, scrierea, tipicul etc. Cântarea se învăța întâi după auz, nu după note și după text slavon. “Ea evolua în limitele înguste ale câtorva sunete”.⁸ Manuscrisele nu conțineau și notația muzicală ci, indicau numai glasul respectiv care trebuia cântat și, de cele mai multe ori, aceste cântări erau interpretate “ad libitum”. Despre dascăli știm că aceștia erau călugări mai bătrâni, care luau pe lângă ei câțiva ucenici, tot călugări și, în limita timpului, cu metode simple și personale, îi învățau cântarea și rânduiala slujbelor.

Școala lui Stanislav

Secolul al XVI-lea aduce poporului român începerea traducerii cărților bisericești în limba română iar difuzarea lor va duce însă, treptat, mai întâi la înlocuirea limbii slavone din cult, apoi și a celei grecești cu începere din primele decenii ale secolului al XVIII-lea. Există un document de la începutul secolului al XVI-lea care amintește de oamenii care aveau ca îndelețnicire învățătura de carte. Într-o scrisoare a lui Cristian, vornicul voievodului Radu cel Mare, trimisă din Târgoviște judeului Brașovului, se menționează că Stanislav din Târgoviște a luat pe fiul lui Marcu din Brașov ca să-l învețe limba românească.⁹ În acest caz, avem de-a face cu o școală particulară pe care Stanislav o ținea la Târgoviște în timpul domniei lui Radu cel Mare. Învățământul în această școală se făcea în limba română după cum ne informează Grigore Tocilescu în lucrarea “527 documente slavo-române”.¹⁰ În procesul învățării se urmărea în general să se dea unele cunoștințe teoretice, accentul însă se punea pe formarea deprinderilor practice. Pe plan teoretic, întâlnim învățământul textelor religioase pentru cunoașterea dogmelor ortodoxe.

⁴ Mihail Gr. Poslușnicu, *Istoria Musicei la Români, De la Renaștere până-n epoca de consolidare a culturii artistice*, prefață de N. Iorga, 1928, p.17.

⁵ N. Iorga, *Învățământul românesc*, p.15.

⁶ Constantin I Andreescu, *Evoluția învățământului în Moldova și Istoricul Liceului Național din Iași*, Iași, 1935, p.3 extras din volumul jubiliar al Liceului Național din Iași, 1835-1935.

⁷ George Breazu, *Un capitol de educație muzicală*, București, 1937, p.22.

⁸ C. C. Ghenea, *Din trecutul culturii muzicaleromânești*, Ed. Muzicală a Compozitorilor, 1965, p. 70.

⁹ Gr. Tocilescu, „527 documente slavo-române din Țara Românească și Moldova privitoare la legăturile cu Brașovul”, București, 1931, p. 412.

¹⁰ Ibidem.

Ucenicii învățau apoi cărțile de slujbe, alcătuiasau făceau exerciții pentru rostirea predicii, a citirii Cazaniei, a Apostolului etc. Pentru învățarea limbii slavone, probabil că se vor fi folosit cărți de gramatică slavonă. Învățau apoi psaltichia – cântările bisericești. “Între formele de educație și de învățământ folosite în această perioadă menționăm: ucenicia pe lângă un călugăr, diac sau meșter, practica la strană în vederea deprinderii tipicului slujbei și a cântărilor...”¹¹

Școala dascălului Daniil

Această școală este menționată în secolul al XVII-lea la Târgoviște. Ea avea o programă asemănătoare școlilor similare din București și Câmpulung, unde se învăța scrierea, citirea în limbile slavonă și română, scrierea caligrafică, exerciții de împodobire a documentelor dar și cântările bisericești. Cei care se pregăteau pentru cariera preoțească făceau exerciții pentru cunoașterea

notelor muzicale psaltice, exerciții de cântări, de rostire a predicii, citirea Apostolului, de săvârșirea Sfintei Liturghii precum și a cântărilor de la Sf. Taine și Ierurgii.

Școala din Pătroaia

Este menționată în trei documente domnești din anii 1746, 1753 și 1794. Ea a luat ființă prin hrisovul lui Constantin Nicolae Voievod din 3 iunie 1746. Apărută în prima jumătate a secolului al XVIII-lea, această școală reține atenția prin caracterul ei larg popular, ce se desprinde din hrisovul din 1753 în care se arată că aici trebuie să învețe carte atât copiii locuitorilor din sat și din împrejurimi “cât și din alți străini”.¹² A avut ca dascăl pe un anume Gheorghe care, în schimbul unei remunerații de cincizeci de taleri noi, trei kilograme grâu și două de porumb, respectiv 40 de vedre de vin anual, să-i învețe pe copii grecește, slavonește și românește. Luând în considerație faptul că “*se angajează să ia parte la slujba bisericii păzind citania și cântarea, seara și dimineața*” ne îndreptățeste să credem că tot el se va fi ocupat și de educația muzicală a elevilor de la Pătroaia, mai ales că psaltichia era nelipsită din programul de învățământ al școlilor particulare din acea vreme. După acest învățător a venit la conducerea școlii dascălul Tudor care predă acum numai învățături în limba română și cântările bisericești.

¹¹ Gheorghe Pârnuță, *Începuturile culturii și învățământului în județul Dâmbovița*, Târgoviște, pp 37-38.

¹² Conf. Univ.dr. Iosif Antofi, Lector Univ. dr. Gheorghe Pârnuță, *Învățământul în Argeș în secolul al XVIII-lea* (sesiune de comunicări, mai, 1968, Institutul Pedagogic Pitești) p. 6.

Psalți și școli de muzică bisericească în Dâmbovița în secolul al XIX-lea

Din primele trei decenii ale secolului al XIX –lea avem puține documente care să ne amintească despre școlile de muzică bisericească din Dâmbovița. Deținem în schimb date despre activitatea didactică pe care au desfășurat-o în această zonă mai mulți psalți între care amintim, în primul rând, pe Naum Râmniceanu. La mănăstirea Găiseni, care a aparținut județului Dâmbovița, și-a desfășurat activitatea, între anii 1857-1863, muzicianul psalt și profesor, viitorul mitropolit al Moldovei, Iosif Naniescu. Din perioada cât a stat aici ni s-au păstrat de la el câteva cântări psaltice. La Târgoviște a funcționat în această perioadă și o școală de muzică bisericească la care a fost profesor, un timp relativ scurt, vestitul cântăreț și compozitor psalt Macarie Ieromonahul.

Cultura muzicală dâmbovițeană în sec. al XX-lea.

Școala de cântăreți “Macarie Ieromonahul” din Târgoviște

În anul 1909, ia ființă la Târgoviște, sub tutela Ministerului Instrucțiunii Publice și al Cultelor dar și al Mitropoliei Țării Românești, școala de cântăreți bisericești “Macarie Ieromonahul” prin osârdua profesorului Toma B. Adrian. Școala i-a avut ca directori, la început pe Benone Suzeanu, apoi pe Nicolae Popescu și Stelian Petrescu. Planul de învățământ cuprindea, printre alte discipline, și Muzica Psaltică, Muzica liniară corală, Tipicul bisericesc, dar și citirea pe literele vechi (scrierea chirilică) și noi (grafia latină). Școala a fost închisă în anul 1947.

Învățământul muzical bisericesc dâmbovițean după 1989

În anul 1992, din inițiativa I.P.S Vasile Târgovișteanul, s-a înființat la Târgoviște Seminarul Teologic “Sf. Ioan Gură de Aur”, Facultatea de Teologie și mai apoi a fost reînființată și Școala de cântăreți bisericești “Macarie Ieromonahul” care, din păcate n-a avut o existență prea îndelungată. La Seminarul Teologic și Școala de cântăreți au activat ca profesori de muzică psaltică și cântare practică: diacon Marin Ion, Pr. Drăghici Gheorghe, Pr. Drăghicescu Victor, Pr. Pleșa Alin Marian, iar ca profesori de muzică liniară Popa Victor, Bondu Alexandru, Cazan Florinel Ciprian și Munteanu (Drăgușin) Heliana. La Facultatea de Teologie din Târgoviște au activat ca profesori la Catedra de Muzică Bisericească și Ritual: Pr. Lect. Dr. Frangulea Victor, Pr. Conf. Dr. Isăroiu Ion, Pr asist. Dr. Drăghici Gheorghe, asist. Drd. Cazan Florinel, iar acum la catedră se află d-l Lect. Dr. Vlădăreanu Mihai. În cadrul Seminarului Teologic a funcționat, la început, corul Armonia condus de Diac. Marin Ion iar apoi, sub conducerea Pr. Prof. Drăghici Gheorghe și Prof. Cazan Florinel Ciprian, corul și-a schimbat numele în “Macarie Ieromonahul”. Corul a susținut numeroase concerte în țară și străinătate, dar a participat și la concursuri și olimpiade, unde a obținut numeroase premii. De asemenea, Corul Facultății de Teologie, sub conducerea profesorilor de muzică ai acestei instituții academice, a susținut numeroase concerte religioase de o înaltă ținută muzicală, prin care a adus în fața publicului iubitor de muzică bisericească momente de o deosebită trăire duhovnicească.

© 2022 <http://seminarortodoxtargoviste.ro>

RAZE DE LUMINĂ

Nr. 44, iulie-decembrie 2022

E- ISSN 2734-7273, P-ISSN 1582-2435

DENATURAREA RUGĂCIUNII PRIN INFLUENȚA RELIGIILOR ORIENTALE ȘI A PRACTICILOR PSEUDO-RELIGIOASE

Pr. Bogdan STANA,

Profesor la Seminarul Teologic „Sfântul Ioan Gură Aur” din Târgoviște

Sfânta Scriptură mărturisește că *“Biserica primară a înaintat în putere pentru că era dedicată rugăciunii”* (Faptele Ap. 4,31) iar Sfântul Ierarh Nifon, Patriarhul Constantinopolului și Mitropolitul Țării Românești, ne îndeamnă: *“Fie-ți drag a te ruga de-a pururea și îți se va lumina inima și va vedea pe Dumnezeu.”*¹ Astfel, putem afirma că rugăciunea este vitală, este respirația creștinului susținută printr-un dialog permanent, fundamentat pe iubire spre cunoaștere.

Însă, anul 1989 marchează în România, ca și în alte țări din centrul și estul Europei, după aproximativ 50 de ani de comunism manifestat printr-o educație atee, amploarea fenomenului religios, dar și diversificarea lui. Astfel, foarte rapid, a apărut o nouă „ofertă” religioasă, abundentă și uneori chiar agresivă. Creșterea numărului sectelor, curentelor și noilor mișcări religioase și parareligioase este astăzi în România o realitate evidentă. Practic, în toate județele țării observăm o adevărată „explozie” religioasă și pseudoreligioasă.² De multe ori, unele dintre acestea vor să se motiveze prin încercarea unor semeni ai noștri de a evada din cotidian, din ceea ce noi numim real și normal. De asemenea, sub amploarea și diversificarea fenomenului religios, rugăciunea creștină este denaturată prin propunerea de idei neognostice, a esoterismului modern, a unei serii de tendințe și practici care încearcă să-L excludă pe Dumnezeu din viața omului.

Această tendință devine posibilă pentru că tânărul de astăzi, crescut în mirajul confortului și într-o cultură dominată de amuzament superficial, căutându-și răspunsul existențial pe google sau facebook, este tentat de „oferta” noilor mișcări religioase și pseudoreligioase – **noutate și exotic**. Educația atee sau lipsa educației creștine din familie i-a creat acestuia anumite reflexe și o oarecare rezervă față de Biserică și învățătura ei. În același timp, el percepe „tradiționalul” într-un sens peiorativ, ca ceva desuet și inacceptabil. Prin urmare, acest fond îi stimulează omului contemporan, în detrimentul rugăciunii creștine, tentația spre o nouă formă de religiozitate, un nou curent religios (*Yoga, Zen, Scientology, New Age, creștinism teosofic, antroposofie*). În cadrul acestora, omul este adus sub mirajul irealist de a nu crede în existența unui Dumnezeu

¹ *Viața și Acatistul Sfântului Ierarh NIFON, Patriarhul Constantinopolului*, Colecția acatiste și vieți de Sfinți, Ed. I.B.M.B.O.R., București, 2013, p. 44.

² Nicolae Achimescu, „*Explozia*” religioasă și pseudo-religioasă. *Satanismul în România: organizare și ritualuri*, în „Biserica și problemele vremii”, nr. 3, Iași, 1999, p. 134.

personal, pentru că el însuși se poate substitui lui Dumnezeu, fiind autorul propriei sale eliberări sau „mântuirii”. Dacă, totuși, convingerile sale, mediul în care trăiește nu-i permit să meargă până acolo încât să renunțe la credința în Dumnezeu și experiența rugăciunii, atunci alege concilierea între aceasta și noua „ofertă” religioasă, născând **sincretismul**. Cum se exprimă acest lucru în concepția multor tineri? Foarte simplu: tânărul respectiv se pretinde un creștin autentic, dar și un fervent practicant Yoga, Zen, New Age. Sub imperiul acestui sincretism, tendința modernă este de a face din magie, vrăjitorie, incantații, din descântece și din ghicitul în cărți un contracandidat al rugăciunii creștin-ortodoxe, pe care încearcă direct sau indirect să o submineze sau să o compromită. Preocuparea pentru aceste practici oculte merge până acolo încât să fie considerate știință, așa cum caută să le acrediteze unele posturi de televiziune private. Adepții și practicanții lor caută să le promoveze ca alternativă la problemele la care știința nu a răspuns, ori nu va răspunde.

Încercarea este sortită eșecului, din mai multe motive. Dacă această abordare critică aparține cercetătorilor și sociologilor, ea este cu atât mai caracteristică teologilor, pentru că ea contravine atât preceptelor religioase cât și demnității ființei umane care este, potrivit teologiei, „chipul lui Dumnezeu”. Aceste practici oculte, fundamentate pe ignoranță religioasă, pe necunoașterea identității religioase și pe anumite

interese financiare, nu oferă un „obiect” de studiu, ci are ca obiect omul, cu trăirile lui emoționale.³ Cu toate acestea, ea este adeseori folosită de om împotriva omului. Practicile magice sunt incompatibile cu rugăciunea creștin-ortodoxă, pe care o exploatează și o compromit. Motivul acestei stări de fapt este acela că, în magie,

vrăjitorie, incantații, nu există noțiunea de persoană cu demnitate, ci de un subiect slab, confuz, supus schimbării, distrugerii, extincției. Nu se poate pune nici problema mântuirii ca eveniment personal. Omul devine doar „victimă” practicantului, obiectul unei pseudoexperiențe temporare. Astfel, aceste practici denaturează credința în Dumnezeu-Persoană, Cel care Se declară permanent gata să primească pe oricine se pocăiește și crede în El.

Chiar și în Parohiile noastre, cu ocazia slujbelor de înmormântare (mai ales) observăm acest sincretism actualizat prin amestecul tolerat al elementelor creștine cu practici politeiste: cocoșul dat pe sub sicriu, spargerea unui vas de lut, ruperea unei crengi

³Ioan Petru Culianu, *Eros și magie în Renaștere*, traducere de Ana Cojan și Ion Acsan, Ed. Nemira, București, 1999, p.127.

de măr, acoperirea oglinzilor și a televizoarelor, măsurarea sicriului și păstrarea fitilului în podul casei, dezlegarea picioarelor defunctului în timpul rugăciunii de iertare a păcatelor etc. Astfel, prin tolerarea lor, rugăciunea creștin-ortodoxă este plasată într-un plan secundar, așa cum nu trebuie.

În contextul celor mai sus menționate, André Malraux spunea triumfător că „secolul al XXI-lea ori va fi mistic, ori nu va fi deloc”. Însă, apare în mod firesc întrebarea: va fi mistic *sănătos*,⁴adică va cunoaște o creștere spirituală firească și ziditoare pentru omul modern, sau va veni cu nenumărate substitute religioase, conform sintagmei tot mai larg acceptate de anumite cercuri: „*Religie da - Dumnezeu nu!*”

Concluzii

Dată fiind amploarea fenomenului noilor mișcări religioase și pseudoreligioase, Biserica răspunde, în primul rând,pastoral și, totodată,printr-o monitorizare consecventă a pericolului real pe care acestea îl reprezintă. Cu toate acestea, ea alege să nu manifeste o atitudine agresivă.

Astfel, propune anumite măsuri care să submineze influența practicilor pseudoreligioase:

1. Formularea unor argumente autoritative, bazate pe experiența eclezială autentică, fundamentată dogmatic și moral;

2. Explicarea în raport cu evoluția progresului științific, voit, de altfel, de Dumnezeu, a fiecărui aspect al vieții;

3. Convingerea laicului, prin mijloacele specifice, de iminentul pericol la care se expune fiecare creștin acceptând hazardul ca element de explicare a unor „evenimente” din viața personală, a norocului, zodiacului, horoscopului, mișcării planetelor;

4. Folosirea în mai mare măsură a explicației științifice cu privire la lipsa oricărui temei al actului ocult;

5. Ieșirea preoților în întâmpinarea oamenilor și susținerea duhovnicească a acestora.

Așadar, rugăciunea este o necesitate de viață, este mijlocul religios absolut necesar iar în acest context preoții au datoria de a aprofunda viața de rugăciune în parohii, de a sprijini intensificarea vieții spirituale și de a oferi enoriașilor elementele catehetice necesare susținerii acestei perspective.

⁴*Integrarea europeană - un risc și o șansă*, dialog cu I.P.S. Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, în „Evenimentul”, la 14 iulie 1997, p. 5.

© 2022 <http://seminarortodoxtargoviste.ro>

RAZE DE LUMINĂ

Nr. 44, iulie-decembrie 2022

E- ISSN 2734-7273, P-ISSN 1582-2435

DESPRE VOCAȚIA PREOȚEASCĂ. COORDONATE MORALE EXTRASE DIN OPERA TEOLOGICĂ A SFÂNTULUI IOAN GURĂ DE AUR

Pr. Ștefănel GHEORGHE,

Profesor la Seminarul Teologic „Sfântul Ioan Gură Aur” din Târgoviște

Termenul „vocație” provine din verbul latinesc *voco, vocare*, care înseamnă *a chema*. Din punct de vedere etimologic, *vocație* înseamnă *chemare, predispoziție, înclinare spre ceva, manifestată prin interes sau dragoste spre acel ceva*. În domeniul religios, *chemarea* singură nu asigură automat o preoție și nu la înălțimea demnității pe care o presupune această slujire. *Chemarea* nu educă și nu desăvârșește de la sine, fără efort și fără pregătire sistematică și intensă. *Vocația* pentru preoție este, pe de o parte, o înzestrare de excepție dar, pe de altă parte, un apel interior care se cere ascultat, un apel la muncă, la rugăciune, la pregătire. *Vocația* este ca și credința, fără fapte e moartă, iar cu fapte are nevoie de performanță, deoarece nu orice acțiune dă valoare *vocației*, ci numai aceea responsabilă, după voia lui Dumnezeu, Cel care a dăruit *vocația*. De aceea și Mântuitorul avertizează: „mulți sunt chemați, dar puțini aleși” (Matei 20, 16; 22, 14). Așa cum talentul singur nu dă o imagine și nu îl face valoros pe artist, ci trebuie cultivat prin muncă, tot așa și *vocația* pentru preoție trebuie susținută de efort, ceea ce afirmă și Sfântul Apostol Petru când, în Epistola a doua, povățuiește: „...Siliți-vă cu atât mai vârtos să faceți temeinică *chemarea și alegerea voastră, căci făcând aceasta nu veți greși niciodată...*” (II Petru 1, 10). În acest sens, marele pedagog creștin Simion Mehedinți declară: „Fără îndoială, e mare neajuns pentru omul care muncește cu brațele, să fie lipsit de lumina cărții; dar e mai mare nenorocire să citești mereu, fără să duci la îndeplinire cele citite”¹.

Sfântul Ioan Gură de Aur a scris despre *vocația* preoției într-un mod cum nu se poate mai frumos, în lucrarea „*Despre preoție*”², tratat care se referă la refuzul său de a accepta această dregătorie. *Tratatul Despre preoție* este *Magna Charta* a preoților creștini de la el până la sfârșitul veacurilor. Sfântul Ioan Hrisostom a cerut tuturor candidaților la preoție să se cerceteze serios dacă au inimă preoțească, sfătuindu-i să nu se hirotonească fără *vocație*. „*Dacă primește cineva această grijă, trebuie să aibă multă înțelepciune, mult har de la Dumnezeu, un caracter încercat - cea mai curată viață; trebuie să aibă și o virtute mai mult decât omenească*”, urmată de pregătirea continuă teologică și conștiința că, așa cum spunea Nicolae Iorga, „*Învățat e omul care se învață neconținut pe dânsul și învață neconținut pe alții*”.

¹ Simion Mehedinți, Prefață la ediția a 4-a, în *Altă creștere – Școala muncii*, 2009, p. 20;

² Sfântul Ioan Gură de Aur, *Despre preoție*, trad. de Pr. D. Fecioru, în *Biserica Ortodoxă Română LXXXV* (1957), nr. 10, pp. 928;

Spre a putea să îndeplinească preotul această sublimă misiune, Sf. Ioan îi cere să fie vasul celor mai alese însușiri morale, să depășească pe toți în arta frumosului și a sublimului, să fie înțelept, blând, plin de dragoste, de răbdare, de înfrânare, să aibă știința veacului, darul cuvântului și conștiința adevăratului apostol. Sfântul Ioan Gură de Aur sintetizează foarte bine unele trăsături de personalitate ale preotului, arătând totodată și limitele lor: „... trebuie să fie cucernic, dar lipsit de mândrie; temut, dar iubit; autoritar, dar popular; drept, dar larg la suflet; smerit dar nu slugarnic; aspru, dar înțeleghător [...] să urmărească numai un singur scop: zidirea Bisericii și să nu facă nimic cu ură și părtinire”. Preoția e o vrednicie fără pereche, pe care nimic nu o egalează pe pământ. E o slujire îngerească în care Însuși Domnul se oferă ca jertfă pentru mântuirea oamenilor. Sfântul Duh conferă darul preoției și săvârșește lucrările sfinte ale acestei Taine. Preotul e mai mare decât stăpânitorii pământului, prin puterea pe care o are de a lega și dezlega păcatele oamenilor. Sfântul Ioan Gură de Aur, vorbind despre Preoție spune că „se săvârșește pe pământ, dar are rânduiala cetelor cerești”. Precizează apoi că, pentru o astfel de slujbă, preotul trebuie să fie atât de curat, ca și cum ar sta chiar în cer, printre puterile îngerești [...]. Sufletul preotului trebuie să fie mai curat decât înseși razele soarelui, pentru ca Duhul cel Sfânt să nu-l părăsească niciodată și ca să poată spune: «Iar de acum nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine»” (Gal. 2, 20). Slujirea preotului este „sublimă și complexă, pretinzând de la preot calități deosebite, o pregătire temeinică, un suflet ales, răbdare în toate, însă mai ales dragoste de Dumnezeu și față de oameni”, motiv pentru care Sfântul Ioan Gură de Aur zice: „Demnitatea preoției este așa de mare, că este cu adevărat necesară o chemare din partea lui Dumnezeu, pentru ca numai cei vrednici să îmbrace această demnitate”. Sfântul Părinte interpretează responsabilitatea selectării candidaților la slujirea preoțească în următorul pasaj al Sf. Apostol Pavel: „Că nu spun acum aceste cuvinte ca să te sperii, ci ca să vezi care este adevărul, ascultă ce grăiește fericitul Pavel către ucenicul său Timotei, iubitul și adevăratul său fiu sufletesc: «Măinile degrab să nu-ți pui pe nimeni, nici nu te fă părtaș la păcate străine.»” (I Tim. 5, 22).

De asemenea, el afirmă că cei ce au intrat în preoție fără să fie vrednici de ea nu au nicio scuză, chiar dacă au fost îndemnați sau constrânși de alții să primească hirotonia. „Aceștia, după părerea mea – spune el – nu trebuia să se uite la cei ce îi chemau sau îi sileau, de ar fi fost mii și mii, ci mai întâi să-și fi cercat sufletul lor, să fi cercetat cu de-amănuntul toate și numai după asta să fi dat ascultare celor ce îi sileau. Nimeni nu îndrăznește să spună că va zidi o casă, dacă nu-i arhitect; nimeni nu încearcă să se apropie de un bolnav, dacă nu cunoaște medicina; de i-ar împinge mulți cu sila, vor refuza și nu se vor rușina să-și mărturisească neștiința. Dar cel ce are să primească sarcina purtării de grijă de atâtea suflete nu se va cerceta mai întâi pe sine însuși? Va primi slujirea aceasta chiar dacă este cel mai nepriceput om, numai pentru că îi poruncește cutare, pentru că îl silește cutare, sau pentru ca să nu se supere cutare? Nu se aruncă oare, împreună cu cei ce l-au silit, într-o vădită primejdie? Înainte ar fi putut să se mântuie, dar așa pierde și pe alții împreună cu el. De unde mai poate nădăjdui mântuire? De unde mai poate dobândi iertare?”³.

³Despre preoție, IV, 1, p. 968.

Sf. Ioan Gură de Aur a fost și a rămas modelul neîntrecut al slujirii preoțești: credință caldă, viață sfântă, putere de a învăța, îndemna și îndrepta, dragoste nesfârșită față de sufletele oamenilor, entuziasm răscolitor pentru bine și progres, curaj neînfrânt împotriva răului, luptă necurmată împotriva păcatului, foc misionar nestins. Preotul sau episcopul sunt nu numai învățători, sfințitori și conducători de suflete, ci cu osebire modele de viață creștină îndumnezeită. Toată credința și teologia nu valorează nimic fără viață corespunzătoare. Sfințenia, munca, smerenia și dragostea sunt cele patru cununi ale preoției. *Tratatul Despre preoție* n-a rămas un simplu proiect, ci a fost aplicat strict de autorul său. El nu e teorie pentru alții sau camuflaj pentru sine.

© 2022 <http://seminarortodoxtargoviste.ro>

RAZE DE LUMINĂ

Nr. 44, iulie-decembrie 2022

E- ISSN 2734-7273, P-ISSN 1582-2435

VOCAȚIA PASCALĂ A ELEVULUI SEMINARIST DIN PERSPECTIVA TEOLOGIEI SFÂNTULUI IOAN GURĂ DE AUR

Pr. Dr. Ion DRAGOMIR

Absolvent al Seminarului Teologic Ortodox „Sfântul Ioan Gură de Aur” din Târgoviște

Am primit cu deosebită bucurie vestea aniversării a 30 de ani de la înființarea Seminarului Teologic Ortodox „Sfântul Ioan Gură de Aur” din Târgoviște. Acest moment este, pentru mine personal, unul plin de emoție și un prilej de a-mi exprima recunoștința față de Dumnezeu și față de profesorii care au contribuit la formarea noastră spirituală și intelectuală. Deseori, s-a spus că anii cei mai frumoși pentru un tânăr sunt cei de liceu. Au fost scrise romane și au fost proiectate filme artistice în toată lumea, care descriu frumusețea și entuziasmul perioadei liceene. Mă aflu, de asemenea, în asentimentul celor care afirmă că, dacă ar exista posibilitatea să ne regăsim la vârsta în care ar trebui să alegem din nou profilul unui liceu, aș opta întotdeauna pentru Seminarul Teologic. Bucuria de a fi elev la Seminar, la Târgoviște, fostă capitală a Țării Românești, oraș al istoriei și al culturii românești, a fost dublată de șansa de a avea colegi deosebiți, o generație de tineri cu suflete frumoase și caractere deosebite. Între noi s-a consolidat o legătură frățească de neclintit. Atmosfera colegială pe care am simțit-o locuind în căminul Seminarului a fost intensă, plină de dinamism și entuziasm, cu toate că programul de studiu și de rugăciune era uneori solicitant și foarte strict. Am reușit să transformăm clipele mai puțin plăcute în momente care ne-au unit sufletește ireversibil și pe care, peste ani, le rememoram cu atât de multă bucurie!

Privind peste timp, remarc fără echivoc faptul că Seminarul Teologic Ortodox „Sfântul Ioan Gură de Aur” din Târgoviște a crescut precum frământătura aluatului, cu binecuvântarea și purtarea de grijă a vrednicului de pomenire Arhiepiscopul Vasile Costin și, în mod deosebit, a Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit NIFON, care a acordat o atenție deosebită învățământului teologic în general, renovând și modernizând sediul Seminarului, pentru care a construit și un nou paraclis. Faptul că această școală teologică s-a dezvoltat continuu din punct de vedere logistic, material, dar și duhovnicesc, este semnul binecuvântării lui Dumnezeu care a rodit în acest loc unde este propovăduită Evanghelia lui Hristos și unde profesori, ostenitori și susținători oferă Bisericii și slujitorilor ei de mâine pregătirea, talentul și timpul lor. Cu multă bucurie și grațitudine, mulțumesc tuturor profesorilor pentru truda lor depusă în slujba formării teologice a generației noastre și, plecând genunchii inimii, înalț o rugăciune smerită către Hristos Domnul, Învățătorul nostru, pentru sănătatea, ajutorul și mântuirea lor, precum și pentru odihna în pace a sufletelor celor care au trecut le cele veșnice. Un gând deosebit de prețuire și recunoștință îl îndrept către Pr. Prof. Alin Pleșa, care ne-a predat Teologie Dogmatică și ne-a ajutat să avem orizonturi largi.

Momentul aniversar dedicat Seminarului Teologic Ortodox „Sfântul Ioan Gură de Aur” din Târgoviște este și un prilej de a reflecta la ceea ce înseamnă vocația și importanța valorilor educației teologice, în contextul societății contemporane, umbrite de negura secularizării. La împlinirea a 20 de ani de la absolvirea Seminarului de către generația mea, ne regăsim într-o societate mult diferită față de cea de atunci. Cu toate acestea, așteptările societății de la un tânăr seminarist sunt aceleași sau chiar mai mari. De aceea, voi încerca să schițez câteva reflecții despre vocația elevului seminarist sau a absolventului unei școli teologice, raportate la învățătura Sfântului Ioan Gură de Aur despre misiunea teologilor creștini, clerici sau mireni. Este evident faptul că nu toți absolvenții unei instituții teologice ajung să primească Taina Hirotoniei. Unii profesază în domenii total diferite de formarea lor teologică, pentru că își descoperă poate o altă pasiune sau chiar o altă vocație. Unii se pierd sub presiunea vremurilor sau a unor factori subiectivi ori obiectivi, pe care nu-i vom detalia, iar alții rămân cu sentimentul unei perpetue neîmpliniri. Însă, ceva ne unește pe toți: *chemarea de a fi slujitori*, care este principala vocație a teologilor, indiferent dacă devin clerici sau rămân mireni. Hristos Domnul este întotdeauna modelul suprem de slujire față de Dumnezeu și față de oameni. Vocația teologului nu se diminuează și nu dispare după absolvirea școlii. Cuvântul „vocație” (*vocare* în limba latină) înseamnă chemare. A răspunde chemării lui Dumnezeu înseamnă a înveșnici timpul vieții. „Cine este atât de împietrit, cine este așa de tare la cerbice, încât să nu asculte de o asemenea chemare plină de iubire de oameni?”, se întreabă Sfântul Ioan Gură de Aur¹. Omul care-și trăiește timpul vieții sale pământești fără să fie conștient de dinamica eshatologică a acestuia, rămâne într-un vid spiritual și nu-și împlinește menirea de persoană chemată la dialogul de iubire în eternitate cu Dumnezeu – Creatorul. Biserica este spațiul unde timpul este perceput și trăit în perspectivă pascală, iar școala teologică este un mic laborator unde tânărul învață să lucreze cu tainele veșniciei pentru a le însuși și a le putea propovădui, împlinind astfel vocația de slujitor. Tânărul ce deschide poarta vieții studiind într-o astfel de instituție simte chemarea lui Dumnezeu mult mai profund decât ceilalți colegi ai generației lui care învață în școli laice. Pentru împlinirea acestei chemări este nevoie de mult curaj. Acesta este esențial vieții creștinului în general, un factor determinant pentru tânărul care dorește să se apropie de Izvorul și Sensul vieții încă de la o vârstă fragedă, pentru a deveni slujitor al lui Dumnezeu la Sfântul Altar și călăuză spre mântuire semenilor. Tânărul teolog simte mai intens vibrația Împărăției lui Dumnezeu care vine spre noi; el are curajul care vine din ecoul cuvintelor hristice: „Îndrăzniți! Eu am biruit lumea!” (Ioan 16, 33). Deși se află la vârsta adolescenței, seminaristul se maturizează duhovnicește prin deschiderea sa vocațională de a sluji lui Dumnezeu într-o proximitate uimitoare: *Cele ce ochiul n-a văzut și urechea n-a auzit și la inima omului nu s-au suit, pe acestea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El* (1 Corinteni 2, 9). Cercetați cu atenție ce spune Apostolul! El nu afirmă simplu că bunătățile cerești sunt mai mari decât cele pământești, ci că mintea omenească nu le poate cuprinde în înțelegerea ei. Și cu adevărat, cum ar putea încăpea în creierul mic al omului tainele nesfârșite ale lui Dumnezeu, Care ne-a creat din nimic, ne-a așezat în Paradis, ne-a învrednicit să comunicăm cu El și ne-a făgăduit o viață fericită, cu toate că

¹ Sfântul Ioan Gură de Aur, „Prima cateheză către cei ce urmează a fi luminați”, în vol. *Cateheze baptismale*, trad. din limba greacă veche de Pr. Marcel Hancheș, Sibiu, 2003, p. 34.

noi nu I-am dat nimic în schimb. Așadar, ce nu va dăruia celor care cu bună știință se nevoiesc și se jertfesc la tot pasul pentru numele Său? L-a dat la moarte pe singurul Său Fiu pentru mântuirea noastră, chiar dacă eram vrăjmașii Săi. Atunci ce nu va face pentru noi, dacă Îi vom fi prieteni? Dar în mod straniu, în vreme ce El caută în orice chip să ne câștige prietenia, noi nu ne îngrijim cu râvnă să o dobândim, în vreme ce ne cheamă să moștenim bunătățile Sale, noi suntem leneși și indiferenți. Să răspundem, frații mei, la chemarea lui Dumnezeu, ca să ne bucurăm de roadele iubirii Sale.”² Chemarea lui Dumnezeu este ecoul neîntrerupt din viața omului; este orientarea eshatologică a omului către Împărăția lui Dumnezeu. Alegerea pe care o face un tânăr de a răspunde chemării iubitoare a lui Dumnezeu, venind să studieze într-un Seminar Teologic este și un început al receptării sfințeniei în viața lui. Un astfel de tânăr renunță la chemarea lumii pământești pentru a răspunde chemării veșnice a lui Dumnezeu; de cele mai multe ori, el părăsește casa părintească și locurile natale, pentru că Seminarul Teologic este în altă localitate, se desparte de prietenii din copilărie etc. De aceea, Seminarul Teologic are menirea de a fi o adevărată școală pentru mântuire. Tânărul seminarist are curajul de a-și asuma viața în mod conștient și de a o dirija dintru început spre eshaton, spre veșnicie. El are curajul de a depăși himerele acestei lumi și de a înainta din taină în taină, într-o trecere pascală și sfințitoare spre sensul adevărat al vieții, Învierea: „Omul este o ființă a Paștelui. Paștile dă vieții cotidiene experiența bucuriei pure care anunță viața viitoare”³.

Adolescentul seminarist are curajul afirmării de sine, a descoperirii chemării chipului lui Dumnezeu din sine. El are îndrăzneala de a pleca în descoperirea lui Dumnezeu într-o școală care își propune să ofere răspunsuri prin cultivarea curajului slujirii. Curajul afirmării de sine este luarea corectă în considerare a unicității vieții

omenești și a importanței ei. Din teama dispariției în nimic, viața umană câștigă valoarea sa prin harul dumnezeiesc și conlucrarea cu acesta.

Curajul amintit este îndrăzneala, ca existența să fie înțeleasă asemenea unui loc al posibilităților spre o dezvoltare duhovnicească a persoanei. Teama omului este de a pierde sensul existenței lui în societate,

fiindcă în acest sens Dumnezeu devine adeseori, la nevoie, ca un articol uzual”⁴. Teologul alege adevărata libertate. El este ca un apostol care, împărtășindu-se de bucuria din

² Sfântul Ioan Gură de Aur, în vol. *Problemele vieții*, trad. de Cristian Spătăreanu și Daniela Filioareanu, Ed. Egumenița, Galați, 2007, pp. 322-323.

³ Michel Evdokimov, *Les chretiens orthodoxes*, Ed. Dominos, Flammarion, 2000, p. 109.

⁴ Pr. Prof. Dr. Dumitru Megheșan, *Istorie și eshatologie*, Ed. Aion, Oradea, 2002, p. 106.

dimineața Învierii Domnului Hristos, prinde curajul de a pleca la propovăduire. Cu siguranță, lucrarea duhurilor necurate va căuta să influențeze negativ lucrarea oricărui teolog, cu atât mai mult cu cât, în zorii tinereții, ispitele sunt la tot pasul. Totuși, bucuria roadelor propovăduirii hrănește semințele curajului creștin.

De aceea, este atât de necesar ca tinerii seminaristi să nu abandoneze misiunea pe care au primit-o cu binecuvântare de la Dumnezeu, mai ales că în dosarul de înscriere la Seminar se află binecuvântarea lui Dumnezeu și în formă scrisă (binecuvântarea Chiriarhului, recomandarea duhovnicului, certificatul de Botez). În contextul prejudecăților societății actuale, tânărul teolog este uneori privit batjocoritor, cu ironie, antipatie, alteori cu scepticism, deseori marginalizat. Sfântul Ioan Gură de Aur ne încredințează că în fața oricăror piedici, curajul asumat este inspirat de puterea Domnului Hristos, care trimite ucenicii la propovăduire:

„- Și care le era mângâierea în fața acestor suferințe?

- Puterea Celui Care i-a trimis! Aceasta e pricina că, înainte de toate, Hristos le-a dat ucenicilor această mângâiere, spunându-le: *Iată, Eu vă trimit pe voi! Vă este de ajuns aceasta spre mângâierea voastră! Vă este de ajuns aceasta ca să vă dea curaj și să nu vă temeți de nimic din cele ce vor veni asupra voastră!*

- Ai văzut autoritate? Ai văzut stăpânire? Ai văzut putere nebiruită? Cele spuse de Hristos au acest înțeles: *Să nu vă tulburați, spune Domnul ucenicilor Săi, că, trimițându-vă în mijlocul lupilor, vă poruncesc să fiți ca oile și ca porumbeii! Puteam să fac cu totul dimpotrivă, să nu vă las să suferiți ceva, nici să cădeți ca oile pradă lupilor, ci puteam să vă fac mai înfricoșători decât lei! Dar aceasta vă e mai de folos; aceasta vă face și pe voi mai străluciți și aceasta propovăduiește și puterea Mea!*⁵

Dincolo de determinismele și rigorile pe care școala teologică le impune, seminaristul are misiunea de a rămâne un reper de normalitate pentru tineri ca el, un promotor de moralitate și spiritualitate creștină. Altfel spus, absolventul unei școli teologice rămâne întotdeauna o făclie de Paști, cum ne învață Preafericitul Părinte Patriarh DANIEL, un apostol al lui Hristos Domnul, un om al rugăciunii, un apărător al dreptei credințe și al sfințeniei vieții, un bun samarinean pentru fratele aflat în necaz. Există și un curaj al tânărului seminarist de a nu fi ca alții, ca mulți alți tineri atinși de libertinaj, violență, droguri, alcoolism etc.! În societatea secularizată de azi, în care credința și valorile spirituale sunt marginalizate și mulți tineri sunt debusolați, petrec timpul într-o ignoranță spirituală și o abordare superficială a vieții, tinerii seminaristi cu vocație au curajul și tăria de „a fi altfel”, de a participa intens la viața Bisericii, de a cerceta și cunoaște adevărurile esențiale ale vieții, de a fi mărturisitori ai iubirii lui Hristos pentru lume. De aceea, Sfântul Evanghelist Ioan, cel mai tânăr Apostol al lui Iisus, se adresează tinerilor cu aceste sfaturi sau îndemnuri: „Vă scriu vouă, tinerilor, pentru că sunteți tari și cuvântul lui Dumnezeu rămâne întru voi și ați biruit pe cel viclean (...) Și lumea trece, și pofta ei, dar cel ce face voia lui Dumnezeu rămâne în veac” (1 Ioan 2, 14 și 17). În același timp, Sfântul Ioan Gură de Aur este el însuși pentru tineri un model de viață și slujire. El a răspuns chemării lui Dumnezeu și a împlinit vocația încredințată. Deși a studiat într-

⁵ Sfântul Ioan Gură de Aur, *Omilia la Matei*, Omilia XXXIII, I, în *Scrieri. Partea a treia*, în col. „Părinți și Scriitori Bisericești” (PSB) 23, Ed. Institutului Biblic și de Misiune a Bisericii Ortodoxe Române, București, 1994, pp. 407-408.

o școală păgână, cea mai bună a vremurilor sale, Sfântul Ioan Gură de Aur și-a păstrat sufletul curat, refuzând ispita devenirii imediate în societatea Antiohiei de atunci. Viața și opera oglindesc frumusețea sufletului său care a rămas permanent devotat chemării lui Dumnezeu. Fidelitatea sa față de chemarea lui Dumnezeu a fost mărturisită prin modul de viețuire: a primit Taina Preoției, a fost Arhiepiscop al Constantinopolului, totdeauna alături de cei săraci, de cei asupriți și copleșiți de greutatea vieții. A răspunde chemării lui Dumnezeu, ca preot sau doar ca teolog mirean, înseamnă a împlini vocația de slujitor. „Nimic nu ne poate face imitatori ai lui Hristos”, remarcă Sfântul Ioan Gură de Aur, „ca zelul pentru binele semenului. Poți să postești și să te culci pe pământ, să te mortifici, dacă nu ai grijă de aproapele n-ai realizat nimic (...) Dacă nu aduci un folos semenului, n-ai făcut nimic”⁶. Pentru împlinirea chemării slujitoare trebuie, așadar, curaj, dublat de știința de carte și de conlucrarea cu harul Duhului Sfânt: „Mare este cu adevărat și mai cu seamă mult contribuie spre edificarea Bisericii de a fi preoți didactici sau învățători ai credincioșilor; iar dacă aceasta nu este, multe din cele ale Bisericii se pierd sau se răstoarnă pe dos”⁷.

Sfântul Duh este Cel care interiorizează lucrarea mântuitoare a lui Hristos Cel înviat și o modelează pe măsura fiecărui elev care dorește să devină slujitor al lui Dumnezeu. Duhul Sfânt dăruiește curajul și puterea de a fi ucenic al Domnului: „Neștiința face sufletul fricos și laș, după cum învățarea dogmelor cerești îl face măreț și înalt (...) fiindcă și ucenicii erau foarte fricoși înainte să învețe cele de trebuință și să se învrednicească de darurile Duhului; totuși, mai târziu au devenit mai viteji ca niște lei. Iar Petru, deși nu a răbdat amenințarea unei slujnice, totuși era atârnat cu capul în jos, biciuit și, nenumărate pericole suferind, nu tăcea, ci îndurând suferințele ca prin vis, vorbea cu asemenea îndrăzneală; dar nu înainte de Răstignire.”⁸ Raportându-ne la opera teologică a Sfântului Ioan Gură de Aur, putem desprinde cel puțin trei taine ale vocației teologice care verticalizează viața unui absolvent de Seminar Teologic în perspectiva unei misiuni slujitoare pascale.

1. Taina Preoției

Hirotonia este o experiență unică, foarte frumoasă și plină de emoție sfântă pentru fiecare candidat. Tinerețea, ca perioadă a vieții plină de entuziasm, puritate și energie, este vârsta cea mai potrivită pentru primirea acestei sfinte taine care presupune atât de multă dăruire, efort și pasiune.

⁶ Sfântul Ioan Gură de Aur, *Comentariile sau tâlcuirea Epistolei întâi către Corintheni*, Omilia XXV, trad. din limba elină după Ediția Oxonia, 1847, de Arhim. Theodosie Athanasie, Atelierele grafice SOCEC&CO, București, 1908, pp. 336-337.

⁷ Sfântul Ioan Gură de Aur, *Tâlcuiri la Epistola întâi către Timotei a Sfântului Apostol Pavel*, Omilia a XV-a, Ed. Nemira, București, 2005, p. 168.

⁸ Sfântul Ioan Gură de Aur, *Omilia la Evanghelia după Ioan*, volumul al II-lea, Omilia 76, traducere din limba greacă veche de Maria-Iuliana Rizeanu și Mihai Grigoraș, note de Mihai Grigoraș, în col. „Părinți și Scriitori Bisericești” (PSB) serie nouă 18, Ed. BASILICA, București, 2019, p. 319.

Preoția sacramentală, ca Sfântă Taină a Bisericii, este cea mai strâns legată de posibilitatea mântuirii noastre. „Oricâte veți lega pe pământ vor fi legate și în cer și oricâte veți dezlega pe pământ vor fi dezlegate și în cer” (Matei 18, 18) sunt cuvintele Mântuitorului Iisus Hristos prin care fundamentează Taina Preoției. Copleșiți de importanța și sublimul Tainei Preoției, Sfinții Părinți ai Bisericii au scris nenumărate tratate prin care arată marea și exigențele acestei Sfinte Taine, dar și grija deosebită pe care trebuie să o aibă cei ce vor să se învrednicească de primirea ei. Elocvent în acest sens este și *Tratatul Despre Preoție* al Sfântului Ioan Gură de Aur, scris în perioada 381-386 și care nu trebuie să lipsească din bagajul duhovnicesc al tânărului teolog. Pentru frumusețea cuvintelor, actuale și astăzi ca și în secolul al IV-lea, dar și pentru folosul duhovnicesc al colegilor preoți de curând hirotoniți și al teologilor care se pregătesc pentru primirea acestei Sfinte Taine, voi reda mai jos câteva fragmente din *Cuvântul de*

învățătură pentru preoți al Sfântului Ioan Gură de Aur, cuprins în Proloagele lunii noiembrie în 24 de zile: „O, preotule, păstorule al oilor lui Hristos și stăpătorule înainte al înfricoșătoarei Lui Mese, cel ce înalți rugăciunile la +Dumnezeu pentru toți cei ce

sunt în lăcașul și în Biserica aceasta și te rogi pentru unirea credincioșilor, să te păzești de beție, că ea îți spurcă rugăciunile tale. Să nu înlocuiești cuvintele sfinte cu cele proaste omenești, știind că ești vorbitor cu Dumnezeu. Trupul tău să-l păzești curat, știind că ești mijlocitor către Dumnezeu pentru frații tăi. Să ai lină pășirea picioarelor tale, de vreme ce stai la loc sfânt. Păzește-ți mâinile tale de toate necurățiile, de vreme ce, cu acelea amândouă, ridici Trupul lui Hristos. Să primești smerenia și să te socotești pe tine nimic, ca, strigând tu către Dumnezeu, să caute spre tine, că spre cei smeriți caută Domnul. Să ai curată limba ta de osândirea a tot omul, de vreme ce cu limba slăvești pe Dumnezeu laolaltă cu îngerii. Retrage-te adeseori de la tulburarea cu poporul, ca mintea ta, fiind netulburată, să înalțe rugăciune curată lui Dumnezeu. Milostiv să fii către cei săraci, că cel milostiv va afla mila de la Dumnezeu. Când te apropii de Sfântul Prestol, să-ți scoți încălțăminte grijilor lumești și necuratele gânduri din inima ta, că locul unde stai sfânt este. La sfintele rugăciuni adu-ți aminte de frații tăi, până la cel mai din urmă dintre ei. Să nu amesteci rugăciunile, nici să cânti pe glasuri multe la cântare, că acelea gonesc smerenia. Să citești cu râvnă fraților tăi viețile și învățăturile Sfinților Părinți, nu cu înaltă cugetare și dascălește, ci smerindu-te pe tine și cu înțeleș, însă toate cu porunca mai

marelui tău, și nu ca de la sine, ca să nu cazi în cursa îndrăznelii. Să nu-ți saturi peste măsură pântecele tău, ca nu cu înfocare trupească și cu aburii mâncării să gonești pe Duhul Sfânt, Care se pogoră asupra Darurilor. Când stai la Sfântul Prestol, să nu te uiți deseori înapoi, ci ochii să ți-i ridici numai spre Cel ce locuiește în ceruri. Să ai pace și închinăciune și cu cel mai de pe urmă, cerând de la toți binecuvântare și rugăciune, ca, stând înaintea altarului, să-ți ridici fără osândire mâinile. Încă o dată, iarăși, îți zic ție, o slujitorule al lui Hristos, păzește-te de băutură, că ești serafim cu trup și nu ți se cade ție să te dai la băutură. Încă te mai păzește de iubirea de avere, de mândrie, de osândire, de iubirea de slavă, de mânie și de desfrânatelile gânduri. Că toate acestea sunt străine de rânduiala îngerească și tu slujești Trupului lui Hristos, primind slujirea îngerilor și amestecându-te cu dânșii”⁹.

Taina Preoției leagă cerul cu pământul; ea exprimă frumusețea slujirii lui Dumnezeu și nu voi insista aici asupra aspectelor sale deosebite. Hristos Domnul împrumută mâna preotului, care s-a format teologic, de cele mai multe ori într-un Seminar, pentru a transmite harul sfințitor în Biserica Sa și pentru a ridica pe omul credincios la cer. Sfântul Ioan Gură de Aur a transpus curajul asumării vocației în viața sa și a așezat măreția slujirii preoției creștine chiar deasupra slujirilor îngerești. „Nimeni până astăzi nu a putut să dea preoției creștine un sens mai larg, o interpretare mai măreață, o descifrare mai sublimă și o întruchipare mai desăvârșită decât a făcut-o Sfântul Ioan Gură de Aur prin viața pe care a trăit-o, prin activitatea misionară pe care a desfășurat-o și prin opera literară care înfruntă cu îndrăzneală gândirea, știința și arta veacurilor”¹⁰.

2. Taina rodirii Cuvântului sau mărturisirea Evangheliei lui Hristos

Tânărul seminarist descoperă că în Biserica noastră Ortodoxă, atât citirea Evangheliilor, cât și a altor scrieri ale Noului Testament este rânduită pornind de la Sfânta Liturghie din ziua prăznuirii Sfințelor Paști. Aceasta este dimensiunea pascală a prezenței Cuvântului lui Dumnezeu în Sfânta Scriptură, în istoria omenirii și în toată creația. În acest mod, se explică faptul că în ziua de Paști este aleasă citirea Prologului *Evangheliei după Ioan* (1,1-17). Semințele cuvântului dumnezeiesc din Sfânta Scriptură se revarsă mai intens asupra tinerilor seminariști în anii de studiu. Pentru ca școala teologică să nu se depărteze de vocația ei mântuitoare, ea are nevoie și de prezența exegezei Sfinților Părinți. Sfântul Ioan Gură de Aur este un reper în acest sens. El știa Biblia pe de rost. Cu toate că fusese unul dintre elevii proeminenți ai școlii lui Libanius, Sfântul Ioan Gură de Aur prețuia doar o singură carte, Sfânta Scriptură. Chiar și Sfânta Liturghie alcătuită de acesta are 98 de referințe biblice din Vechiul Testament și 114 referințe din Noul Testament¹¹. În viziunea hrisostomică, Sfânta Scriptură este darul lui Dumnezeu pentru om, Cuvântul Său permanent coborât în istorie, care ține prezent harul Sfântului Duh în inima noastră. Prin studiul intens al Sfintei Scripturi, tânărul seminarist are șansa rodirii pascale a cuvântului dumnezeiesc, care este pogorârea harului Duhului Sfânt în inimă:

⁹PROLOGELE. În fiecare zi cu sfinții, volumul I (septembrie - februarie), Ed. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2011, pp. 472-473.

¹⁰ Pr. Prof. Spridon Căndea, *Sensul Preoției la Sfinții Părinți*, în *Studii Teologice* II (1950), nr. 3-6, p. 194.

¹¹ Paul Evdokimov, *Rugăciunea în Biserica de Răsărit*, Ed. Polirom, Iași, 1996, p. 48.

„Ar fi trebuit să n-avem nevoie de ajutorul Sfințelor Scripturi, ci să avem o viață atât de curată încât harul Duhului să fi ținut locul Scripturii în sufletele noastre. Și după cum Sfintele Scripturi sunt scrise cu cerneală, tot așa ar fi trebuit ca și inimile noastre să fi fost scrise cu Duhul cel Sfânt. Dar pentru că am îndepărtat harul acesta, haide să pornim pe o nouă cale, ca să-l dobândim iarăși. Prima cale era negreșit mai bună; și Dumnezeu a arătat aceasta și prin spusele Sale, și prin faptele Sale. Dumnezeu n-a vorbit prin scrieri cu Noe, cu Avraam și cu urmașii lui, cu Iov și cu Moise, ci a vorbit cu ei față către față, pentru că a găsit curat sufletul lor. Când însă întregul popor a căzut în păcate grele, atunci da, atunci a fost nevoie de scrieri, de table, de însemnarea în scris a tuturor faptelor și cuvintelor lui Dumnezeu. Și vei vedea că același lucru s-a petrecut nu numai pe vremea sfinților din Vechiul Testament, ci și pe vremea sfinților din Noul Testament. Dumnezeu n-a dat ceva scris apostolilor, ci în loc de scrieri le-a făgăduit că le va da harul Duhului, zicând: *Acela vă va aduce aminte de toate* (Ioan 14, 26). Și ca să cunoști că era mai bună această cale, ascultă ce spune Dumnezeu prin profetul Ieremia: *Și voi face cu voi testament nou, dând legile Mele în mintea lor și le voi scrie pe inimi și toți vor fi învățați de Dumnezeu* (Ieremia 31, 31, 33). (...) Și, cu toate acestea, nici de acest de al doilea leac, de Sfintele Scripturi, nu ne-am folosit cum trebuie. Noi suntem de vină că am avut trebuință de Sfintele Scripturi și că n-am atras asupra inimilor noastre harul Duhului. Gândește-te acum ce mare vină avem, că nu voim să dobândim harul Duhului, nici după ce am primit ajutorul Sfințelor Scripturi, ba, dimpotrivă, disprețuim Scripturile, zadarnice și fără de rost! Prin aceasta ne atragem mai mare osândă. Dar, ca să nu se întâmple asta, să citim cu toată atenția cele scrise în Scripturi.”¹² Sfântul Ioan a primit apelativul de „Gură de Aur” tocmai datorită neobositei sale preocupări pentru propovăduirea și explicarea Evangheliei lui Hristos, fiind supranumit și „apostol după apostoli”. El a recomandat chiar faptul ca modelul vieții personale să fie o predică mai importantă decât aceea rostită prin cuvânt.

Totuși, puterea cuvântului este covârșitoare. De aceea, spune Sfântul Ioan Gură de Aur, „prin cuvinte ne stricăm sau ne mântuim sufletul”¹³ și, uneori, și pe al celor din jurul nostru. În vremurile noastre, preoția și Biserica sunt ținte predilecte ale atacurilor mediatiche. O radiografie a societății actuale ne arată că oamenii preferă să situeze Sfânta Scriptură și Tradiția Bisericii în spectrul utopiilor și al miturilor, al lucrurilor care deranjează sau ating așa-zisele ideologii contemporane. Jean Daniélou sintetiza dramatismul spiritual al societății contemporane, remarcând că toți oamenii se văd sfinți, dar fără nicio legătură cu Împărăția lui Dumnezeu, cufundați într-o mare a comodității și a materialismului, unde domină indiferentismul față de păcat și față de perspectiva eshatologică a veșniciei. Fericirea eternă spre care tinde în mod ontologic omul, datorită chipului dumnezeiesc din persoana sa, este înlocuită de omul contemporan cu o fericire efemeră, materială, imediată sau consumeristă: „Dacă azi atâta lume a încetat să mai creadă, e din pricină că nu mai e conștientă de propriile păcate. Ideea e că Dumnezeu

¹² Sfântul Ioan Gură de Aur, *Omilii la Matei*, Omilia I, în *Scrieri. Partea a treia*, în col. „Părinți și Scriitori Bisericești” (PSB) 23, Ed. Institutului Biblic și de Misiune a Bisericii Ortodoxe Române, București, 1994, pp. 15-16.

¹³ Sfântul Ioan Gură de Aur, *Omilii la Matei*, Omilia III, în *Scrieri. Partea a treia*, în col. „Părinți și Scriitori Bisericești” (PSB) 23, Ed. Institutului Biblic și de Misiune, 1994, p. 36.

există, dar că El este cel dator față de oameni și nu invers, o lume de «sfinți», dar fără Dumnezeu și fără Împărăția cerurilor. Pare paradoxală afirmația lui Dostoievski: marii păcătoși sunt, adesea, cei mai apropiați de Dumnezeu, atunci când sunt conștienți de propriul păcat”¹⁴.

Sfântul Ioan Gură de Aur atrage atenția asupra faptului că, prin mărturisirea cuvântului lui Dumnezeu, aproapele poate fi sfătuit astfel încât să se îndrepte sau să se transforme din adversar al Bisericii în prieten: „cuvântul scos din dumnezeieștile Scripturi înmoaie mai bine decât focul un suflet învățat și-l face să săvârșească orice lucru bun”¹⁵. Diavolul se teme tocmai de aplicarea în viața de zi cu zi a cuvintelor Evangheliei Domnului Hristos și caută întotdeauna să aducă în primplan alternativa efemerității. Teologul are menirea de a-și trezi propria conștiință, dar și de a fi cel care zguduie conștiința celor din jurul lui: „Spuneți-mi, vă rog, care din cei de față ar putea, dacă i-aș cere, să-mi spună un psalm sau un text din dumnezeieștile Scripturi? Niciunul! Și nu-i numai asta grozăvia. problema este aceea că suntem nepăsători față de cele duhovnicești, pe cât suntem de iuți, ba mai iuți decât focul, față de cele satanice. De aș întreba de știți cântece din lume, cântece de dragoste, cântece desfrânate, aș vedea că mulți le știu pe de rost și le cântă cu multă plăcere. Dar ce scuză găsiți că nu știți un text din Scriptură? «Nu-s călugăr, mi se va răspunde! Am femeie și copii și trebuie să mă îngrijesc de casa mea!» Ei bine, scuza aceasta vă pierde, socotiți că numai călugărilor li se cuvine să citească dumnezeieștile Scripturi, când de fapt voi aveți cu mult mai multă nevoie decât călugării, pentru că voi trăiți în lume, voi vă răniți în fiecare zi; și de aceea voi aveți mai cu seamă nevoie de leacul Sfintelor Scripturi. Prin urmare, a socoti de prisos citirea Sfintelor Scripturi este cu mult mai rău decât a nu le citi. Astfel de gânduri sunt drăcești”¹⁶.

3. Taina slujirii fratelui

Înțelegem, așadar, că principala însușire a teologilor creștini, clerici sau mireni, este aceea de a fi slujitori și că Hristos Domnul este modelul suprem de slujire față de Dumnezeu și față de oameni. Lumea zilelor noastre, cuprinsă de un exacerbant individualism materialist, are nevoie de jertfă și de generozitate pentru a deveni mai umană și mai apropiată de Dumnezeu.

În viziunea Sfântului Ioan Gură de Aur, slujirea fratelui este regina virtuților. **Biserica este ea însăși slujitoare, fiind întemeiată pe slujirea iubitoare și jertfitoare a lui Hristos față de Dumnezeu și față de oameni, după cuvântul Sfântului Apostolul Pavel:** „tuturor toate m-am făcut, ca, în orice chip, să măntuiesc pe unii”(1Corinteni9, 22). **Toți teologii, clerici și mireni, suntem slujitori ai lui Dumnezeu și slujitori unii față de alții. De aceea, slujirea este o învățătură de bază a tânărului seminarist.** Nu stăpânirea oamenilor, ci slujirea lor aduce fericire. Această învățătură a adus-o oamenilor Hristos, Fiul lui Dumnezeu, din interiorul Preasfintei Treimi, din Împărăția Cerurilor.

¹⁴ Thomas Špidlík, *Evanghelia de fiecare zi. Predici la Evanghelia de peste săptămână*, vol. 1, traducere Alex și Al Cistelecan, Editura Galaxia Gutenberg, Târgu-Lăpuș, 2004, p. 161.

¹⁵ Sfântul Ioan Gură de Aur, *Omilii la Matei*, Omilia II, în *Scrieri. Partea a treia*, în col. „Părinți și Scriitori Bisericești” (PSB) 23, București, 1994, p. 36.

¹⁶ Sfântul Ioan Gură de Aur, *Despre rai și scriptură. Despre iubirea lui Dumnezeu pentru noi. Despre „Șezut-a împărăteasa de-a dreapta ta”*, în colecția *Nestemate ale literaturii patristice. Omilii 2*, Editura Bizantină, București, 2009, pp. 7-8.

Preasfânta Treime este structura supremei slujiri și iubiri, ne învață Părintele Dumitru Stăniloae.

Preafericitul Părinte Patriarh Daniel sintetiza că „*Taina Altarului*” este nedespărțită de „*Taina fratelui*”. În sensul acesta, Domnul nostru Iisus Hristos, înainte de a institui Taina Euharistiei în zorii Sfințelilor Sale Pătimiri, a vestit Împărăția cerurilor atât prin cuvânt, cât și prin fapte milostive: a vindecat bolnavi, a săturat pe flămânzi, a curățit leproși, a scos demoni, a înviat mai mulți morți. Iar după ce a instituit Taina Sfintei Euharistii, a arătat iarăși, în mod concret, valoare absolută a slujirii aproapelui, prin spălarea picioarelor Apostolilor Săi. „Cu alte cuvinte, taina fratelui ca împăcare și slujire precedă și urmează celebrării Tainei Euharistice”¹⁷. Un aspect important pentru viața seminariștilor este prietenia duhovnicească. Mă voi referi pe scurt la legătura care unește în mod deosebit tinerii aflați într-o perioadă de căutare asiduă și de formare teologică. În perioada studiilor sale la școala lui Libanius din Antiohia, Sfântul Ioan Gură de Aur a legat o prietenie deosebită cu un coleg numit Vasile, pe care îl evocă în tratatul *Despre Preoție*. Descoperim aici icoana unei prietenii în care ne regăsim, ca seminariști, peste ani: „A fost lângă mine tot timpul. Am urmat aceleași studii și am avut aceiași profesori. Una ne era râvna și sârguința pentru studiile pe care le făceam. La fel ne era și dorința născută din aceleași nevoițe(...) totul era deopotrivă, după cum deopotrivă erau și gândurile

¹⁷ Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, „*Taina fratelui*”, în *Candela Moldovei. Buletinul oficial al Mitropoliei Moldovei și Bucovinei*, III (1994), 1-2, pp. 1, 13-14.

noastre”¹⁸. Prietenia duhovnicească este aceea care nu urmărește foloase personale, ci slujește dezinteresat unor idealuri sfinte. Adevărata prietenie se întemeiază pe iubire și se arată prin fapte, prin compasiune și prin ajutorul oferit la nevoie: „(...)pentru că oamenii se unesc între ei pe temeiul acestor pricini trecătoare, de aceea nici prietenii dintre ei nu sunt nici călduroase, nici nu dăinuiesc. Se întrerupe dragostea, de se iscă între ei insulte, pagube de bani, invidie, dragoste de slavă deșartă și altele la fel cu acestea. Se întrerupe dragostea, că nu are rădăcină duhovnicească. Dacă ar fi avut o astfel de rădăcină, nicio pricină lumească n-ar fi stricat dragostea duhovnicească. Dragostea de aproapele întemeiată pe dragostea de Hristos este trainică, nestrucată, nebiruită, nesfârșită. N-o pot sfârâma nici calomniile, nici primejdiile, nici moartea, nici altceva asemănător. Orice ar pătimi un om care iubește așa pe aproapele său nu va înceta niciodată a-l iubi, pentru că se uită la pricina dragostei sale, la Hristos. Dar cel care iubește pentru că e iubit și el la rândul său, o termină repede cu dragostea dacă prietenul său îl supără cu ceva; dimpotrivă, cel legat de semenul său cu lanțul dragostei de Hristos niciodată nu va pune capăt prieteniei”¹⁹.

În perspectiva celor prezentate, rezultă, așadar, că tânărul care răspunde chemării dumnezeiești mântuitoare studiind într-un Seminar Teologic se pregătește pentru slujirea sfințitoare și sfântă toată viața lui. El împlinește vocația pascală de slujitor al lui Dumnezeu și al aproapelui din zorii vieții lui și nu poate abandona acest deziderat pentru că a primit binecuvântarea de Sus, de la Părintele Luminilor, și este necesar ca el însuși să devină lumină și apostol al Luminii. Tânărul seminarist se ancorează într-o diaconie continuă, care presupune mult curaj creștin și care este mai mult decât o simplă atitudine morală față de restul societății. El se înscrie într-o amplă lucrare mântuitoare, care se realizează prin multiple slujiri ale aproapelui, pentru că viața sau moartea noastră înaintea Domnului depind de iubirea noastră față de semenii. Fie că primește misiunea sfințitoare și jertfitoare a Tainei Preoției, fie că înfăptuiește Taina Cuvântului, mărturisind și apărând dreapta credință, fie că este un neobosit slujitor al fratelui, tânărul absolvent de Seminar Teologic împlinește testamentul hrisostomic potrivit căruia a fi om și a trăi după modelul hristic înseamnă a sluji cu mult curaj, a fi lumină și a te dăruia continuu aproapelui.

Autobiografie: Pr. Ion Dragomir este absolvent al Seminarului Teologic Ortodox „Sfântul Ioan Gură de Aur” din Târgoviște și al Facultății de Teologie Ortodoxă „Justinian Patriarhul”, Universitatea din București. A urmat cursurile de Master în Teologie Ortodoxă și cursurile de Doctorat în cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă „Justinian Patriarhul” din București, susținând teza de doctorat în anul 2016, cu titlul: „Eshatologia în teologia Pr. Dumitru Stăniloae și în cea a lui Karl Barh. Studiu comparativ”, sub coordonarea științifică a Pr. Prof. Dr. Ștefan Buchiu, publicată în anul 2021, la Editura Universității din București. În prezent, este consilier patriarhal la Cabinetul Patriarhal – Reședința Patriarhală, Patriarhia Română.

¹⁸ Sfântul Ioan Gură de Aur, *Tratat despre preoție*, trad. de Pr. Dumitru Fecioru, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1987, pp. 23-25.

¹⁹ Sfântul Ioan Gură de Aur, *Omilia la Matei*, Omilia LX, în *Scrieri. Partea a treia*, în col. „Părinți și Scriitori Bisericești” (PSB) 23, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1994, p. 702.

© 2022 <http://seminarortodoxtargoviste.ro>

RAZE DE LUMINĂ

Nr. 44, iulie-decembrie 2022

E- ISSN 2734-7273, P-ISSN 1582-2435

PROVOCĂRI ȘI OPORTUNITĂȚI ALE PREDĂRII RELIGIEI ÎN ȘCOALA ROMÂNEASCĂ

Pr. prof. Adrian POPA

Absolvent al Seminarului Teologic Ortodox „Sfântul Ioan Gură de Aur” din Târgoviște

De multe ori se pune o întrebare pertinentă și legitimă: „Care sunt urmările efective ale predării religiei în școală?”. Răspunsul la această întrebare nu poate fi dat decât în relație cu o a doua întrebare, la fel de pertinentă și de legitimă: „Dar, dacă nu s-ar fi predat religia, cum ar fi fost?”. Răspunsurile sunt cele care motivează pe oricine dorește să se dedice slujirii lui Dumnezeu și Bisericii în școală pentru formarea unor tineri capabili de discernământ moral, deschiși spre slujirea aproapelui și conștienți de identitatea lor creștină și europeană.

Profesorul de religie este astăzi, mai mult ca oricând, în fața unei provocări extraordinare cauzate de schimbările nemaîntâlnit de rapide, dar și profunde ale vieții cotidiene și societății umane. Pe de o parte, elevii, mai accentuat după „învățământul online” ca oricând, sunt cu precădere atrași de mediile de socializare, de lumea virtuală, de block-bustere, de „influenceri” sau de noii idoli din sport, muzică ori filme, și mai puțin de cultură, de istorie, de moralitate sau chiar de credință; reperatele lor sunt legate de o lume în care sexualitatea, violența, promiscuitatea sunt etalate cu emfază prin orice mijloc cu putință. Ca toți dascălii de altfel, profesorul de religie este chemat să stăpânească arta învățării altora, să îi învețe pe elevii săi mai ales *cum să învețe* și nu doar să le aducă informația, să le dezvolte o abordare coerentă a demersului educativ și să le alimenteze permanent interesul și curiozitatea despre această lume. Toate acestea sunt reperate fundamentale ale activității oricărui cadru didactic, fie că predă discipline umaniste ori științe exacte. Dar dacă la ele se limitează efortul său, activitatea unui profesor de religie poate fi considerată, paradoxal, un eșec. De ce? Pentru că finalitatea demersului didactic de predare a religiei elevilor de diferite vârste este mântuirea lor și aducerea lui Hristos cel Răstignit și Înviat în viața lor. Valența formativă, mântuitoare, a predării religiei în școală este mai importantă decât valența sa informativă. Scopul, finalitatea orelor de religie nu este ca elevii să cunoască tot ce s-a scris și învățat vreodată despre un aspect sau altul al teologiei ci să trăiască efectiv Evanghelia, să primească și să mărturisească iubirea lui Dumnezeu prin întreaga sa viață, să primească Sfintele Taine ca mijloace mijloace de împărtășire a harului dumnezeiesc și de desăvârșire creștină.

De aceea și demersul didactic trebuie subordonat acestei finalități iar profesorul de religie trebuie să se adapteze cerințelor noilor generații, să vorbească pe limba lor și să folosească instrumentele lor de comunicare pentru a transmite învățăturile mântuitoare, dar și valorile perene ale spiritualității, istoriei, moralei, cultului și artei creștine. Evoluția societății a făcut imposibil ca un profesor să fie doar vehiculul care aduce informația elevului, iar reformele curriculare au consacrat această realitate. Aproape oricine lucrează cu elevii de astăzi și, mai ales, cu adolescenții, a observat la un moment dat că există, din

păcate, lipsa clară a interesului pentru lectură, pentru informații noi din afara sferei de interes imediat al lor (care se îngustează din ce în ce mai mult) dar și reticența pentru activități de comunicare, aprofundare ori creație care pot fi numite „clasice”.

În afară de acei puțini tineri care au în mod natural, din familie, înrădăcinată dragostea de Dumnezeu, mulți elevi preferă să participe orele de religie doar fizic, motivați de o eventuală medie 10, dar având gândurile și, mai ales, inima departe, în rețelele de socializare sau în lumea virtuală a jocurilor. Și nu numai la religie. Această realitate nu trebuie ascunsă, deoarece este în zilele noastre punctul de plecare al demersului nostru educațional. Cu unica oră săptămânală de curs care durează doar 50 de minute, în care de multe ori minute bune sunt irosite cu aspecte ce țin de organizare și de captarea atenției ori asigurarea unei atmosfere decente de lucru, este oarecum de înțeles de ce unii profesori preferă să se concentreze numai pe parcurgerea mecanică a programei școlare, conformându-se, formal și birocratic, exigențelor disciplinei religie. Dar predarea religiei înseamnă mult mai mult decât atât. Desigur, există o luptă cu prejudecățile, cu dezinteresul față de suflet și spiritualitate, cu modul de predare, cu actualitatea conținuturilor curriculei, cu lipsa de timp, cu lipsa de motivație, cu încăpățănare, cu educația primită acasă și așa mai departe. Descoperirea teoriei inteligențelor multiple, datorată lui Howard Gardner, a arătat că este greșită tratarea tuturor elevilor în același mod și oferă profesorului de religie instrumentele prin care să poată atinge scopurile profunde ale educației religioase.

Această teorie a fost cel mai bine susținută de Howard Gardner, în cartea sa *"Frames of Mind. Teoria mai multor inteligențe"*. Gardner a vorbit despre opt abilități: muzical-ritmic, vizual-spațial, verbal-lingvistic, logic-matematic, corporal-kinestetic, interpersonal, intrapersonal și naturalist. Mai târziu a introdus alte două, inteligența existențială și morală¹.

Deși distincția dintre inteligențe a fost prezentată în detaliu, Gardner se opune ideii de a eticheta cursanții la o inteligență specifică. Fiecare individ posedă un amestec unic al tuturor inteligențelor². De asemenea, Gardner consideră inteligența într-o întreită ipostază:

- pe de o parte inteligența este o proprietate a oricărei ființe umane, fiecare dintre noi având într-o proporție mai mare sau mai mică aceste 8 sau 9 tipuri de inteligență;
- apoi, inteligența multiplă este o dimensiune prin care fiecare om este diferit; nu sunt doi oameni, nici chiar gemenii identici, având același profil al inteligenței;
- în a treia ipostază, inteligența este modul în care fiecare dintre noi îndeplinește o sarcină, în funcție de scopurile și abilitățile sale.

Deoarece toate aceste tipuri de inteligență lucrează împreună și se completează reciproc, nu trebuie să ne raportăm la elevii noștri prin niciun set de standarde preconcepute.

¹<http://infed.org/mobi/howard-gardner-multiple-intelligences-and-education>

²https://www.researchgate.net/publication/317388610_The_Theory_of_Multiple_Intelligences

Profesor de religie trebuie să fie într-o căutare continuă pentru cele mai bune metode și instrumente pentru a transforma orele de curs într-o experiență deopotrivă didactică și religioasă eficientă și atractivă. Astfel sunt la îndemâna profesorului atât instrumentele consacrate ale catehezei creștine, scrierile sfinților părinți și dialogurile duhovnicești dar și metodele inovative ale pedagogiei moderne ori instrumentele specifice tehnologiei informației, precum RED-urile, de exemplu, care și-au dovedit din belșug eficacitatea. Prin intermediul filmelor, artei, muzicii, fotografiei, internetului, aplicațiilor, elevul poate călători instantaneu de la Putna la Sucevița, de la Notre Dame din Paris la Taj Mahal, de la chilia Sfântului Daniil Sihastrul la Sfântul Mormânt sau Grădina Ghetsimani pentru ca apoi să dorească singur să pășească pe drumul căutării și desăvârșirii. Dacă scopul fundamental este trezirea iubirii față de Dumnezeu, ora de religie devine în mod natural o experiență înălțătoare, în care elevii descoperă puțin câte puțin valoarea vieții religioase și își consolidează încrederea și motivația. Misiunea unui profesor nu este o sarcină ușoară în acest demers, dar nu este imposibil. Este nevoie de implicare, pasiune, răbdare și o bună personalitate.

© 2022 <http://seminarortodoxtargoviste.ro>

RAZE DE LUMINĂ

Nr. 44, iulie-decembrie 2022

E- ISSN 2734-7273, P-ISSN 1582-2435

SECȚIUNEA A III-A RELIGIE, EDUCAȚIE ȘI CULTURĂ

© 2022 <http://seminarortodoxtargoviste.ro>

RAZE DE LUMINĂ

Nr. 44, iulie-decembrie 2022

E- ISSN 2734-7273, P-ISSN 1582-2435

LIRICA RELIGIOASĂ ARGHEZIANĂ- ÎNTRE RĂZVRĂTIRE TITANICĂ ȘI FIORUL SACRU AL RUGĂCIUNII

Prof. Liana PLEȘA,

Limba și Literatura Română

Seminarul Teologic „Sfântul Ioan Gură de Aur” din Târgoviște

*Nici rugăciunea, poate, nu mi-e rugăciune,
Nici omul meu nu-i, poate, omenesc.
Ard către Tine-ncet, ca un tăciune,
Te caut mut, Te-nchipui, Te gândesc.*
(Tudor Arghezi)

Cultura poporului nostru a fost marcată, încă de la începuturile sale, de credința și dogma creștină, pe care le-a înzestrat cu valori estetice deosebite. De-a lungul timpului, numeroși scriitori s-au apropiat cu simplitate și pietate de Dumnezeu, cu care au comunicat în mod natural și firesc. Literatura română a devenit, astfel, „purtătoarea unui crez religios aparte, având ca rezultat crearea unor imagini unice ale divinității”¹. Aceasta este, prin esența ei, una de sorginte religioasă întrucât primele texte reprezintă „traduceri și adaptări ale marilor Cărți ale umanității creștine” iar „primii dascăli de limbă și simțire românească au fost slujitori ai amvonului”². O notă distinctivă a liricii religioase este faptul că, pe lângă menirea firească de a exprima „frumosul” și scopul de „a deștepta imagini sensibile în mintea cititorului”³, are și calitatea că „frumosul estetic este înlocuit de către frumusețea divină iar poezia în sine devine o rugăcină la care participă atât poetul cât și cititorul”⁴.

Poezia de inspirație creștină este trăire intensă, plină de emoție, a misterului sacru, freamăt interior, mod de comunicare cu divinitatea, „rodul întâlnirilor cu Dumnezeu în Iubire”⁵. Ea „este opera unor autori cu necesități spirituale conștientizate și se adresează unor cititori cu același tip de viață interioară, fiindcă ea (în reușitele ei, mai cu seamă atunci când atinge inflexiuni mistice) pornește de la fundamente (nu de la

¹ Valerica Draica, Dumitru Draica, *Aspecte stilistice ale liricii creștine*, în rev. *Limba română* (revistă de știință și cultură), nr. 7-8, XXVIII, 2018, <https://limbaromana.md/index.php?go=articole&n=3638> (ultima accesare 10.10.2022).

² Irina Nicolaescu, Sergiu Nicolaescu, *Specificul poeziei religioase românești*, în *Rugăciunile poezilor* (antologie), Editura Paralela 45, Pitești, 2000, p.3.

³ Titu Maiorescu, *Critice*, Editura Minerva, București, 1989, pp. 27-28.

⁴ Cristina Gabriela Nemeș, *Poezia religioasă românească*, în *Ecoul- revistă de creație, opinie și atitudine literară*, <https://revistaecoul.wordpress.com/pagina-crestina/nemes-cristina-gabriela-%E2%80%9Epoezia-religioasa-romaneasca%E2%80%9C/> (ultima accesare 12.10.2022).

⁵ Maria Daniela Pânzan, *Poezia religioasă românească. Eseu monografic*, Editura Reîntregirea, Alba-Iulia, 2006, p. 21.

imanență, nu de la aparențe) și se întoarce la fundamente”⁶. Lirica religioasă este valoroasă în sine întrucât „orice mare creator s-a fost lăsat atins de aripa îngerului prin care s-a întâlnit, mai devreme sau mai târziu, cu Dumnezeu”⁷.

Inestimabila bogăție a textelor de inspirație creștină constă în faptul că se adresează sufletului omenesc, ele având menirea să îl ridice pe poet/ cititor la rangul de „împreunălucrător cu Dumnezeu la frumusețea lumii”⁸. Nota distinctivă a limbajului poetic religios, spre deosebire de cel poetic laic, constă în faptul că are la bază cuvântul biblic. Acesta presupune în plan ontologic o transcendență a sensului de bază, deturnat către sensul figurat, adică un lexem purificat, elaborat prin dualitatea lucrării dintre Dumnezeu și creația sa, Omul. Preluat din cărțile sfinte, unde limbajul a căpătat o investire nouă, acest tip de cuvânt constituie în poezie un mod inedit de comunicare expresivă, descinsă din adevărul biblic, sub inspirația Duhului Sfânt⁹.

S-au scris, cu siguranță, pagini nenumărate despre poezia religioasă, nicidecum „minoră” și fără reprezentări „de seamă”¹⁰. Dimpotrivă, este parte integrantă a literaturii române, o constantă a lirismului românesc, având un rol decisiv în evoluția limbii și a culturii noastre. Ea este „o adevărată perlă creștină, o adevărată comoară duhovnicească, merită să-i îmbogățească și să-i înfrumusețeze spiritual pe cei care se vor dedica, dacă nu studiului ei, măcar lecturii”¹¹.

Textele sacre au constituit un izvor nesecat de inspirație pentru poeți precum Dosoftei, Varlaam, Alexandru Macedonski, Mihai Eminescu, Ștefan Augustin Doinaș, Nichifor Crainic, Vasile Voiculescu, Ioan Alexandru, Radu Gyr, Adrian Maniu, Vasile Militaru sau Ion Pillat. Divinitatea și legătura omului cu Dumnezeu reprezintă temele care i-au preocupat și pe Grigore Alexandrescu, pe Șt. O. Iosif, George Coșbuc sau Al. Vlahuță. Este de remarcat faptul că în lirica românească există numeroase poezii intitulate *Rugăciune* (O. Goga, Șt. O. Iosif, Nichifor Crainic, Vasile Voiculescu, Mihai Eminescu).¹²

Printre scriitorii de inspirație creștină din lirica noastră se numără, de asemenea, Tudor Arghezi, care a scris mai multe texte cu tematică religioasă sau marcate de fiorul prezenței/absenței sacralului: *Înviere*, *Heruvic*, *Muntele Măslinilor*, *Rugă de seară*, *Denie*, *Abece*, *Inscripție pe Biblie*, *Duhovnicească*, *Priveghere*, *Colind*, *Har*, *Rugăciune*, *Ogor pustiu*, *Mă uit la flori* etc.

Profunda religiozitate a poetului se manifestă cu precădere în *Psalmi*. Oscilând între credință și tăgadă, eul poetic arghezian trăiește un acut sentiment al însingurării și

⁶ Eugen Dorcescu, *Poezia mistico-religioasă. Structură și interpretare*, în *Revista Cercului de românică „Saint Raphael”*, <https://caietedesudest.wordpress.com/eseu/eugen-dorcescu-poezia-mistico-religioasa-structura-si-interpretare/> (ultima accesare 10.10.2022).

⁷ Maria Daniela Pânzan, *op. cit.*, p. 292.

⁸ *Ibidem*, p. 22.

⁹ Maria Crăciun, *Metafora biblică în poezia religioasă*, Sibiu, 2006, p.4, <https://doctorate.ulbsibiu.ro/wp-content/uploads/rez-craciun.pdf> (ultima accesare 10.10.2022).

¹⁰ Ion Negoïtescu, *Mai aproape de îngeri*, în „Dialog”, *Caiet de literatură*, 1988, nr. 1-2, martie, apud Diana Vrabie, *Biblia, ca sursă de inspirație pentru scriitorii români*, în *Limba română, revistă de știință și cultură*, Chișinău, 1991, <https://limbaromana.md/index.php?go=articole&printversion=1&n=1715> (ultima accesare 10.10.2022).

¹¹ Cristina Gabriela Nemeș, *op. cit.*

¹² Diana Vrabie, *op. cit.*

al îndepărtării de Dumnezeu, al pierderii harului divin. Dar, în ciuda teribilei sfortări, uneori acesta nu se vrea descoperit, provocându-l pe om la o căutare și o îndârjire supraumane, într-o zbatere acerbă: *Tare sunt singur, Doamne, și pieziș./ Copac pribeag uitat în câmpie./ Cu fruct amar și cu frunziș./ Țepos și aspru-n îndârjire vie. (Psalm 3)*

Nicolae Balotă vede în textele argheziene niște „psalmi ai patimii în toate sensurile cuvântului, implicând înverșunările pasiunii și apăsările pătimirii.”¹³ Zbuciumul sufletesc este dramatic, reproșând absența divinității. Refuză să aștepte indefinit grația și-și manifestă brutal nerăbdarea¹⁴: *Nalt candelabru, strajă de hotare./ Stelele vin și se aprind pe rând/ În ramurile-ntinse pe altare/— Și te slujesc; dar, Doamne, până când? (Psalm 2)*

De aceea, nu ezită să-și recunoască revolta prometeică, păcatul luciferian: *Sunt vinovat că am râvnit/ Mereu numai la bun oprit/ (...)Păcatul meu adevărat/ E mult mai greu și neiertat./ Cercasem eu, cu arcul meu,/ Să te răstorn pe tine, Dumnezeu!/ Tâlhar de ceruri, îmi făcui solia./ Să-ți jefuiesc cu vulturii tăria./ Dar eu râvnind în taină la bunurile toate,/ Ți-am auzit cuvântul, zicând că nu se poate. (Psalm 1) Își asumă „suferința demiurgică”¹⁵ deoarece „suferința psalmistului, patosul său nu aparțin registrului larg, obișnuit, al suferințelor preaumane. E o suferință esențială, nemotivată din pricini ce țin de această lume, o suferință a omului rănit la „rădăcinile” sale, a omului care descoperă un gol de neumplut în existența sa, în rostul său. E o suferință ontică, a ființei umane. Ne doare “lipsa”, “vidul”, fie el și aparent, al lui Dumnezeu în viața noastră”¹⁶: *Între nădejde tristă și-ndoială,/ Te-am căutat prin bolta siderală./ Te-am căutat pe unde și neunde,/ Îți bănuiam făptura că se-ascunde./ Te căutam în tainica ta lipsă,/ Prin Testamente și Apocalipsă./ Să fi rămas un loc nemaiumblat,/ Pe unde nu te-am căutat? (Bine și rău).**

Atitudinea eului arghezian este câteodată plină de evlavie umilă, alteori acesta este semeț, dispus să-l înfrunte trufaș pe Creator. Această idee a răzvrătirii titanice în fața lui Dumnezeu este surprinsă într-un un psalm-sinteză, relevant pentru întreaga experiență existențială argheziană, subintitulat *Călare-n șa, de-a fuga pe vânt, ca Făt-Frumos*. Prin imagini de un dramatism sfâșietor, poetul evidențiază „căutarea sisifică”¹⁷: *Te-am urmărit prin stihuri, cuvinte și silabe./ Ori pe genunchi și coate târâș, pe patru labe./ Zărind slugărnicia și cazna mea umilă/ Ai să primești flămânda, mi-am zis, măcar de milă./ Încerc de-o viață lungă, să stăm un ceas la sfat,/ Și te-ai ascuns de mine de cum m-am arătat./ Oriunde-ți pipăi pragul, cu șoapta tristei rugi,/ Dau numai de belciuge, cu lacăte și drugii. (Psalm 8)*

Poetul are o adevărată foame divinitate, ajungând aproape la o confruntare directă cu Dumnezeu, *visul din toate cel frumos*, căruia îi cere o dovadă palpabilă e existenței sale, asemenea lui Toma necredinciosul, implorând dumnezeirea să i se reveleze: *Pentru*

¹³ Nicolae Balotă, *Opera lui Tudor Arghezi*, Editura Eminescu, București, 1997, p. 149.

¹⁴ Ion Ionescu Bucovoiu, *Dialogul lui Tudor Arghezi cu Dumnezeu*, în rev. *Luceafărul*, apr. 2015, <https://luceafarul.net/dialogul-lui-tudor-arghezi-cu-dumnezeu>, (ultima accesare 10.10.2022).

¹⁵ Anca Sîrghie, *Actualitatea Psalmilor lui Tudor Arghezi*, în ziarul *Lumina*, <https://ziarullumina.ro/regionale/transilvania/actualitatea-psalmilor-lui-tudor-arghezi-129667.html> (ultima accesare 10.10.2022).

¹⁶ Nicolae Balotă, *Calea, Adevărul și Viața. Meditații religioase*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1999, p. 10, apud Maria Daniela Pânzan, *op. cit.*, p. 90.

¹⁷ Anca Sîrghie, *op. cit.*

credință sau pentru tăgadă./ Te caut dârz și fără de folos./ Ești visul meu, din toate, cel frumos/ Și nu-ndrăznesc să te dobor din cer grămadă/ Singuri acum în marea ta poveste, /Rămân cu tine să mă mai măsoar./ Fără să vreau să ies biruitor./ Vreau să te pipăi și să urlu: Este!.(Psalm 6)

Vorbind despre religiozitatea poeziei lui Tudor Arghezi, Nichifor Crainic consideră că ea reunește o incertitudine subiectivă, pe de o parte, și o certitudine obiectivă, pe de alta. Dar este de remarcat faptul că aceste două moduri de a simți nu sunt la acest poet două momente în raport de succesiune, evolutive ca de la ceva imperfect la ceva împlinit, ci ele coexistă paralel, deși lucrul are aerul unui paradox.¹⁸

Arghezi scrie poezie religioasă pentru a-și înțelege sensul existenței. Uneori răspunsurile vin de la natură, într-o viziune panteistică. Deosebit de sugestiv în acest sens este textul intitulat *Puțin: O, vino, fluture, te lasă/ Pe brațu-mi ostenit./ Întinde aripa frumoasă./ Fii bunul meu venit/(...)/ Și toate frunzele te cer/ Să-ți legene lin somnul./ Știind că leagănă spre cer/ În sânul tău, pre Domnul.*

Conștient că nu-L vrea pe Dumnezeu nici din cărți, nici din biserici, poetul L-a căutat mereu, pretutindeni: *Zi de zi și ceas de ceas m-am gândit pe tăcute și m-am întristat. Nimeni nu a crezut că suferința mea venea de unde ninge teiul de zăpadă și că era o suferință de nemărginit. Nu am cutezat, când întârziam și mă lăsam codaș, târăgănitof afară de lume, să răspund că, tiptil, căutam pe Dumnezeu. Îmi lipsea acel Dumnezeu care nu era nici în cărți, nici în biserici și pe lângă care au trecut oamenii și nu l-au văzut. (Psalmi în proză)*

El încearcă să-i intuiască prezența în natura înconjurătoare, care dă mărturie despre Creator și despre puterea lui: *Mă uit la flori, mă uit la stele/ Ești chinul dulce al triteții mele/ Mă uit în mine, ca într-o chilie,/ Mă uit în ceruri, în Împărăție/ Mă uit în gol, mă uit în vizuini./ Te caut printre spinii din grădini. (Mă uit la cer).* L-a căutat până L-a aflat, mult mai aproape: *Ce-ți veni să cauți pe Dumnezeu prin lumea toată? -il întreabă, inocent, micile vietăți din natură. (Psalmi în proză)* Pentru că El se dovedește a fi chiar acolo, în sufletul său: *Te-am dus de-a lungul vremii, în mine, ca un semn./ Și, făr'a te cunoaște, mi-ai fost îmbold și-ndemn.(Psalmistul)*

Deși considerat uneori „poet nereligios”¹⁹, Tudor Arghezi se trage din speța filozofică a lui Toma Necredinciosul, primul existențialist creștin²⁰. El a „corupt în chip fericit pentru poezie tema sacralului și a creat o operă unică, în felul ei, în acest secol, introducând masiv în problematica religioasă dramele existențiale și metafizice ale individului”²¹.

Suflet faustian, în care „nu sălășluiesc numai două suflete, ci se ciocnesc principiile contradictorii ale omului modern”²², el dorește să primească, precum patriarhii

¹⁸ Nichifor Crainic, *Spiritualitatea poeziei românești*, Editura Muzeul Literaturii Române, București, 1998, p. 138.

¹⁹ Nicolae Manolescu, *Poeți moderni*, Editura Aula, București, 2003, p. 79.

²⁰ Eugen Simion, *Tudor Arghezi*, din antologia „*T. Arghezi interpretat de...*”, Editura Eminescu, 1981, p. 243, apud Maria Daniela Pânzan, *op. cit.*, p. 97.

²¹ Eugen Simion - *Prefata* la vol. *Tudor Arghezi, Opere*, I, Editura Univers Enciclopedic, București, 2000, p. XLIX.

²² Eugen Lovinescu, *Istoria literaturii române contemporane*, Academia Română – Fundația Națională pentru Știință și Artă, 2015, p. 146.

sau apostolii, semne concrete de la Dumnezeu. De aceea se revoltă într-o căutare febrilă neîntreruptă: „Arghezi e un chinuit, un torturat de nelinisti, de indoieli și de întrebări, un însingurat. (...) Firea lui plină de contraste, natura lui singulară nu puteau da decât o formă de excepție și extravaganță acestei zbateri lăuntrice”²³. Alexandru Andriescu sesizează acest zbucium sufletesc, această sfâșiere interioară și exprimă ideea că eului liric „nu-i lipsește credința, ci capacitatea de a bea din ea ca dintr-o apă liniștitoare și binecuvântată.”²⁴: *Ce-mi mai lipsește mie să știu că nu mă mint?/ Să cred ce spune cartea cu scoarțe de argint?/ Amestecat cu ceață și tăvălit în stele/ Să cred că viața trece și dincolo de ele? (Psalmistul)*

Scriitorul recunoaște o autentică legitimitate doar sentimentului religios spontan și liber de orice constrângeri rituale. Foamea de divinitate a sufletului său a găsit întotdeauna resurse lirice inepuizabile de exprimare: *Cine ești tu, acel de care gândul/ S-apropie necunoscându-l?/ Cui cere milă, sprijin și putere/ Neștiutor nici cum, nici cui le cere?/ De-ajuns a fost, ca nezărit,/ Să te gândesc, și-am tresărit. (Psalm 11)*

Poetul duce o neîncetată bătălie, este neobosit, gata oricând să reînceapă vechea luptă, niciodată însă indiferent ori “căldicel”. Poate că nicidecum în poezia noastră, sentimentul religios n-a făcut să răsunе asemena accente de slavă²⁵: *Nici rugăciunea, poate, nu mi-e rugăciune,/ Nici omul meu nu-i poate omenesc./ Ard către tine-ncet, ca un tăciune,/ Te caut mut, tenchipui, te gândesc.*

Textele sale „conțin rugăciunea autentică a unui suflet credincios care, în dorința de a se mărturisi, își încredințează cuvintelor [...] întreaga sa complexitate spirituală”²⁶.

Deși eul poetic arghezian este unul scindat- *Sunt înger, sunt și diavol și fiară și alte-asemeni / Si mă frământ în sine-mi ca taurii-n belciug... (Portret)-* el sfârșește prin a-l mărturisi pe Dumnezeu: *Doamne, izvorul meu și cântecele mele!/ Nădejdea mea și truda mea! (Psalm 4)* Niciodată nu se roagă implorator, ci iscodește, cercetează cu înfrigurare.²⁷ Arghezi a fost un răzvrătit care l-a căutat permanent pe Dumnezeu: *Mi-ai dat un trup și mie, înalt și zvelt, de floare (...)/ Ce scapără-n cutia în care l-ai închis (Omul meu)*. Nu strălucește prin cucernicie, ci, dimpotrivă, printr-o neîmpăcare rebelă,

²³ Alexandru George, *Marele Alpha*, Editura Cartea Românească, București, 1970, p. 81-82.

²⁴ Alexandru Andriescu, *Psalmii în literatura română*, Editura Universității Alexandru Ioan Cuza, Iași, 2004, p.198.

²⁵ Ion Ionescu- Bucovoiu, *op.cit.*

²⁶ Marin Beșteliu, *Tudor Arghezi – poet religios*, Cartea Românească, [București], 1999, p.208.

²⁷ Anca Sîrghie, *op. cit.*

care dorește să obțină totul sau nimic²⁸: *Ispitele ușoare și blajine/ N-au fost și nu sunt pentru mine. (Psalm1)*

Îndrăzneala eului liric se datorează, în fapt, iubirii față de Dumnezeu: *Drag îmi ești Sfinția Ta/ Și pot să mă încumet să jur/ Că umblu, nu să fur,/ Dar ispitit să văd, și curios/ Cum drămuiești tu bezna de frumos. (Îmi pare rău)* Arghezi ajunge la credința cea adevărată, la mărturisirea plină de smerită evlavie a iubirii față de Dumnezeu, acel *Deus absconditus*, pe care-l invoca plin de revoltă în versuri: *Doamne, tu trebuie să fii mai fraged ca spicul de săcară și mai smerit ca vioreaua. Și de-aceea poate că noi nu te putem desluși. (Psalmi în proză)*

El luptă “între cuvânt și tăcere, între ascultare și căutare febrilă, între supunere și revoltă sau nesupunere, are și momente de resemnare, dar nu o resemnare atee, ci una creștină”²⁹. *Psalmul 10* pune în lumină eforturile dure, anevoioase ale căutării lui Dumnezeu- *Ca să te-ating, târâș, pe rădăcină / În câmp, în dâmb, în râpi și-n pisc-* pentru a face din nou semnul crucii, semnul credinței, al apropierii de divinitate, al împăcării și liniștii sufletești: *Hrănit cu piatră și-adăpat cu vânt,/ De-a fi-n vecii o streajă mă-nspăimânt./ Mi-e foame de nisip și lut/ Și dor de apele din care n-am băut./ M-aș umili acum și m-aș ruga:/ Întoarce-mă, de sus, din calea mea./ Mută-mi din ceață mână ce-au strivit-o munții/ Și adunată, du-mi-o-n dreptul frunții”*.

Psalmistul arghezian își găsește, se pare, pacea sufletească: *Vreau să știe toată lumea că m-am împăcat cu cel pe care l-am cunoscut, și că de aci înainte suntem în loc de unul mai mulți, căci Domnul meu este cât o sută și cât o mie. M-am ajuns și m-am biruit. (Psalmi în proză)*

Dar împăcarea aceasta cu Dumnezeu este în fapt, o expresie a iubirii divine, care se lasă biruită tocmai pentru că, la rândul ei, dorește adeziunea finală totală a iubirii și libertății omului: „Dumnezeu preferă, pare-se, temperamentul luptătorului, îndrăzneala, ofensiva sinceră, dacă El este ales ca interlocutor. De ce? (...) Pentru că recunoaște, în credinciosul care îl înfruntă, calitatea omenească la care ține cel mai mult: libertatea. Dumnezeu vrea să ne obțină adeziunea, angajând capacitatea noastră de a ne opune. Cu alte cuvinte, El se comportă simultan, ca adversar și ca aliat, ca instanță neobosit încurajatoare și provocator descurajantă.”³⁰

²⁸ *Ibidem.*

²⁹ Bartolomeu Anania, Arhiepiscop al Vadului, Feleacului și Clujului, studiul *Poezia religioasă română modernă. Mari poeți de inspirație creștină*, „*Studii teologice*”, Revista Facultăților de Teologie din Patriarhia Română, Seria a II-a, Anul XLVI, Nr. 1-3, ianuarie-iunie 1994, p. 9, apud Maria Daniela Pânzan, *op. cit.*, p. 87.

³⁰ Andrei Pleșu, *Despre îngeri*, Editura Humanitas, București, 2003, p. 247-248.

În concluzie, lirica religioasă argheziană este o formă atipică de rugăciune ce nu poate fi circumscrisă niciunui model –standard. Uneori, ea îmbracă forma confesiunii, alteori, pe cea revoltei sau a spovedaniei sincere și umile. Dar acestea sunt, în fapt, tot atâtea forme ale căutării divine, care au ca rezultat comuniunea totală cu Dumnezeu. Poetul este, astfel, „mijlocitorul lui Dumnezeu printre oameni”³¹.

Poate cea mai completă imagine a poeziei religioase argheziene este cea pe care ne-o oferă ÎPS Bartolomeu Anania, care vedea în scriitor un *homo religios esențial*: „Dumnezeu, credință, negație, revoltă, nostalgie, limită existențială, inspirație divină nu sunt simple "teme" în poezia lui Arghezi, ci expresia patetică a unor gânduri și sentimente intime ce i-au brăzdat viața ca niște fulgere dureroase. Chiar dacă în răspăr cu simțul comun, poezia lui trădează neconținut, de la un capăt la altul, un homo religiosus cum nu avem altul în întreaga literatură română.”³²

³¹ Șerban Cioculescu, *Argheziana*, Editura Eminescu, București, 1985, p.69.

³² Valeriu Anania, *Din spumele mării. Pagini despre religie și cultură*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1995, p. 157.

© 2022 <http://seminarortodoxtargoviste.ro>

RAZE DE LUMINĂ

Nr. 44, iulie-decembrie 2022

E- ISSN 2734-7273, P-ISSN 1582-2435

METODE DE PREDARE-ÎNVĂȚARE SPECIFICE LITERATURII ROMÂNE

**Prof. Corina ANTONESCU,
Limba și Literatura Româna**

Seminarul Teologic „Sfântul Ioan Gură de Aur” din Târgoviște

Se știe că la ora actuală se citește din ce în ce mai puțin. Condițiile care au determinat îndepărtarea tinerilor de lectură sunt cunoscute tuturor. Trăim într-un secol al vitezei, deci accesul la internet și la informații este la îndemâna oricui. E mult mai util să dai un click și să obții informațiile necesare în locul unei lecturi cronofage. În asemenea situații, profesorul de literatură română nu poate face abstracție de schimbările majore. Acesta trebuie să se adapteze la noile situații și să joace un rol în fiecare oră. Va fi pentru elevii săi un regizor care va încerca să-i atragă spre lumea lecturii.

Nu mai trebuie de mult demonstrat faptul că eficiența pedagogică, atât desfășurarea, cât și rezultatele procesului de învățământ, depind mai ales de metodele alese de cadrul didactic. După cum o arată etimologia termenului, metodele de învățământ reprezintă căile, modalitățile, procedeele, tehnicile și mijloacele adecvate pentru desfășurarea procesului instructiv-educativ: mai mult decât atât “căile folosite în școală de către profesori pentru a-i sprijini pe elevi să descopere viața, natura, lumea, lucrurile, știința”, ele sunt mijloace prin care se formează și se dezvoltă priceperile și desprinderile elevilor, dar și capacitatea acestora de a utiliza roadele cunoașterii în așa fel încât să-și formeze și să-și dezvolte personalitatea.

Cultivarea interesului pentru lectură, pentru lucrul cu cartea, rămâne unul dintre principiile fundamentale ale muncii noastre. Datoria noastră este să-i orientăm pe elevi spre cunoașterea importanței cărții, spre folosirea acestor surse de învățare. Acest lucru se poate realiza și prin utilizarea unor metode și mijloace didactice moderne, atractive pentru elevi. Voi enumera câteva metode moderne de predare : metoda Știu - Vreau să știu - Am învățat, Pălăriile gânditoare, Explozia solară, Turul galeriei, metoda Frisco, Brainstormingul, Studiul de caz, metoda cadranelor, a cubului, Tehnica 6-3-5 etc. Țin să exemplific aplicarea unor astfel de metode.

Exercițiile de încălzire (8 – 10 minute): se folosesc la începutul secvenței didactice, înainte de lectura / discutarea textului ce se va discuta; direcționează atenția elevilor către text și motivează elevii spre lectură;

Exercițiul de spargere a gheții (2 min.)

Solicit elevilor să prezinte o „năzdrăvănie” pe care au făcut-o și care a fost sau nu a fost aflată de către părinți.

Exercițiul de scriere liberă (5 min.) Elevilor li se cere să scrie tot ce le trece prin minte în legătură cu însușiri sau defecte pe care le poate avea un COPIL .

Brainstormingul – se poate face pe o temă care să aibă legătură cu tema textului studiat sau cu elementele – cheie ale acestuia. Pornind de la răspunsurile primite se poate alcătui un ciorchine de idei care să grupeze sintetic răspunsurile elevilor.

Exemple:

Spuneți tot ce vă trece prin minte în legătură cu personajul Ionel din „Vizita”.

La ce vă gândiți când auziți / citiți cuvântul ”vizita”, ”copilăria” etc.?

Cum ați fost învățați să vă comportați cu musafirii? Dar dacă sunteți gazde?

Discuție de tip piramidă:

Se propune o listă de șase cugetări, care să aibă legătură cu textul studiat.

1. elevii lucrează individual; fiecare elev alege, din cele șase cugetări, numai trei cu care sunt de acord în cea mai mare măsură;
2. elevii lucrează în perechi; prin discuții și negociere, aleg numai două cugetări acceptate de ambii elevi în egală măsură;
3. elevii lucrează în grupe de câte 5 – 6 și aleg o singură cugetare, care întrunește adeziunea majorității membrilor echipei;
4. întreaga clasă votează, stabilindu-se o singură cugetare, acceptată ca validă de majoritatea. Votul va genera discuții pro și contra.

Anticipări: elevii vor lucra grupat sau individual. Li se cere ca, pornind de la titlul unui text, să facă predicții în legătură cu tema acestuia. Răspunsurile vor fi redactate pe o jumătate de pagină și vor fi revăzute după parcurgerea textului. Cel / cei care au dat răspunsuri apropiate pe tema textului își vor prezenta argumentele pe baza cărora au făcut predicția;

Prelegerea intensificată: poate fi utilizată în orele de prezentare a activității unui scriitor, în orele de început ale unui capitol, fiind o variantă a clasicei prelegeri, care este dinamizată prin valorificarea cunoștințelor anterioare ale elevilor.

Lectura anticipativă (Günter Waldmann, 1998): metodă folosită în orele narative ample, când, cu ajutorul elevilor, se poate rezuma prin povestirea orală o acțiune pentru a se trece la lectura unui fragment. Pașii metodei cer ca lectura să fie oprită când evenimentele pot să se desfășoare diferit. Se lecturează primul fragment apoi se pun întrebări referitoare la cursul evenimentelor. Se formulează ipoteze care sunt notate și apoi se citește fragmentul următor sau se rezumă de către un elev confruntându-se cu ipotezele emise mai înainte. Se formulează noi întrebări despre evenimente și se emit ipoteze, până când textul este parcurs în totalitate.

Cvintetul – o metodă creativă, prin care în cinci versuri se sintetizează un conținut de idei. Se poate adăuga un desen. Primul vers este un cuvânt – cheie referitor la discuție, fiind, de obicei, substantiv. Al doilea vers este alcătuit din două cuvinte care descriu substantivul în discuție, fiind adjective. Al treilea vers este alcătuit din trei cuvinte care exprimă o acțiune, fiind, de regulă, verbe la modul gerunziu. Al patrulea vers conține patru cuvinte și exprimă sentimentele față de subiect. Al cincilea vers este un cuvânt prin care se sintetizează cele prezentate.

Scaunul autorului: după ce elevii fac un exercițiu de redactare liberă sunt invitați să ia loc pe un scaun, care devin scaunul autorului. Ceilalți elevi îi vor pune întrebări în privința scrierii.

Interviul în trei trepte: profesorul pune o întrebare sau ridică o problemă; elevii notează individual răspunsul în șapte minute. Se formează grupul prin numărare până la trei. Primul grup pune întrebări, al doilea răspunde și al treilea notează. Apoi rolurile se schimbă.

Tehnica: Gândiți / Lucrați în perechi / Comunicați: elevii formează perechi, apoi fiecare membru din echipe răspunde individual la anumite întrebări ce suscită mai multe răspunsuri posibile; perechea ajunge la un răspuns comun care să includă ideile amândorura. Se vor rezuma conținuturile discuțiilor purtate și concluziile la care au ajuns partenerii, de comun acord.

Termenii cheie inițiali: tehnică menită să stimuleze elevii să-și reactualizeze unele dintre cunoștințele anterioare care au o anumită legătură cu tema, subiectul / lecției. Se vor nota pe tablă 4 – 5 concepte din textul ce urmează a fi studiat. Elevii trebuie să stabilească, în perechi, legătura dintre termeni. După lectura textului elevii vor compara răspunsurile anterioare cu realitatea textului. Această tehnică activă de învățare are rolul de:

- a focaliza atenția și interesul elevilor asupra unor termeni, cu rol esențial în înțelegerea textului;
- a-i determina pe elevi să anticipeze legătura posibilă dintre termenii dați, solicitându-le gândirea și imaginația;

Jurnalul cameleon: metodă folosită în lecțiile de comunicare orală, prin care elevul trebuie să prezinte același eveniment din perspective diferite (este trist, vesel, revoltat, mulțumit etc.). Stabilirea succesiunii evenimentelor: după lectura unui text, profesorul poate pregăti coli pe care sunt scrise evenimentele. Le amestecă și elevii trag o foaie. Ei trebuie să lipească pe tablă coala, acolo unde corespunde momentului subiectului, pe care profesorul îl scrie anterior.

Diagrama Venn: se cere elevilor să facă o reprezentare grafică a două obiecte în ceea ce au asemănător și diferit. Ei vor vizualiza partea comună și vor evidenția în spații diferite elementele diferite. De exemplu: Prin ce se aseamănă și se deosebesc Prâslea și zmeii?

Dezbaterea: discuție pe larg a unei probleme, uneori controversate și deschise (tipuri: discuția în grup, .discuția seminar, masa rotundă, brainstormingul, discuția liberă).

Metoda Graffiti: se poate folosi analiza unui subiect învățat la recapitularea unui capitol, la compuneri; se pun în locuri diferite fișe titrate cu o problemă. Pentru simplificare se poate împărți tabla în două - trei spații, titrate și acestea cu o problemă.

Elevii scriu pe fișe și se mișcă liber prin clasă, observând ce au scris colegii și adăugând ceva. 84

Metoda cadranelor, metodă a gândirii critice, presupune trasarea pe mijlocul foii a două drepte perpendiculare, astfel încât să se formeze cele patru „cadrane” și în care

elevii vor nota informațiile solicitate. Se poate lucra individual sau cu clasa împărțită pe grupe și atunci fiecare grupa va primi câte o fișă. Se pot propune diferite cerințe în cadrul metodei cadranelor pentru a realiza obiectivele propuse în lecția respectivă. Propun spre exemplificare o varianta a cadranelor: Cadranelor: Cadranelor I: Precizează personajele textului citit. Cadranelor II: Stabilește și scrie ideile principale ale textului citit. Cadranelor III: Scrie morala/ învățătura care se desprinde din text.

Cubul- tehnica folosită în condițiile în care se urmărește să se afle cât mai multe informații în legătură cu un subiect. Pe cele șase fețe ale cubului, colorate diferit, se notează câte un verb: Albastru- Descrie: Descrie cum arată personajul X. Mov- Compară: Compară personajul X cu personajul Y. Roșu- Asociază: Asociază numele personajului X cu un nume cunoscut de tine. Verde- Analizează: Spune ce crezi despre faptele personajului X. Galben- Argumentează: Argumentează pro sau contra de ce s-a întâmplat... Portocaliu- Aplică: Povestește despre personajul principal. Are avantajul că se poate desfășura individual, în perechi sau în grup.

Scheletul de recenzie este o metodă care se aplică pentru fixarea cunoștințelor asigurând astfel feedback-ul textului citit. Metoda este valoroasă, deoarece îmbină cititul, scrisul, comunicarea orală și

gândirea critică, flexibilă. Pe fișele elevilor sau pe tablă se scriu o serie de cerințe: Să scrie într-o singură propoziție despre ce este vorba în text; Să scrie într-o impresie ce conține textul; Să scrie într-un cuvânt ce conține textul; Să precizeze culoarea pe care o asociem cu conținutul; Să noteze cel mai important aspect (idee, gând, imagine); Să realizeze un desen care să surprindă esențialul.

Diagrama Venn- Se cere elevilor să facă o reprezentare grafică a două obiecte în ceea ce au asemănător și diferit. Ei vor vizualiza partea comună și vor evidenția în spații diferite elemente diferite. De exemplu: Prin ce se aseamănă și se deosebesc personajele X și Y?

Activitatea **profesorului** trebuie să fie bazată însă pe activitățile tradiționale, dar să se asocieze și cu metode și mijloace moderne, de care nu trebuie abuzat. Și asta pentru că mijloacele moderne aduc un plus de atractivitate, dar valoarea lor formativă nu este elucidată pe deplin, urmând ca timpul să-și spună cuvântul.

© 2022 <http://seminarortodoxtargoviste.ro>

RAZE DE LUMINĂ

Nr. 44, iulie-decembrie 2022

E- ISSN 2734-7273, P-ISSN 1582-2435

ÎN CINE SĂ CREDEM?

Prof. Ana Maria RISTOIU,

Limba și Literatura Română

Seminarului Teologic „Sfântul Ioan Gură de Aur” din Târgoviște

Credeți în Dumnezeu?

”Eu nu cred, eu știu!” Carl Gustav Jung

Proveniența Universului a reprezentat o preocupare constantă a cercetătorilor din toate timpurile. De exemplu, în S.U.A., în prezent doar 12% din populație continuă să creadă în teoria lui Darwin. Cu toate acestea, o bună perioadă de timp, majoritatea cercetătorilor au susținut poziția lui Darwin. Teoria evoluției se în cadra foarte bine în concepția materialistă, deoarece nega ideea facerii lumii, adică existența lui Dumnezeu. Dacă un om de știință, investit cu înalte titluri academice, într-o discuție despre Dumnezeu, îngerii păzitori și putere mentală declară cu înverșunare ” știința respinge și nu recunoaște aceste lucruri”, atunci traducem aceste afirmații astfel: ”Noi, reprezentanți individuali ai științei, negăm tot ceea ce nu suntem capabili să înțelegem, ceea ce este dincolo de limitele experienței noastre.”¹¹

Există o mulțime de cercetători care nu neagă lucrurile evidente și dovezile existenței lumii divine.

Giordano Bruno, astronom de italian, filosof și poet, inițiatorul unor ipoteze revoluționare pentru epoca în care trăia, a descoperit existența planetelor în sistemul solar. Pentru declarațiile sale a fost ars pe rug. ” Noi îl căutăm pe Dumnezeu în legea constantă și implacabilă a naturii, în starea de spirit reverențioasă a sufletului.”

René Descartes, matematician francez, filosof, fizician, fondatorul geometriei analitice și al simbolurilor algebrice moderne: ” Într-un anume sens, necunoscându-l pe Dumnezeu, nu putem avea o cunoaștere veridică asupra niciunui lucru.”

Sir Isaac Newton, fizician englez, matematician, astronom, unul dintre fondatorul fizicii clasice: ”Lordul ceresc conduce lumea întreagă precum un Suveran al Universului, pe care eu îl numesc Domnul Dumnezeu.”

Johannes Kepler, matematician și astronom german care a descoperit legile mișcării planetelor: ”-Oh, cât de fericit este cel căruia îi este dat să se ridice prin știință până la ceruri. Acolo, el va vedea, mai presus de toate, lucrarea lui Dumnezeu!”

Robert Boyle, eminent chimist și fizician englez, Președintele The Royal Society din Londra, (sec. al XVII-lea):”Adevăratul om de știință nu poate pătrunde taina Creației, fără a percepe mână și lucrul lui Dumnezeu.”

1 - Gennody Șipov, *Știu că există Dumnezeu*, <http://www.soznanie.info/st/shipun.html>

Andre-Marie Ampère, celebru fizician și matematician francez, unul dintre fondatorii electrodinamicii: ” Pe cât de mare este Dumnezeu, pe atât de ne semnificative sunt cunoștințele noastre.”

Max Planck, unul dintre fondatorul fizicii cuantice, laureat al Premiului Nobel: ”Atât religia, cât și științele naturii necesită credință în Dumnezeu. În cadrul religiei, El se află la începutul fiecărui gând, iar științele naturii, la sfârșit. Pentru unii, aceasta este temelia...”

Albert Einstein, cel mai mare fizician al secolului al XX-lea, autorul teoriei relativității, laureat al Premiului Nobel: ” Fiecare om de știință serios trebuie să fie o persoană religioasă.”

Arthur Holly Compton, fizician american, laureat al Premiului Nobel: ” Pentru mine, nu este dificil să am această credință. Datorită înțelegerii mai profunde a naturii, noi ajungem să-l cunoaștem mai bine pe Dumnezeu, precum și rolul pe care noi trebuie să îl îndeplinim.”

Werner von Braun, constructor german, specialist în tehnologia de rachete speciale, tatăl programului spațial american: ” Nu pot înțelege un cercetător care nu recunoaște prezența lui Dumnezeu în crearea Universului, nici un teolog care ar nega progresele științei. Întregul adevăr este la Dumnezeu.”

Max Born, unul dintre fondatorii mecanicii cuantice, laureat al Premiului Nobel pentru Fizică: ” Mulți oameni de știință cred în Dumnezeu. Probabil cei care susțin că studiul științei îl face pe om ateu au un ciudat simț al umorului.”

Andrei Saharov, fizician sovietic, academician, laureat al Premiului Nobel, unul dintre fondatorii bombei sovietice cu hidrogen: ” Nu îmi pot imagina Universul și viața umană fără nici un sens al începutului, fără nicio sursă de căldură spirituală, care se află în afara materiei și legilor ei.”

Natalya Behtereva, cel mai mare neurifiziolog rus, Directorul Institutului Creierului Uman al Academiei de Științe a Rusiei: ”După o viață dedicată studiului creierului uman, am ajuns la concluzia că este practic imposibilă înțelegerea creării unui astfel de miracol, fără înțelegerea existenței Creatorului.”²²

Majoritatea savanților, cred că au reușit să ajungă la performanțe, nu datorită eforturilor proprii, ci grație lui Dumnezeu, dar mulți oameni de știință încearcă să nege existența lui Dumnezeu.

Să vedem, însă, care este situația în rândul populației, aparținând diferitelor state ale lumii, în ce cred oamenii? Centrul Gallup, din S.U.A. oferă date importante privind ponderea celor care cred în Dumnezeu și în viața după moarte, în urma unui sondaj realizat pe 1002 persoane.

Țara	Cred în Dumnezeu	Cred în viață după moarte
S.U.A.	96%	69%
Canada	89%	54%
Italia	88%	36%
Australia	80%	48%

2 - Alexander Belov, *Detectiv antropologic*, Editura Fifa-Print, 2002

Belgia	78%	48%
Anglia	76%	43%
Franța	72%	39%
Germania	72%	33%
Scandinavia	65%	35%

În urma altui sondaj "Credeti sau nu în Dumnezeu?", desfășurat pe www.yesnogod.com., la care au participat 121.215 persoane, din toată lumea, au rezultat:

Zona	Da	Nu
Europa	45%	54%
Orientul Mijlociu	65%	35%
Asia	49%	51%
Insulele Caraibe	62%	38%
Africa	79%	21%
America de Sud	54%	46%
America Centrală	65%	35%
America de Nord	43%	57%

Astfel, și-au declarat credința în Dumnezeu cei care nu au citit niciodată Biblia (60%), cei care nu participă la ceremonii religioase (82%), cei care nu se mărturisesc preotului (90%), cei care nu au nicio idee despre viețile sfinților (92%). Rugăciunea *Tatăl nostru* au reușit să o reproducă doar 15% dintre repondenții credincioși. Cea mai dureroasă concluzie a acestor studii este aceea că majoritatea persoanelor chestionate au o percepție primitivă și un nivel scăzut asupra existenței lui Dumnezeu. "Sărăcia cunoașterii ne îndepărtează de Dumnezeu, bogăția cunoașterii ne apropie de El."³ Prin urmare, sentimentul de unitate cu Dumnezeu ne face să devenim mai puternici.

BIBLIOGRAFIE:

Gennody Șipov, *Știu că există Dumnezeu*, <http://www.soznanie.info/st/shipun.html>.

Alexander Belov, *Detectiv antropologic*, Editura Fifa-Print, 2002

Gregg Braden, *Matricea Divină*, Editura For You, 2008

Vladimir și Valeria Dubkovskiy, *Nectar pentru suflet*, Artprint, București, 2021

În pragul unei noi ere, Film realizat Vladimir și Valeria Dubkovskiy, http://youtube.be/dQ_RVuDeEYM3

3 - Gregg Braden, *Matricea Divină*, Editura For You, 2008

PROIECT EDUCAȚIONAL „ISTORIA VĂZUTĂ PRIN OCHII TINEREI GENERAȚII”

Prof. Luminița MILOIU,

Seminarul Teologic „Sfântul Ioan Gură de Aur” din Târgoviște

Dacă nu cunoaștem și nu înțelegem istoria poporului nostru, a Europei și a celorlalte popoare ale lumii, nu avem cum să fim umani și iubitori și nu putem să-i acceptăm pe ceilalți căci, așa cum afirma marele istoric Nicolae Iorga „*Cunoscând istoria, eroii, tradiția, ne facem mai sociabili, mai altruști, mai iubitori de om și viață*”.

Istoria, alături de celelalte discipline din planul cadru de învățământ propus elevilor de gimnaziu și liceu, contribuie la formarea/completarea profilului complex al viitorului absolvent, profil bazat pe competențe-cheie prin facilitarea:

- asimilării unui sistem de cunoștințe. priceperi și deprinderi specifice domeniului;
- dezvoltării interesului pentru cunoaștere;
- formării deprinderilor de muncă intelectuală;
- dezvoltării capacității de prelucrare, interpretare și operare cu diverse informații;
- dezvoltării inteligenței și creativității;
- formării capacității de a gândi divergent;
- dezvoltării capacității de a gândi logic, analitic, critic, sintetic și interpretativ;
- stimulării interesului pentru artă și pentru frumos;
- formării unui comportament moral-civic prin cunoașterea valorilor, a principiilor și a normelor sociale;
- abordării transdisciplinare a conținuturilor.

Pe parcursul lecției de istorie elevii stabilesc relații de cauzalitate dintre evenimente și fapte istorice, lucru care contribuie la dezvoltarea inteligenței; fluxul mare de date, evenimente istorice, legende stârnesc, continuu, interesul pentru cunoaștere, pentru descoperirea a noi informații prin studiu individual, prin analiza textelor istorice, prin utilizarea hărților, a atlaselor istorice, a unor texte religioase, ceea ce facilitează deschiderea transdisciplinară spre abordarea unor conținuturi specifice geografiei, religiei. De asemenea, în lecțiile de istorie se stimulează creativitatea, prin folosirea algoritmizării și se dezvoltă dragostea față de arte și față de științe precum și înțelegerea evoluției unor descoperiri științifice. În acest context, în anul școlar 2021-2022, în cadrul școlii s-a derulat proiectul „Istoria văzută prin ochii tinerei generații”, proiect ce a presupus derularea unor activități dedicate sărbătoririi unor evenimente importante din istoria românilor/istoria universală, precum:

1. Ziua Holocaustului, eveniment ce a reprezentat o realitate crudă a secolului al XX-lea, o realitate care nu a fost doar a evreilor, ci a fost a întregii Europe. Și, pentru că se dorește ca acest episod negru din istoria umanității să nu se mai repete, este important să învățăm din această greșală și să-i răspundem prin solidaritate, respect pentru lege, respect pentru pace și pentru drepturile și libertățile omului.

Obiectivele proiectului au fost cunoașterea și înțelegerea problematicii Holocaustului, a semnificației acestuia prin încălcarea brutală și violentă a drepturilor fundamentale ale oamenilor, și, în principal, a dreptului fundamental la viață, formarea și dezvoltarea la elevi a unui comportament tolerant, democratic.

Printre activitățile organizate și care au avut un impact deosebit asupra elevilor participanți se numără: mesele rotunde pe teme precum: „De ce comemorăm Holocaustul?”, „Responsabilitate și responsabili în cazul Holocaustului”,

„Suferința copiilor în timpul Holocaustului”, „Holocaustul în România”, „Ce cred eu despre Holocaust?” și care au constituit, pentru generațiile tinere, lecții ale trecutului pentru prezent. La finalul activităților propuse, feed-back-ul elevilor a fost că reacția la Holocaust trebuie să fie solidaritatea, democrația, respectul pentru lege, pentru drepturile și

libertățile fundamentale ale omului și că fiecare lecție a trecutului trebuie învățată, astfel încât, pe viitor, să avem capacitatea de a nu mai repeta greșelile comise, de a nu mai perpetua violența, agresivitatea, conflictul, inechitatea în relațiile dintre oameni.

2. Marea și Mica Unire-printre cele mai importante evenimente care au avut loc în istoria neamului românesc se numără și Unirea Principatelor Române, înfăptuită la data de 24 ianuarie 1859, sub conducerea lui Alexandru Ioan Cuza, ale cărui reforme au contribuit la modernizarea țării și Marea Unire, de la 1 decembrie 1918, care a încununat eforturile depuse, de-a lungul timpului, de românii din toate colțurile țării, în direcția unirii tuturor teritoriilor într-un singur stat, într-o Românie mare, rotundă. De aceea, obiectivele derulării celor două activități au fost:

- dezvoltarea/consolidarea sentimentului patriotic la elevi;
- stimularea creativității, expresivității prin intermediul literaturii, educației muzicale, educației plastice;
- sensibilizarea, responsabilizarea elevilor în legătură cu păstrarea și transmiterea valorilor neamului românesc.
- cunoașterea semnificației, importanței istorice a zilei de 24 ianuarie 1859 și 1 decembrie 1918;
- lecturarea unor texte literare și recitarea unor poezii legate de eveniment;
- stimularea și promovarea capacităților creatoare ale elevilor prin organizarea de expoziții tematice.

3. Tripla semnificație istorică a datei de 9 Mai atât pentru istoria națională, cât și pentru istoria Europei, a milioane de oameni.

Pe parcursul istoriei, data de 9 mai a marcat evoluția României de trei ori, respectiv proclamarea independenței de stat a României la 9 mai 1877, Victoria Coaliției Națiunilor Unite în cel de-al Doilea Război Mondial la 9 mai 1945 și Ziua Europei. Proclamarea independenței statale la 9 mai 1877 nu a fost un act spontan, ci o încununare a strădaniilor tot mai numeroase din acei ani căci așa cum afirma ministrul francez al afacerilor externe, Robert Schuman, „Pacea mondială nu poate fi asigurată fără a face eforturi creatoare proporționale cu pericolele care o amenință. Contribuția pe care o poate aduce civilizației o Europă organizată și activă este indispensabilă pentru menținerea unor relații pașnice.... Nu am reușit să realizăm o Europă unită și ne-am confruntat cu războaie’.

În fiecare an, la 9 mai, se serbează Ziua Uniunii Europene, pentru a marca această declarație de la 9 mai 1950 a ministrului francez de externe Robert Schuman, prin care propunea un plan de colaborare economică între Franța și Germania, pentru eliminarea rivalităților seculare dintre cele două state. Decizia a fost luată de Consiliul European de la

Milano, în 1985. Declarația Schuman a stat la baza amplului proces de construcție a unei Europe unite. Totodată, pe date de 9 Mai 1945 este sărbătorită ZIUA VICTORIEI însemnând sfârșitul celui de al doilea război mondial în Europa.

De aceea, obiectivele derulării acestei activități educaționale au fost:

- cunoașterea triplei semnificații a zilei de 9 Mai;
- dezvoltarea și consolidarea sentimentului patriotic;
- cunoașterea personalităților care au influențat cursul istoriei;
- realizarea unor materiale Power Point despre evenimentele desfășurate în ziua de 9 mai.

Pe parcursul derulării acestor activități, elevii au conștientizat că istoria are un rol foarte important în dezvoltarea unui popor, deoarece ea constituie premisa principală care accelerează progresul economic, căci, fără îndoială, baza vieții unei societăți este regăsită în paginile istoriei. O altă concluzie desprinsă de elevi este aceea că fără trecut nu poate exista nici viitor, deci trebuie să acordăm, fiecare dintre noi, atenție aceluia testament scris care s-a format și perpetuat de-a lungul timpului, deoarece el ne deschide ochii pentru a lumina drumul spre viitor.

© 2022 <http://seminarortodoxtargoviste.ro>

RAZE DE LUMINĂ

Nr. 44, iulie-decembrie 2022

E- ISSN 2734-7273, P-ISSN 1582-2435

RELIGIA ȘI SPORTUL

Prof. Marian MĂLĂU,

Seminarul Teologic „Sfântul Ioan Gură de Aur” din Târgoviște

Apariția exercițiilor fizice a fost condiționată de latura materială a vieții sociale, dar și de alți factori: știință, religie, cultură. Sportul are multiple valențe educative în zilele noastre: contribuie la dezvoltarea multilaterală a cetățeanului, modelează pe indivizi, promovează ideea de prietenie, contribuie la creșterea prestigiului.

Sportul este o activitate umană de mare valoare, capabilă să îmbogățească viața persoanelor, de care se pot folosi și bucura bărbați și femei din orice națiune, etnie și apartenență religioasă.

Motoul olimpic „*Altius, citius, fortius*” este o invitație de a dezvolta talentele pe care Dumnezeu ni le-a dat, când vedem atleți tinzând la maximul capacităților proprii, sportul ne entuziasmează, ne uimește, ne face să ne simțim aproape orgolioși.

În societatea postmodernă, sportul poate funcționa uneori ca o formă alternativă de religie, ca un mecanism de reafirmare a identității sociale și culturale, reprezentând, ca și religia, un recurs la ritual. Pentru mulți fani sportul este ridicat la statut divin. Cât timp competițiile sportive rămân în limitele bunului-simț, ale cumpătării, nepunând în pericol viața omului, când prin sport se urmărește edificarea și menținerea sănătății fizice, ca reverberație a celei sufletești (cine nu a auzit de legendara *expresie mens sana in corpora sano!*?), câtă vreme sportul nu urmărește în mod obsesiv o glorie deșartă și banii, ci bucuria unei competiții dominată de fair-play, nu are cu ce dăuna vieții bunului creștin.

De altfel Sfânta Scriptură ne oferă numeroase pilde ce arată ca Dumnezeu îi îngăduie omului să-și petreacă timpul și cu astfel de moment de destindere sau activități sportive. Iată ce spune profetul Zaharia: „Așa zice Domnul Savaot: bătrâni și bătrâne vor ședea iarăși în piețele Ierusalimului, și acestea se vor umple de băieți și fete, care se vor juca în piețele lui.” Înțeleptul Solomon ne învață că este timp în viața pământească pentru toate: „Pentru orice lucru este o clipă prielnică și vreme pentru orice îndeletnicire de sub cer. Vreme este să plângi și vreme să râzi; vreme este să jalești și vreme să dănuiești”(Eclesiastul 3, 1-4).

Găsim referințe biblice la diferite activități ce astăzi constituie probe sportive redutabile – oina: „Iată că Domnul te azvârle dintr-o singură aruncătură, te strange cu o singură stranger. El te înfășoară și te rostogolește cape un ghem pe un camp întins”(Isaia 22,17-18); înotul: „Și va întinde mâinile sale, precum înotătorul le întinde ca să înoate”(Isaia 25,11); tir: „Iar eu voi slobozi într-acolo trei săgeți, ca și cum așa trage la țintă”(I Regi, 20, 20)

BIBLIOGRAFIE:

<https://ziarullumina.ro/societate/religie-si-stiinta/sportul-forma-populara-de-religie-71928.html>

<https://doxologia.ro/credinta-versus-sport>

<https://www.glsa.ro/sportul-religie-si-zeitate/>

DE CE ESTE IMPORTANTĂ EDUCAȚIA?

Prof. Aura Marina VOINEA,

Seminarul Teologic „Sfântul Ioan Gură de Aur” din Târgoviște

Educația personală și dezvoltarea personală sunt încercări ale omului care durează toată viața. Nu poți să spui că ajungi la o anumită vârstă când nu mai este nevoie să înveți. Cu cât cunoști mai multe, cu atât îți dai seama că ești și mai confuz. Aceasta pentru că sursele variate de informații sunt, de fapt, opinii diferite ale oamenilor. Adevărul este undeva la mijloc, cum s-ar spune. Nimic nu este stabilit și totul este relativ. Cu toate acestea, dezvoltarea personală este o preocupare care are darul de a te face un pic mai "înțelept". Fără cunoașterea care survine odată cu autoeducația, omul ar sta într-un con de umbră spirituală tot timpul. N-ar evolua, nu s-ar descoperi pe sine, n-ar crește.

La fel ca în cazul individului, educația este vitală pentru succesul fiecărei societăți. Fără ordine în cadrul unei societăți va exista haos și anarhie. Prin urmare, pentru a menține o societate sensibilă, rațională, pașnică, potențial viabilă, fiecare membru al societății trebuie să se supună unei forme de educație. Aici vă spunem câteva dintre beneficiile educației pentru societate.

Permite avansarea gândurilor, teoriilor și ideilor

Desigur! Ce idei și teorii nu au avansat de-a lungul anilor?

Ca societate, oamenii, în general, nu le place ideea de a rămâne stagnanți sau blocați în reinventarea roții. Prin urmare, educarea ne informează asupra a ceea ce se cunoaște, teorii și gânduri care au fost deja postulate și apoi continuăm de acolo, bazându-ne pe succesele anterioare și renunțând la postulațiile mai puțin utile sau veridice. Astfel, educația ajută societatea să economisească timp și energie utilă.

Modelează oamenii în indivizi valoroși în societate

Dacă există o lipsă de oameni de valoare într-o societate, atunci este cel mai probabil ca societatea să producă mai mulți oameni incompetenți, lipsiți de idei și abilități pentru a avansa societatea.

Permite comunicarea rațională și discuții

Conversațiile pot fi rationale, numai atunci când părțile implicate au suficiente date pentru a susține faptele discutate. Aceste fapte pot fi doar învățate și nu vin din interior. Astfel, prin educație, oamenii dintr-o societate pot fi capabili să comunice eficient și rațional.

Educația transmite cunoștințe valoroase unei noi generații

Cunoașterea este neprețuită. Devine o comoară eternă atunci când este transmisă tinerelor generații. Când informațiile sunt pierdute sau neclare, efectul ei este o rezonanță negativă în viitor. Astfel, societățile stabile se asigură că educația este prioritară.

Reduce șansele de violență

Odată cu educația, șansele de violență se reduc drastic. Societatea devine mai guvernantă și mai previzibilă. Dar fără educație, persoanele devin instabile atunci când sunt crescute emoțional.

Creează un mediu pentru ca următoarea generație de profesioniști să prospere

Pe măsură ce educația este transmisă, se dezvoltă un sistem care să permită noilor profesioniști transmiterea datelor și informațiilor valoroase către generația următoare.

Îndoctrinează valorile în societate

Fiecare societate are valori pe care le apreciază și vicii pe care le detestă. Educația îndoctrinează noii membri ai oricărei societăți asupra acestor valori și vicii. Educația informează ce ar trebui făcut și ce ar trebui evitat. Dacă acestea sunt respectate, societatea prosperă.

Motive pentru care educația este importantă pentru o țară

În zilele noastre, educația este apreciată de liderii națiunilor. Eforturile sunt făcute de guvernarea națiunilor pentru a se asigura că fiecare cetățean este învățat. Educația de calitate este listată ca unul dintre cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD). Acest lucru se datorează faptului că educația este foarte necesară pentru creșterea oricărei națiuni.

- Reduce numărul de analfabeti

Educația luminează și informează. Reducerea analfabetismului și însuflarea cunoștințelor cetățenilor ajută o națiune să crească mai repede. Cu membri alfabetizați în societate, toată lumea se poate bucura de viața comunității, contribuind în același timp la succesul acesteia.

- Gestionarea corectă a averii

Cu o educație adecvată, cetățenii dintr-o țară devin mai conștienți de veniturile și cheltuielile lor. Administrarea corectă a averii aduce beneficii, nu numai individului la nivel personal, ci și țării la nivel național. Acest lucru poate fi cazul numai atunci când cetățenii sunt educați.

- Permite schimbul de valori culturale

Educația permite difuzarea în cultură. Diverse culturi vin în contact fără ciocniri culturale și, în astfel de situații, se adoptă noi valori culturale. Această coeziune aduce un sentiment de unitate între popoarele din diferite rase și grupuri etnice din întreaga lume și poate fi posibilă prin educație.

- Reduce rata criminalității

Când cetățenii unei națiuni sunt suficient de educați, rata criminalității în națiune se reduce drastic. Oamenii sunt conștienți de legile și de consecințele care urmează dacă sunt încălcate. Respectarea legilor este posibilă prin educație.

- Oferă forță de muncă pentru națiune

Educația aduce profesioniști în forța de muncă a oricărei națiuni. Cu profesioniști din diferite domenii lucrând împreună, o țară câștigă prestigiu și depinde de cetățeni pentru o forță de muncă mai puțin costisitoare decât obținerea de expatriați. De asemenea, securitatea națiunii nu este compromisă prin angajarea de oameni din alte națiuni.

- Îmbunătățește PIB-ul unei Națiuni și indicele de dezvoltare umană (IDU)

Produsul Intern Brut (PIB) al oricărei națiuni se îmbunătățește odată cu creșterea numărului de alfabetizați. Acest factor de dezvoltare națională depinde în mare măsură de elită și de societatea învățată și de impactul acestora asupra creșterii națiunii prin contribuția lor, în viața de zi cu zi.

Indicele Dezvoltării Umane (IDU) este un indicator născut din Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) care măsoară nivelul de dezvoltare al fiecărei țări, în funcție de variabile precum speranța de viață, educație sau venitul personal.

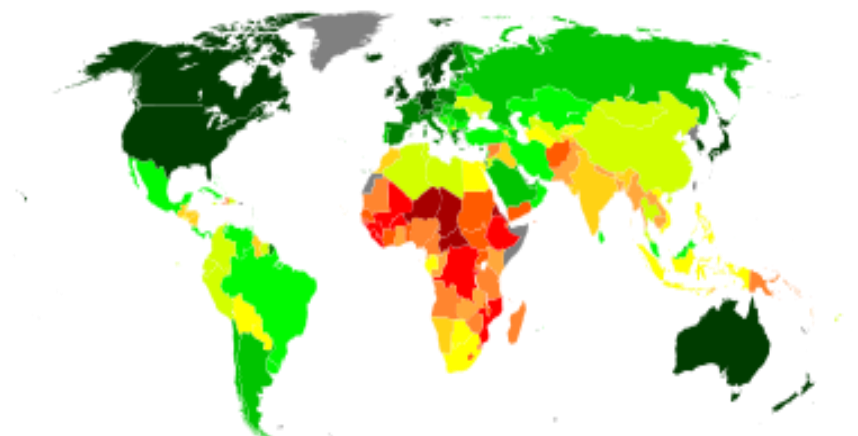
Prin măsurătorile sale, Indicele ONU pentru Dezvoltare Umană este responsabil pentru prezentarea posibilităților de creștere economică a societăților lumii și a modului în care statele lor le oferă un mediu adecvat sau nu pentru obiectivul menționat și condițiile lor de viață în general.

Acest indicator se bazează pe studiul unor variabile similare pentru fiecare colț al lumii, cum ar fi: speranța de viață, nivelul mediu de educație pe locuitor și PIB-ul pe cap de locuitor al fiecărei țări.

Evaluări ale indicelui de dezvoltare umană

După o investigație și un studiu al caracteristicilor fiecărei națiuni, IDU este responsabil pentru marcarea valorilor în fiecare dintre ele între 0 și 1, de la cel mai mic la cel mai mare rating, astfel încât fiecare loc să fie clasificat într-un grup corespunzător în funcție de nivelul său de dezvoltare:

- Dezvoltare umană foarte ridicată („Dezvoltare umană ridicată”), cele cu niveluri mai mari de 0,80
- Dezvoltare umană ridicată („Dezvoltarea umană medie”), ale cărei niveluri sunt cuprinse între 0,70 și 0,80
- Dezvoltarea umană medie („Dezvoltarea umană medie”), ale cărei niveluri sunt cuprinse între 0,50 și 0,70
- Dezvoltare umană scăzută („Dezvoltare umană scăzută”), deja cu o evaluare mai mică de 0,55.

https://ro.wikipedia.org/wiki/Lista_%C8%9B%C4%83rilor_dup%C4%83_indicele_dezvolt%C4%83rii_umane

Harta Terrei cu [indicele dezvoltării umane](#) (bazată pe date din 2016, publicate la 21.03.2017). [1]

■ 0,900 și peste	■ 0,650–0,699	■ 0,400–0,449
■ 0,850–0,899	■ 0,600–0,649	■ 0,350–0,399
■ 0,800–0,849	■ 0,550–0,599	
■ 0,750–0,799	■ 0,500–0,549	
■ 0,700–0,749	■ 0,450–0,499	

Obiectivele indicelui dezvoltării umane

În linii mari, acest indice urmărește să facă lumină asupra nivelului de trai experimentat de fiecare parte a lumii, pentru a concentra viitoarele programe internaționale de ajutor în diferite domenii, cum ar fi proiectele de infrastructură, educaționale și instituționale.

Indicatorul a fost realizat din 1990 de către ONU, înlocuind analizele de creștere anterioare care nu au subliniat aspectul uman și dezvoltarea acestuia și s-au concentrat în special pe cel mai economic punct de vedere.

ONU menține utilizarea indicelui de dezvoltare umană în activitatea sa continuă, urmărind valori precum durabilitatea și reducerea nivelurilor de inegalitate între continente. În acest fel, nu numai că se ia în considerare nivelul veniturilor și veniturile persoanelor dintr-o țară, dar măsoară și aspecte precum educația și condițiile de viață în care acționează persoana respectivă.

Eficiența procesului de pregătire a resurselor umane, a educației este, în mod tradițional, considerată ca fiind eficiența formării și utilizării specialiștilor. Această abordare se datorează faptului că costul serviciilor educaționale se reflectă într-o forță de muncă calificată, care servește drept legătură între sfera educației și sfera producției sociale.

Sistemul de organizare a societății are un rol foarte important în dezvoltarea statelor, deoarece combină resursele umane (nu este obligatoriu să fie foarte mare), cu o pregătire corespunzătoare (frecvent de foarte înalt nivel), elemente de atractivitate, în sisteme care produc valori economice și culturale.

BIBLIOGRAFIE:

<https://psihologiagandului.ro/de-ce-este-importanta-educatia>

<https://worldscholarshub.com/ro/reasons-why-education-is-important/>

<https://ro.economy-pedia.com/11038241-human-development-index-hdi>

https://www.wikiwand.com/ro/Lista_%C8%9B%C4%83rilor_dup%C4%83_indicele_dezvolt%C4%83rii_umane#Media/Fi%C8%99ier:2016_UN_Human_Development_Report.svg

LA FRANCOPHONIE, CLÉ DU DIALOGUE INTERCULTUREL ET INTERRELIGIEUX

Prof. Alina Emilia SCARLAT,

Seminarul Teologic Ortodox „Sfântul Ioan Gură de Aur” din Târgoviște.

Inventé par le géographe Onésime Reclus (1880), le terme de francophonie (avec un f minuscule) renvoie d'abord à une notion linguistique. Elle correspond à l'adjectif « francophone » et désigne :

- le fait de parler français ;
- l'ensemble des hommes et des peuples qui utilisent le français comme langue maternelle, langue seconde, langue officielle, langue de communication internationale, langue de culture, voire, aujourd'hui en Afrique, langue partenaire.

Le terme de francophonie s'est parfois chargé d'un sens presque religieux, sinon mystique, en particulier lorsqu'il a été utilisé pour caractériser la solidarité issue du partage de valeurs universelles censées véhiculées par la culture et la langue françaises. La francophonie, dans l'esprit de certains de ses promoteurs comme dans celui de la plupart de ses détracteurs, a longtemps été confondue avec la littérature de la France hexagonale voire septentrionale dans ses représentations les plus classiques (siècle des Lumières, Académie française, cartésianisme, rationalité, etc.), sous-tendue par une conception très élitiste de la norme, fondée sur l'imitation des modèles littéraires les plus consacrés.

L'espace francophone, le symbole de la diversité culturelle, linguistique et politique abrite près de 274 millions d'individus répartis à travers les cinq continents. Préserver cette pluralité représente à nos jours un véritable défi.

Dans ce contexte, il nous plaît de rappeler les valeurs de tolérance, d'ouverture et de solidarité que véhicule la langue française.

Nous pouvons et devons nous poser les questions suivantes: quelles valeurs communes partageons-nous? Pouvons-nous défendre ces valeurs? Dans un contexte de repli et d'intolérance, la Francophonie peut-elle contribuer à la promotion du vivre ensemble et d'un développement solidaire? Disposons-nous des moyens et de la volonté d'y parvenir?

Il nous faut construire un nouveau discours, révéler la Francophonie comme une des clés du dialogue interculturel et interreligieux. L'espace francophone doit être un lieu d'échanges où les peuples et les Etats feront part de leur vision sur des thèmes tels que la liberté d'expression voire la laïcité, afin de répondre de manière efficace aux enjeux actuels. La Francophonie bénéficie pour cela d'une longue expérience comme acteur de la coopération, entre les sociétés laïques et les communautés religieuses, entre les pays du Nord et ceux du Sud.

Néanmoins, il s'agit de se donner les moyens d'agir autant sur le plan international que sur le plan national.

Les premiers efforts doivent passer par l'éducation, l'apprentissage du français, en France et partout dans le monde. Le français reste la deuxième langue la plus apprise après l'anglais (125 millions d'apprenants pour 900.000 enseignants) et les derniers chiffres montrent que le nombre de locuteurs quotidiens est en croissance constante depuis 2010 (+7%). Cependant, des efforts restent à faire pour que l'enseignement du français évolue, chez nous et dans le monde.

Sur le plan international, nous pourrions développer les échanges culturels, sportifs, universitaires. Dans ce but et afin de créer de nouvelles synergies, voici les quatre axes que nous pourrions suivre:

Ensuite, au niveau national, et en particulier dans les quartiers difficiles, il pourrait être envisageable à travers la Francophonie de donner un espoir aux jeunes. Cela se concrétiserait par la création d'un espace de rencontres, de partage d'expériences entre les jeunes de ces quartiers et ceux de l'espace francophone (Mali, Liban...). Partager la même langue permet de créer la confiance, de favoriser un rapprochement pour instaurer les conditions du dialogue.

En ce qui concerne le registre d'authenticité linguistique, jusqu'aux années 1980, la liturgie, les célébrations et les chants avaient lieu en slavon liturgique, ce qui explique la fréquentation du lieu par une majorité slavophone (Russes, Ukrainiens et Bulgares). L'idée de l'utilisation du slavon liturgique avait à la base la volonté de respecter et de reproduire en territoire diasporique une orthodoxie traditionnelle, authentique, telle que célébrée et pratiquée en Russie. Cet environnement linguistique avait marqué le lieu et les pratiques culturelles ou cultuelles: les croix du cimetière affichaient des inscriptions en cyrillique. La langue de socialisation en dehors des services de culte était essentiellement le russe. Malgré cet environnement exclusiviste, les personnes qui ne connaissent pas le russe pouvaient communiquer avec les plus âgés en anglais.

Le registre d'authenticité linguistique, fortement attaché à la tradition ecclésiastique du pays d'origine, change avec le temps. L'affaiblissement du nombre de fidèles, le vieillissement des générations fondatrices ou animatrices du site seraient les principales explications. Aussi, les principales langues des jeunes générations sont le français et l'anglais, tandis que le russe perd du terrain. Cette dynamique interne du groupe conduit à une série d'arrangements à l'intérieur du rituel liturgique: certains chants et lectures de textes bibliques se font en français, tandis que l'homélie se déroule en anglais.

Durant les années 2000, la présence des moines francophones a fait naître un processus de «francisation» du culte et des célébrations liturgiques. Cette communauté monastique conduit à une augmentation d'un public venant de la société francophone ex-catholique, de plus en plus attirée par le mysticisme oriental-orthodoxe. Mais les personnes qui choisissaient de dépasser l'état d'auditeurs et de devenir actives dans la foi orthodoxe voulaient vivre leur nouvelle spiritualité en français. Pendant plusieurs années, les moines francophones ont fait les liturgies et les célébrations dans la petite chapelle, tandis que les orthodoxes russes allaient à côté, dans la grande chapelle Saint-Séraphim-de-Sarov. Le dimanche, jour de la grande liturgie, les deux groupes se réunissaient et les

célébrations se déroulaient en slavon liturgique avec des parties en anglais et en français. Plusieurs moines orthodoxes ou membres de la communauté monastique ont même commencé à apprendre le russe et le slavon liturgique. Depuis un certain temps, la présence d'un moine grec occasionne des liturgies en français et en grec. Les membres du clergé et les responsables de la communauté de fidèles de l'église Saint-Séraphim-de-Sarov se font porteurs d'une volonté d'ouverture à une approche universaliste qui délaisse la vision ethnique traditionnelle.

Malgré le partage d'une même religion, l'espace spirituel est modélisé en fonction des besoins linguistiques. La cohabitation des deux groupes de croyants, les orthodoxes de souche et les convertis, ne s'est pas passée sans frictions. Les slavophones, dont la deuxième langue était l'anglais, ne venaient pas aux cérémonies durant la semaine des moines, car tout était en français. Le dimanche, « tout le monde devient russe », affirme un converti à l'orthodoxie (57 ans). Plusieurs moines sont partis ailleurs afin de fonder d'autres monastères orthodoxes.

Ainsi, à l'intérieur du registre d'authenticité linguistique, le « vrai » orthodoxe se définit différemment: selon les russophones, c'est l'environnement slave qui définit la vraie appartenance spirituelle et religieuse ; les convertis, par contre, revendiquent leur authenticité à l'intérieur d'une approche œcuménique de la spiritualité selon laquelle l'Église n'est pas ethnique, car Jésus est ouvert à tous les croyants, sans tenir compte de la langue parlée. Malgré la résistance encore forte de cette différence référentielle du « vrai orthodoxe » chez les convertis et chez les orthodoxes de souche, les responsables du lieu essaient d'introduire de plus en plus le français dans la liturgie et dans les célébrations à la défaveur de l'anglais. Ce changement de poids a un lien très étroit avec les changements sociopolitiques de la société québécoise, après les années 1960. La demande d'avoir des offices en français vient aussi de l'intérieur de la communauté russophone, des jeunes générations issues de l'immigration dont la principale langue n'est plus l'anglais, mais le français. Malgré ces politiques d'ouverture, le slavon reste la principale langue de culte, tandis que le russe est la langue de socialisation. Plus qu'un moyen de performance spirituelle, la langue est un moyen de signaler et de communiquer d'une manière implicite, pas toujours consciente, l'autorité sur le lieu.

Les environnements architectural et auditif convergent en instaurant un territoire « authentique » qui gère les appartenances et les exclusions sociale et symbolique, et cela, malgré l'existence d'une « méta instance » spirituelle intégratrice, l'orthodoxie. Cette territorialisation interne invite les francophones, surtout, à reconnaître qu'ils se retrouvent sur un territoire distinctif, modélisé par une identité orthodoxe russe ou slavophile.

Le rôle de la francophonie devient de plus en plus important le long des années, voire évident, de point de vue culturel, linguistique, social, économique et, de même, religieux, un espace de rencontre et de partage.

LE RÔLE DE L'ERREUR DANS L'APPRENTISSAGE DU FRANÇAIS LANGUE ÉTRANGÈRE

Prof. Mădălina Elena SAVU,

Seminarul Teologic „Sfântul Ioan Gură Aur” din Târgoviște

L'erreur a toujours été considérée comme un problème dans l'apprentissage, que ce soit dans les langues étrangères, que ce soit dans la langue maternelle. Toujours punie, toujours bannie. Mais petit à petit on est arrivé à considérer l'erreur comme un outil pour l'apprentissage.

Au sens étymologique le terme « erreur » qui vient du verbe latin *error*, visiblement dérivé du verbe *errare*, est considéré comme « un acte de l'esprit qui tient pour vrai ce qui est faux et inversement ; jugement, faits psychiques qui en résultent » (Le Petit Robert, 1985 : 684) ; « un jugement contraire à la vérité » (Le petit Larousse illustré, 1972 : 390). Dans les différentes périodes de la didactique de langues l'erreur a évolué et jusqu'à nos jours elle est en train d'évoluer. Même si l'histoire des courants méthodologiques accorde une place croissante à la question des écarts et à la norme et que progressivement le terme d' « erreur » est devenu plus important que celui de « faute », on peut s'étonner néanmoins de la place mineure accordée à l'erreur en didactique des langues.

L'erreur est liée aux probabilités, comme le philosophe Abraham Moles a déterminé : „«Errer c'est cheminer sans direction cohérente, en dehors d'un chemin de référence qui serait la *vérité* » (Moles, 1995 : 278). Il distingue deux aspects de l'erreur : matérielle et créatrice. L'erreur matérielle, c'est celle du comptable ou de l'écrivain, dans ce cas l'erreur apparaît comme non conforme à une forme imposée (la norme orthographique, par exemple). L'erreur créatrice et celle qu'à partir de quelques étapes semble fautive, provisoire et on peut la corriger. Pour la psychologie cognitive, l'erreur est un moyen d'exhiber des processus mentaux auxquels on n'a pas directement accès. Le psychologue James Reason établit que «les erreurs prennent un nombre limité de formes. Pour comprendre leurs causes il faut articuler trois aspects: a) la nature de la tâche, b) les conditions de réalisation, c) les mécanismes qui régissent l'activité et la spécificité du sujet». (Reason, 1993 : 25) D'autres auteurs comme Tagliante disent qu'en général, il y a cinq types d'erreurs dans la didactique des langues étrangères. Ce sont, «les erreurs de type linguistique, phonétique, socioculturel, discursif et stratégique». (Tagliante, 2001 : 152,153). On ne doit pas oublier la double dimension de la langue, dans laquelle l'apprenant peut avoir des erreurs, la production orale et la production écrite. Il y a quelques erreurs qu'on peut voir seulement dans une dimension de la langue mais il y a quelques types d'erreurs qu'on peut voir dans les deux dimensions de la langue.

À ce propos, il est possible de dire que les productions écrites des élèves sont généralement évaluées sous deux aspects différents : le niveau pragmatique et le niveau

linguistique. Si on analyse les productions écrites, les principales erreurs des apprenants rencontrées, on va les diviser généralement en deux groupes : les erreurs de contenu (normalement quand l'apprenant lit la consigne de l'exercice sur le sujet ou le thème à propos duquel il doit rédiger ou écrire, il la comprend. Si l'apprenant n'arrive pas à comprendre ce qu'il est nécessaire d'écrire, son texte sera mal cadré. Le problème de compréhension peut faire que le texte soit totalement ou partiellement hors-sujet) et celles de forme (il s'agit des erreurs linguistiques, syntaxiques, lexicales, morphologiques et orthographiques, par exemple : l'emploi des temps des verbes, l'orthographe déficiente, la ponctuation, l'ordre des mots qui n'est pas respecté, le manque de vocabulaire, etc.).

L'activité du professeur de FLE en Roumanie, soit au collège qu'au lycée, vise l'acquisition, par ses élèves, de la compétence de communication en langue française afin d'être capable d'utiliser cette langue dans la vie de tous les jours et dans le parcours de formation professionnelle. Or,

dans la vie quotidienne on apprend, on se trompe, on rectifie, on corrige, on refait, en vue d'atteindre la perfection, car c'est dans la nature humaine d'apprendre par nos erreurs et par celles des autres. En classe de langue, «accompagner un élève, c'est sentir son niveau de confiance pour lui en redonner, par exemple, en faisant de ses erreurs non pas de fautes, mais des simples "faux pas" à travailler» (Giordan, 1976 :78).

Heureusement, les didacticiens de nos jours ont réhabilité le « statut de l'erreur » en ce sens que l'erreur pourrait dynamiser et renouveler l'enseignement. Parmi les sources des erreurs dans l'apprentissage du français, il convient de rappeler : l'interférence de la langue maternelle, l'interlangue et la traduction mot à mot.

Ainsi, le roumain a un impact énorme sur l'apprentissage du fle. Nos élèves n'ayant pas la capacité de maîtriser les interférences, il en résulte des déviances socio – linguistiques. À toute étape du processus d'apprentissage, les apprenants laissent apparaître inconsciemment dans leurs productions orales ou écrites des propriétés du système langagier maternel, la langue maternelle étant alors une cause importante d'erreurs. En fait, il s'agit d'un transfert d'habitudes négatif lequel peut apparaître à n'importe quel niveau linguistique. En tant que professeur, il faut savoir repérer la faute de l'élève et l'exploiter pour un apprentissage centré sur l'apprenant. La faute est souvent mal vécue par l'élève et radicalement sanctionnée par les professeurs à tel point que l'apprenant se décourage jusqu'au point où il perd confiance en soi et ne veut plus étudier. Selon Eddy Roulet (1976 : 57) « Il faut éviter en particulier de pénaliser les erreurs de l'étudiant, car elles constituent pour lui un moyen très utile pour vérifier la validité d'une hypothèse,

mesurer le champ d'application d'une règle et dégager les généralisations nécessaires sur la langue comme instrument de communication ». Le professeur ou enseignant, en tant que médiateur et guide, devient très important à l'heure de traiter les erreurs. En prenant en considération les besoins d'un apprenant ou d'un groupe d'apprenants ainsi que son niveau de compétence, c'est pour cela que l'enseignant doit décider quelles erreurs il va corriger ou il va remédier en production écrite. Des chercheurs comme Michel Billières (1987) montrent aux apprenants qu'ils vont commettre, toujours, des erreurs à l'écrit et à l'oral, et que ces erreurs sont inévitables à tout moment de l'apprentissage. Alors, commettre des erreurs peut être considéré comme un fait naturel tout au long d'un processus d'apprentissage. C'est pourquoi l'aptitude face à l'erreur de l'apprenant et de l'enseignant ne doit pas être négative. Il faut accepter un avis bienveillant face aux erreurs. Au lieu de faire comme dans les méthodes d'autres époques, comme la méthode traditionnelle ou la méthode directe il ne faut pas bannir, sanctionner ou éviter l'erreur, il vaut mieux comme il est recommandé par l'approche communicative, de placer les erreurs au milieu de la démarche pédagogique.

En conclusion, l'erreur est considérée maintenant comme une étape primordiale dans l'acquisition des connaissances langagières, comme une étape de l'apprentissage, nécessaire et source d'enseignements pour tous. Et les enseignants doivent savoir comment les corriger pour ne pas reproduire les mêmes erreurs à l'écrit ni à l'oral non plus. L'apprentissage n'est pas un processus linéaire. Il passe par essais, tâtonnements, erreurs, échecs... Il y a donc pour les élèves un droit à l'erreur qui doit être reconnu et pris en compte. Le travail sur l'erreur permet d'instaurer un climat de confiance dans lequel l'erreur n'est plus stigmatisée mais devient un matériau collectif pour la construction du savoir. Pour l'élève, le retour réflexif sur l'erreur est une voie propice pour accéder à une meilleure compréhension de la notion étudiée. Par ce travail, il découvre aussi son propre fonctionnement intellectuel et gagne en autonomie.

Pour l'enseignant, l'exploitation de l'erreur est un instrument de régulation pédagogique. Elle permet de découvrir les démarches d'apprentissage des élèves, d'identifier leurs besoins, de différencier les approches pédagogiques, de les évaluer avec pertinence.

RÉFÉRENCES BIBLIOGRAPHIQUES:

- Giordan, A., Favre, D., Tarpinian A. (2013). *L'erreur en pédagogie*. École : Changer de cap.
Le Petit Larousse illustré : Dictionnaire encyclopédique pour tous. (1972). Paris: Larousse.
Moles, A. (1995). *Les sciences de l'imprécis*. Paris: Le Seuil.
Reason, J. (1993). *L'Erreur humaine*. Paris: PUF
Robert, P. & Rey Debove, J. (1985). *Le Petit Robert: dictionnaire alphabétique et analogique de langue française*. Paris: Le Robert.
Roulet, E. (1976). *L'apport des sciences du langage à la diversification des méthodes d'enseignement des langues secondes en fonction des caractéristiques des publics visées*. Genève: ÉLA.
Tagliante, C. (2001). *La classe de langue*. Paris: Clé international

© 2022 <http://seminarortodoxtargoviste.ro>

RAZE DE LUMINĂ

Nr. 44, iulie-decembrie 2022

E- ISSN 2734-7273, P-ISSN 1582-2435

HISTORY AND IDENTITY IN SALMAN RUSHDIE'S MIDNIGHT'S CHILDREN THE VARIETIES OF EXPRESSION OF THE POSTCOLONIAL ARTIST

Prof. Aurelian NAE,

Limba și Literatura Engleză

Seminarul Teologic „Sfântul Ioan Gură de Aur” din Târgoviște

It is certain that in creating Saleem's biographical details Rushdie borrowed paraphernalia from his own biography. Born in 1947 on June 19th Rushdie might claim the right of being himself a child belonging to Independence, especially since his nation's history till that point and beyond that resurface in most of his books. In other words, you cannot put your past behind you because it is always in front of you waiting to be deciphered. He is, at the same time, an offspring of Bombay, the almost infinite city that accommodates people of various origins and religions, the earthly Paradise that his works are suffused with. Brought up in a bilingual family, he got used quite early to feeling at home in two opposing cultural climates. Due to this and his move to England when still in his teens to study history there, he was later able to infuse his books with the richness of language they are replete with. It was the publication of *Midnight's Children* that brought him worldwide recognition on the literary scene, now a prominent figure among the writers whose novels dealt with post-colonialism.

As if Rushdie's translation to a land and culture different from his parents' was not stressed enough with the help of Saleem's narrative, obliged to exiles of different kinds, a dramatic change takes place in the aftermath of *The Satanic Verses* publication that stirs up thousands of reactions ranging from laudatory to denigrating, from debates that dealt with the role of fiction into the postmodern world and if freedom of speech was not a given not even in fiction to manifestations of hate and public burnings aimed at the author himself. The notorious *fatwa* sent him into hiding, under the protection of the police for more than a decade, obliging him, as he confessed in his memoir *Joseph Anton*, a code name he went by, to the life of an outcast, always on the run. It urged Rushdie to guard his literature even more than before, drawing a clear distinction between anything that had to do with political orientation and the act of writing literature and, consequently, its results.

It is the artist's role to question prejudiced mind patterns through her or his work and help society get rid of any perceivable act of fundamentalism. If it had not been for their contribution to our world, often by sacrificing themselves, we would not be able today to stand for the freedom of speech and art that any artist is supposed to be granted. Many artists, especially writers, took Rushdie's side in this ideological battle and not only, stating clearly that there are no concessions in real art, that the producer of art cannot be held responsible for her or his art. His masterpiece, *Midnight's Children*, resurfaces in

1993, once with the winning of the Booker of Bookers which stresses one more time, out of all the other works that contended for the prize, its distinctive literary worth. The sequence of novels that came out after that particular point harbored the same creed, namely the freedom of spirit, unhindered by any past or future ideological system.

The unsurpassed value of his masterpiece is again confirmed on the 40th anniversary of the prize when it is unanimously voted as the best book in the history of this coveted award. Nevertheless, apart from the scandal sparked by his famous book, probably the most spoken of and at the same time the most unread book in the history of world literature, a maliciously heated debate that enraged spirits for years and seemed to have come to an end only recently, Rushdie's narrative both when he goes publicly and in writing stirs up the same hatred and negative manifestations that he was once met with. He is mainly criticized by those who think of him as a rebel, in overt favor of the West and its domination of the colonies, while looking down on the rickety ideological constructions of the Third World or, to put it mildly, of the developing part of the world.

Timothy Brennan is one of those who take sides with this accusation, embarking industriously on depicting the main reasons of this guilty distortion of perspectives Rushdie is accused of by his detractors. Rushdie is pictured as utterly ambivalent when it comes to defining the national myth, the theoretical founding stone of the nation to be, in the wake of other notorious writers exhibiting the same duplicity regarding their nations such as Llosa and Marquez, thus being as multi-faceted as, Brennan assumes, the West would like them to be (Brennan 33)¹. Following this line of thought, Rushdie is to be blamed for having adopted the idea that lies at the core of the works of both writers mentioned above, namely that reality is nothing but a construct of the mind, that the imagination generates reality like an energetic spider completely lost into his mesmerizing web. Brennan goes on to characterize Rushdie's literature as thoroughly artificial, a bunch of amassed theories that together with a sanitized version of events shuns away the ordinary reader, a rendering of events similar to those found daily in newspapers (Brennan 70)². Rushdie, says Brennan, among other postcolonial writers, accommodated the Western reader avid for chaotic instances pertaining to a world still in the making rather than depict the reality as it were, thus distancing himself from his social and cultural lineage.

There are, of course, voices that counterbalance the statements given voice to by Rushdie's detractors, among whom Grant sees the despised duality mentioned above as something desirable, a prerequisite in the case of an artist since the imagination is no doubt multi-faceted and the true power of a work of art resides in its multiple interpretations, with no unique, indivisible truth (Grant 17)³. By being a citizen of the world, that is, of more than one cultural habitat, you are the recipient of several truths, none of them better than the other. It is, therefore, more appropriate not to link Rushdie to any political ideology, be it eastern or originated in the West, but rather to the one that he stood true to his entire life, the politics of the novel. Here you find the opposite of steel

¹ Brennan, Timothy. *Salman Rushdie and the Third World*. London: Macmillan, 1989

² Brennan, Timothy. *Salman Rushdie and the Third World*. London: Macmillan, 1989

³ Grant, Damian, *Salman Rushdie*, London: Northcote House, 1999

certainties, the quicksand of incertitude that can purge you of political impurities of any kind and ultimately teach you the comfort of doubt.

Rushdie is, like his most famous character, Saleem, shackled to the historical narratives of the cultures he at one time or another inhabited. A learned historian who fortunately discovered his wondrous literary skills, he is bound to base each scaffold of each of his new novels on a historical ground. In other words, likewise almost all postcolonial writers, he is sentenced to history, with the only exception that each so-called historical event is dealt a blow with the help of insignificant personal debris inserted in the same discourse, therefore minimizing the magnitude of that specific event, placing history on the same level as personal paraphernalia, bringing it into the living room. As a consequence, history is as subjective and biased as any personal opinion given voice to by anyone, leaving the imagination the responsibility of shedding light on the real sequence of events and developments.

In *Midnight's Children* the author deals with the deceitful scheming of politics, its maneuvering of narratives and events according to its own interests, the setting up of an alternative reality with one purpose in mind, that of obliterating the outrageous cruelties forced upon those in need. Hence it is the role of fiction to take on the tools of history and recast it objectively. Grant states that by using imagination as a means for enlarging our grasp on reality as it is and therefore on history, Rushdie carries on the tenet of the Romantics who seemed to cherish the most the belief that imagination can deliver us to a realm of knowledge of superior quality (Grant 15)⁴. A step further and we are granted meanings otherwise inaccessible or previously distorted by politics and a subjugated history. Due to postmodernism, politics is no longer a source of unquestionable truth, but one that finds itself in a most awkward predicament, faced with disbelief on all levels. The previous accepted history of the powerful, that is, of those in charge of the politics and its meanderings, is vengefully discarded by the multitude of low profile histories that were kept at bay by the official ideology until now. Alongside this reordering of perspectives, Rushdie is after an aseptic analysis of the consequences the ideological distortions put up by the state had on people's minds and most importantly, on the nation's destiny, perverting the unmarred dream of a nation into its horrid opposite. There is no clear answer to the generic question about the possibility of a new beginning in a former colonized country that resurfaces in all Rushdie's novels that tackle the inheritance of post-colonialism. It is rather subtly stated that every ideal social reform, by definition a process that brings something new into the world, is doomed to make way for social unrest and human misery.

The history has the tendency of repeating itself in Rushdie's works of fiction where the innumerable approaches to the spirit of time are as diverse as his literary techniques, infused by both modernism and postmodernism, from the multiplicity of voices mastered by Faulkner in his masterpieces to more recent experiments developed by the exponents of the Latin American literary boom. The mingling of raw, harsh reality with elements that pertain to the realm of fantasy has the overt goal of setting up new boundaries for our understanding, thus charting previously uncharted mind land, another reiteration of his certainty that imagination can, through constant use, yield subterranean

⁴ Grant, Damian, *Salman Rushdie*, London: Northcote House, 1999

meanings unperceivable otherwise, being ultimately the door to our human nature. He is clear about the extensive use of made up fantasy when he states that he does it with only one purpose in mind, of helping history show itself more clearly and fiction be taken for what it is (Rushdie 1991: 144)⁵. Part of a disclaimer though this statement might appear, he nevertheless uses his fiction to wrap some bitter historical truths that are hard to swallow even after decades since their occurrence. He is fully aware that fiction is a narrative that might claim its right to telling the truth as well as any other type of narrative, however real-based, and that, unlike all of them, fiction can go further and deeper into the matter and point at things that have not been pointed at before and try to name them for what they really are.

Fiction has to stand against any political ideology, it has to maintain as one of its characteristic features the freedom to mock any manipulative act of speech or ruling and try to avoid at all costs the ignoble affiliation with a political discourse or ideology, no matter how skillful its enticements. Rushdie's taste for satire makes his work a lot easier since in the many folds of fantasy he constructs he has the possibility of deftly scattering hints at the real historical truth, of putting under question the accepted status quo. He is not at all a pessimistic satirist, one of the many who have no hope in the recovery of our humanity, ridden by portentous premonitions, but of the kind that alongside his poignant bouts of derisive laughter drops scenes and characters that reveal his constant belief in our capability of getting over the confinements of any political strategy of dominance and control. He is at the heart of every one of his fictional works, of each one of his imaginary worlds, both sympathetic and blistering with what fills them, own creator and owner who imposes his personal definition of order on a territory that can recreate itself whenever affected by the corruption of one of its constituent pieces.

Rushdie's literary dogma is concordant with a world always on the run, more preoccupied with turning its failings into strong points and its lacks into something to show for it, strongly linked to what might pass as his literary creed, the assuming of a certain state or condition, followed by the reestablishment on a new, usually improved, basis and ultimately the acquirement of liberation. Rushdie's novels tell of the major literary themes and motifs that most significant post-colonial literary works do, ranging from the tragedy of relocation and cultural mingling to the boundary-erasing globalization. What is specific of his novels is that they more often than not stress out the benefits the experiences mentioned above might hold in store, the possibility of a more beneficial setting and of interacting with new cultural spaces, to name only the most crucial.

There is no use grieving over lost possessions, both tangible and abstract, deprived of home, the migrant has the chance to start afresh. As an illustration, Rushdie defines himself as a migrant, instilling the word with multiple implications of good omen, taking on the task of speaking on behalf of each migrant, a term most representative of the times we live. In his opinion, migrants are figures of speech, replete with meaning, sending to a transgression of concepts into pictures that are to be found everywhere we cast out eyes (Rushdie 1991: 280)⁶. In Rushdie's vision, a migrant has only to gain in the relocation

⁵ Rushdie, Salman, *Imaginary Homelands: Essays and Criticism 1981-1991*. London: Granta Books, 1991

⁶ Rushdie, Salman, *Imaginary Homelands: Essays and Criticism 1981-1991*. London: Granta Books, 1991

process he is subjected to. Instead of the fossilized pattern he got used to over the years, he is presented with brand new structures that will eventually grant him new insights in relation to his placement in the universe. His privileged position resides in his lack of affiliation with any cultural space, old or new, a kind of bardo that denies attachments and particulars of any type. As a consequence, the migrant is free to make the whole world his home, an inhabitant of what Jaina C. Sanga names as *'the realm of the in-between'* where his identity is still undetermined (Sanga 7)⁷. Rushdie himself represents this middle ground identity in writing and in the public eye, putting his efforts into convincing his readers of the benefits waiting at the end of the metamorphosis each migrant has to undertake, the myriad of identities he is free to grasp and make his own. Once there, each migrant, each human being having been subjected to dislocation, turn into people no more grounded into a specific place, but rather into shared concepts, *'people who root themselves in ideas rather than in places'* (Rushdie 1991: 126)⁸.

Though brimming with parody, Rushdie's fictional works tackle the issues and sometimes crisis posed by the newly-acquired status of every migrant. He speaks for the new entity that Britain has to incorporate into its fiber in order to keep calling itself a nation. Despite the fact that his novels are suffused with differences of almost every kind, he tends to get over them by forging a middle ground where people can get rid of disputes regarding their uniqueness in comparison to the others, a realm to accommodate all differences and forge a link between opposing cultural spaces. By doing this, he is ridiculing those cultural and political ideologies, not to mention religions that transubstantiate themselves into tyrannies or aspire at imposing their narrative over others. Rushdie is making an effort to dissolve them into an all-engulfing discourse, he aims at bringing all narratives under one roof, a thing feasible only with the help of literature, *'the arena of discourse, the place where the struggle of languages can be acted out'* (Rushdie 1991: 428)⁹. A large number of *languages* in the form of literary techniques and skills make the fabric of his works of fiction, melting in a unique literary style narratives pertaining to various traditions and cultures. His extraordinary deftness lies in the multi-layered architecture that each of his novels presupposes, owing as much to modernism and postmodernism as to the traditions of oral and written, excessively descriptive storytelling, a composite fiction that employs foretelling and transitions to earlier events or scenes, divagation after divagation, layer upon layer of contending stories that eventually contribute to sabotaging classical dimensionality.

Cherishing the freedoms granted to a migrant, having made the entire world his home, Rushdie feels comfortable in almost every literary tradition, now that the novel, and art in general, is no longer circumscribed to a specific cultural space, but has acquired the features of a universal means of communication. His corpus owes greatly to overt or covert influences from writers of various spaces such as Cervantes, Sterne, Gogol, Joyce, Fuentes, Defoe, Kafka and Borges, too name only a few of the most prominent writers of the literary canon. He is the first to admit to having been influenced by a lot of writers,

⁷Sanga, Jaina C. *Salman Rushdie's Postcolonial Metaphors: Migration, Translation, Hybridity, Blasphemy, and Globalization*. Westport, Connecticut and London: Greenwood Press, 2001

⁸Rushdie, Salman, *Imaginary Homelands: Essays and Criticism 1981-1991*. London: Granta Books, 1991

⁹ Ibid.

aware that every new writer's contribution nowadays lies in the pattern in which the stories of old are recast, simply because 'new stories are born from old- it is the new combination that makes them new' (Rushdie 1991: 73)¹⁰. Rushdie is also in favor of the idea that every story can take as many forms as the author wants according to his purposes, thus giving credit to the total interchangeability of narratives in order to form brand new stories.

By colonizing literary traditions and their works of fiction, by making use of postmodernism's almost endless range of techniques and tricks, Rushdie forges an impossible to replicate style of his own. Among the merits of this intellectual crossbreeding, certainly the most significant one, is his innovation in relation to the English language, an act that merges successfully the new needs of the dislocated migrant when it comes to language along with the often overstepping of customary boundaries or limits his works are replete with. He symbolically rids the language of its colonial characteristics, making it both sensitive to dialects and aspects previously discarded as pertaining to his former country and able to accustom within its generous boundaries the migrant's newly-acquired identity and linguistic requirements, his new condition urging him to be in a constant search of a mode of depicting it appropriately.

BIBLIOGRAPHY

Primary bibliography:

Salman Rushdie

Midnight's Children. London: Jonathan Cape, 1981

Imaginary Homelands: Essays and Criticism 1981-1991. London: Granta Books, 1991

Secondary bibliography:

Brennan, Timothy. *Salman Rushdie and the Third World*. London: Macmillan, 1989

Grant, Damian, *Salman Rushdie*, London: Northcote House, 1999

Sanga, Jaina C. *Salman Rushdie's Postcolonial Metaphors: Migration, Translation, Hybridity, Blasphemy, and Globalization*. Westport, Connecticut and London: Greenwood Press, 2001

¹⁰ Rushdie, Salman, *Imaginary Homelands: Essays and Criticism 1981-1991*. London: Granta Books, 1991

INSTRUMENTELE PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA COMUNICĂRII DINTRE ȘCOALĂ ȘI FAMILIE

Prof. Mihaela VIȘAN,

Seminarul Teologic „Sfântul Ioan Gură de Aur” din Târgoviște

Școala trebuie să pună întrebări, ea trebuie să citească răspunsurile și să facă tot ce poate pentru a afla mai multe, dar și pentru a face schimbări pe baza feedback-ului primit. Prin citirea rapoartelor de progres ale elevilor, se poate obține o idee greșită despre un elev, deoarece nu se va putea cunoaște un elev doar după propriile rezultate și evoluții. Comunicarea nu se limitează doar la înștiințările scrise care li se oferă elevilor, mai mult pentru părinții lor, la un site web sau la o ședință cu părinții ocazională. Instrumentele online și mobile sunt de actualitate și au devenit tot mai accesibile în ultimii ani. Părinții pot primi, dar și răspunde la informații oricând și oriunde. De asemenea, părinții văd ce se întâmplă și cum. Părintele nu va trebui să-și întrebe copilul atât de des anumite aspecte de la școală.

Blogurile nu sunt niște instrumente în timp real, dar atunci când profesorii și elevii le mențin, acestea sunt un instrument excelent, pentru ca părinții să vadă învățarea care se întâmplă la clasă. Instrumentele Social Media, precum Twitter, Facebook, Instagram, Livestreaming sunt în timp real, iar părinții pot vedea ce se întâmplă și cum... Și pentru că totul este în timp real, și părinții pot face parte din conversație.

Aceste instrumente în timp real, nu vizează schimbul de informații specifice educației formale, ci oferă părinților, comunității, o fereastră în procesul de învățare, ce se desfășoară la clasă.

În activitățile ce se pot desfășura la clasă, cu elevii, se poate folosi Google de exemplu, deoarece acesta pune la dispoziție o gamă largă de servicii, precum:

- căutarea unor materiale video sau audio ce sunt oferite online;
- căutarea unor software-uri educaționale specifice disciplinelor școlare;
- căutarea unor imagini sugestive pentru integrarea lor în lecții;
- căutarea unor surse bibliografice online;
- căutarea unor articole online;
- descoperirea unor medii dinamice de învățare interactivă, precum Google Maps, Earth, Street View prin care se studiază cerul, pădurile, apele, dar și obiectele de artă;
- realizarea unor modalități de comunicare online cu ajutorul Gmail, Chat, apel video;
- folosirea Google Calendar, prin intermediul căruia se poate face o bună planificare a activităților ce se vor desfășura, precum și repartizarea pe sectoare a celor care participă;
- utilizarea documentelor sau a prezentărilor, folosirea și vizualizarea acestora de către mai multe persoane, comentarea, editarea lor, prin intermediul Google Docs sau prin Google Presentations;
- utilizarea Google Chrome, Google Translate, YouTube etc.

În general, grupurile Google Educator (GEG) constituie o comunitate importantă a

cadrelor didactice, care își destăinuie din experiențele avute la școală cu elevii, având ca ideal, mărirea standardelor acestei noi generații, dar și utilizarea corectă a tehnologiei digitale. Prin intermediul comunității GEG, cadrele didactice pot crea o rețea de colaborare atât online, cât și offline, unde își pot expune propriile experiențe, realizări și aspirații. Aceasta este o

comunitate dirijată doar de profesori, nu și de Google, fiind locul unde se poate discuta cu privire la modalitățile în care este folosită tehnologia și resursele Google în școli.

Astfel, integrarea instrumentelor TIC în școală produce o inovație în procesul de învățământ. Acțiunea de "a învăța" devine produsul interacțiunii dintre elevi și calculator, dar și al cooperării cu profesorul.

Putem afirma, că folosirea instrumentelor TIC, precum și a Internetului, constituie cea mai amplă formă de integrare a educației informale în educația formală.

BIBLIOGRAFIE

Bocoș, M. (2003). *Teoria și practica cercetării pedagogice*. Cluj-Napoca: Editura Casa Cărții de Știință.

Drăgan, I. (2008). *Paradigme ale comunicării de masă*. București: Editura RAO.

Ionescu, M., Bocoș, M. (2001). *Cercetarea pedagogică și inovația în învățământ*, în "Pedagogie. Suporturi pentru formarea profesorilor". Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.

Neacșu, I. (1990). *Metode și tehnici de învățare eficientă*. București: Editura Militară.

Radu, I., Ionescu, M. (1987). *Cercetarea pedagogică – moment al perfecționării și creativității*, în "Experiență didactică și creativitate", autori I. Radu, M. Ionescu, Cluj-Napoca: Editura Dacia.

Surse electronice:

Mazilu, C.G., 2012, "Rolul comunicării manageriale în motivarea angajaților în cadrul societății comerciale Negro 2000 s.r.l", <https://www.scribd.com/doc/96587356/Lucrare-de-Disertatie-Rolul-Comunicarii-Manageriale-in-Motivarea-Angajatilor>, accesat la 10.10.2022.

Piștea, D., 2018, **Adolescenții erei digitale și relațiile lor cu biblioteca**, <http://dc.dcantemir.ro/2018/simpozionul-click-pe-informatie-2017/utilizarea-tic-mediul-scolar/>, accesat la 10.09.2022.

Wikipedia, "Online communication between school and home", https://en.wikipedia.org/wiki/Online_communication_between_school_and_home, accesat la 10.09.2022

"Promovarea TIC în educație", <http://www.elearning.ro/promovarea-tic-in-educatie>, accesat la 10.09.2022

PROMOVAREA TEHNOLOGIEI INFORMAȚIEI ȘI A COMUNICAȚIILOR ÎN EDUCAȚIE

**Prof. Cristian Gabriel ȘERBAN,
Informatică și TIC**

Seminarul Teologic „Sfântul Ioan Gură Aur” din Târgoviște

Lumea noastră, societatea în care trăim este într-o continuă mișcare. Este un mediu dinamic, în care omul este constrâns să trăiască într-un ritm alert și să fie mereu pe fugă. Societatea noastră este un amestec de promisiuni excepționale și de perspective neliniștitoare, de evoluții dezirabile și de izbucniri tehnologice necontrolabile, de om depinzând sensul evoluției spre progres sau spre autodistrugere. Până nu demult, calculatorul era un obiect rar și exotic, fiind considerat un lux la care mulți oameni din România nici nu îndrăzneau să viseze și spuneau că este ceva inutil pentru omenire, o pierdere de timp. Însă anii au trecut, iar mentalitățile românilor au fost schimbate, în prezent lucrurile stând într-o altă lumină, de data aceasta favorabilă tehnologiei.

În sprijinul educației intervin noile tehnologii ale societății informaționale – Tehnologia informațiilor și comunicațiilor (TIC). Astfel, încet-încet, calculatorul a fost introdus și în școli, mulți copii, cadre didactice, părinți, cercetători s-au implicat în programele educaționale de utilizare a calculatoarelor în școli.

Educația tehnologică are un caracter specific inter- și transdisciplinar, dar în același timp are și caracter dual: științific sau tehnologic, teoretic și practic, de asemenea urmărește formarea abilităților practice și a gândirii sistematice esențiale pentru dezvoltarea și stimularea creativității și inițiativei elevului, gândirii centrate tehnic. Educația tehnologică capătă noi valențe, devenind o componentă de bază a învățământului modern românesc, disciplină menită să integreze mai bine elevul în societate la absolvirea școlii. În școală introducerea Internetului și a tehnologiilor moderne duce la schimbări importante în procesul de învățământ. Astfel actul învățării nu mai este considerat a fi efectul demersurilor și muncii profesorului, ci rodul interacțiunii elevilor cu calculatorul și al colaborării cu profesorul. Această schimbare în sistemul de învățământ a urmărit niște obiective bine structurate și anume :

1. Creșterea eficienței activităților de învățare
2. Dezvoltarea competențelor de comunicare și studiu individual

Ca orice altă metodă de învățare și această instruire asistată pe calculator prezintă avantaje și dezavantaje.

Ca avantaje putem amintii:

1. Stimularea capacității de învățare inovatoare, adaptabilă la condiții de schimbare socială rapidă;
2. Creșterea randamentului însușirii coerente a cunoștințelor prin aprecierea imediată a răspunsurilor elevilor;
3. Întărirea motivației elevilor în procesul de învățare;

4. Instalarea climatului de autodepășire, competitivitate;
5. Dezvoltarea culturii vizuale;
6. Conștientizarea faptului că noțiunile învățate își vor găsi ulterior utilitatea;
7. Facilități de prelucrare rapidă a datelor, de efectuare a calculelor, de afișare a rezultatelor, de realizare de grafice, de tabele;
8. Introducerea unui stil cognitiv, eficient, a unui stil de muncă independentă;
9. Asigură alegerea și folosirea strategiilor adecvate pentru rezolvarea diverselor aplicații;
10. Asigurarea unui feed-back permanent, profesorul având posibilitatea de a reproiecta activitatea în funcție de secvența anterioară;

Cu toate acestea avem și dezavantaje:

1. Folosirea în exces a calculatorului poate duce la pierderea abilităților practice, de calcul și de investigare a realității;
2. Individualizarea excesivă a învățării duce la negarea dialogului profesor – elev;
3. Utilizarea la întâmplare a calculatorului, fără un scop precis în timpul orelor poate provoca plictiseala, monotonia;
4. Costurile ridicate ale tehnologiei de ultimă oră ceea ce constituie un impediment pentru o bună parte a populației României și este accesibilă persoanelor cu o situație financiară bună. Cercetările realizate în ultimii cinci ani în diferite țări la nivel global au arătat că utilizarea tehnologiilor informației și comunicațiilor în educație contribuie într-o foarte

mare măsură la îmbunătățirea rezultatelor elevilor. Însă, cu toate acestea, multe cadre didactice, fie că preferă metodele clasice de predare, fie dintr-o reticență și indiferență generală față de noile tehnologii, resping dinamicizarea orelor și stimularea elevului cu ajutorul

calculatorului, internetului și tuturor celorlalte instrumente asociate.

Datorită tehnologiei informațiilor și comunicațiilor s-au deschis noi domenii, nebănuite anterior și le-a revoluționat pe cele vechi. Printre acestea numărându-se și educația, care a atins standarde noi și are o evoluție uimitoare.

BIBLIOGRAFIE:

Făt, Silvia & Adrian Labăr. Eficiența utilizării noilor tehnologii în educație. EduTIC 2009. Raport de cercetare evaluativă. București: Centrul pentru Inovare în Educație, 2009.

(Online: www.elearning.ro/resurse/EduTIC2009_Raport.pdf)

http://www.1educat.ro/resurse/software_educational/tehnologii_in_educatie.pdf

<http://www.scoaladevara.eu/program/module/utilizarea-noilor-tehnologii-in-educatie>

© 2022 <http://seminarortodoxtargoviste.ro>

RAZE DE LUMINĂ

Nr. 44, iulie-decembrie 2022

E- ISSN 2734-7273, P-ISSN 1582-2435

ECONOMIILE ȘI REALIZAREA PROIECTELOR FAMILIEI

Prof. IOANA ALINA MIHAELA,

Seminarul Teologic „Sfântul Ioan Gură Aur” din Târgoviște

În momentul de față trecem printr-o perioadă foarte dificilă la nivelul întregului glob. Cunoșteam până acum aproximativ doi ani decât însemnătate noțiuni teoretice ce se referea la faptul că resursele sunt limitate, însă odată cu apariția virusului SARS COV 2 și cu izbucnirea războiului dintre Ucraina și Rusia am început să înțelegem efectiv la ce se referă conceptul de raritatea resurselor. Am înțeles faptul că trebuie să fim foarte chibzuiți în ceea ce implică cheltuirea resurselor financiare de care dispunem în acest moment, întrucât evenimentele din plan economic, politic și medical ne influențează foarte mult, ceea ce duce la o discontinuitate în obținerea veniturilor și chiar la diminuarea acestora.

Întreaga lume se confruntă în acest moment cu mari probleme în ceea ce privește creșterea excesivă a prețului la energie electrică, gaze, petrol, această tendință negativă semnalând o serie de probleme și disfuncționalități la nivelul economiei globale cu efecte negative asupra populației, în special a persoanelor cu venituri mici. Datorită dezvoltării societății în mod excesiv oamenii au început să își îndeplinească cât mai multe dorințe, motiv pentru care au apelat excesiv la resurse financiare pe care de cele mai multe ori nu le aveau și acesta au fost obținute prin credite. Obținerea acestor credite implică automat și plățirea unor dobânzi destul de mari pentru băncile ce au oferit aceste servicii de finanțare destinate celor care nu au avut resurse financiare suficiente la un moment dat pentru a satisface nevoile și dorințele din acel moment.

Ratele dobânzilor au început să crească excesiv ceea ce a adus la o împovărare financiară foarte mare a datornicilor, fapt care a dus la o diminuare drastică a altor tipuri de cheltuieli. Astfel, fiind afectați de toate cele menționate mai sus oamenii în mod normal și rațional ar trebui să se îndrepte către economisire. Această economisire o putem realiza prin eliminarea sau micșorarea consumului pentru anumite bunuri și servicii ce reprezintă dorințe și îndreptarea sumelor obținute prin economisire către realizarea acelor proiecte de însemnătate mai mare pentru un respectiva persoană și familia sa, sau proiecte care în viitor să aducă active financiare respectivilor posesori, de exemplu încasarea unei chirii de la un apartament, obținerea de dividende de la anumite firme la care sunt acționari, închirierea diverselor echipamente celor care au nevoie. O modalitate prin care o familie ar putea începe procesul de economisire ar putea fi aplicarea regulii 50-30-20, aceasta ne vorbește despre însemnătatea procesului de economisire, de reținere din venituri a unui procent de 20%. Sumele economisite pot fi îndreptate atât către investiții financiare cât și pentru derularea unor proiecte specifice familiilor din care provenim. De exemplu, dacă avem de gând să schimbăm centrala termică cu una mai nouă iar această achiziție nu este urgentă întrucât cea pe care o folosim în momentul de față este încă funcțională, putem să renunțăm la contractarea unui credit, iar pe fiecare lună să facem o economisire din bugetul nostru de 300 RON iar în septembrie 2023 deja avem acumulată suma de 3600 RON, sumă cu care putem să achiziționăm nouă centrală termică pe care nu-o dorim, astfel prin amânarea achiziției am evitat plățirea dobânzii pentru suma de care aveam noi nevoie respectiv de cei 3600 RON.

Pentru a putea acoperi financiar proiectele unei familii care se pot referi la reparații ale locuinței, la achiziția diferitelor obiecte electrice și electrocasnice, la achiziția sau repararea autovehiculului, pentru anumite operații medicale, vacanțe sau chiar anumite obiecte vestimentare, membrii unei familii au o serie de posibilități de a economisi și astfel să își ducă la final proiectul, fără a înregistra costuri suplimentare, precum dobânda. O primă modalitate pentru a putea economisi este aceea de a crește veniturile familiei. Aici ne putem referi nu doar la veniturile obținute de către mamă și tată ci și la veniturile obținute de către copii. Părinții își pot lua a doua slujbă, astfel reușesc să câștige mai mulți bani iar din această sumă câștigată putem să redirecționăm un procent mult mai mare către economisire.

O altă modalitate care se referă la creșterea veniturilor ce îi vizează tot pe părinți este aceea de obținere a unei specializări suplimentare și astfel permite încadrarea pe un nou post în cadrul aceluiași loc de muncă ce are loc automat cu o creștere a salariului. Și minorii unei familii pot contribui la veniturile familiei și implicit la procesul de economisire întrucât aceștia pot obține diferite burse de studiu, de merit în urma depunerii unui efort școlar, sau pot obține bursă de la anumite organizații. Chiar dacă copiii sunt minori pot realiza diferite activități pentru cei din jur în urma cărora acestea să fie remunerate. De exemplu, pot plimba câini contra unei anumite sume, pot împărți pliante de promovare sau pot oferi meditații copiilor de o vârstă mai mică decât aceștia.

O a doua modalitate prin care putem obține economisirea unor sume este micșorarea cheltuielilor. De cele mai multe ori achizițiile de bunuri și servicii pe care le facem au la bază dorințe sau motive psihologice ce au apărut în urma vizualizării unor reclame de promovare, sau a dorinței de a fi la modă. Prin aceste achiziții, necontrolate, de care nu avem nevoie în cea mai mare parte a timpului noi nu facem altceva decât să irosim resursele financiare deținute.

Astfel, dacă eliminăm din cheltuielile noastre o serie de produse de care efectiv nu avem nevoie sau pe care să le achiziționăm într-o cantitate mult mai mică vom avea ocazia să observăm că la sfârșitul lunii vom rămâne cu mai mulți bănuți în buzunar decât luna anterioară când am satisfăcut toate dorințele.

Bănuții economisiți pot fi ei redirecționați către anumite activități ce vizează întreaga familie, de exemplu achiziția unei vacanțe pentru toți membrii familiei pentru vara anului 2023, schimbarea electrocasnicelor cu unele mai noi cu o clasă energetică mult mai performantă, schimbarea locuinței cu una mai spațioasă astfel încât toate nevoile membrilor să fie satisfăcute într-un mod cât mai egal și corespunzător.

Există și situații deosebite care generează cheltuieli urgente și extraordinare în cadrul unei familii. O modalitate de a nu afecta economiile pe care le realizăm pe fiecare lună atunci când întâlnim acele situații extraordinare este aceea de orientare a cheltuielilor. De exemplu, dacă în luna septembrie un membru al familiei înregistrat probleme medicale automat vom fi nevoiți să mergem la doctor, să achiziționăm o serie de medicamente, ceea ce înseamnă costuri suplimentare față de bugetul alocat în mod normal pe fiecare lună pentru partea de sănătate. În această situație pentru a nu afecta procentul de economisire putem să recurgem la o micșorare a anumitor cheltuieli, precum cheltuielile pentru înfrumusețare, cele pentru achiziții de îmbrăcăminte sau pentru divertisment.

În concluzie, procesul de economisire este unul foarte important pentru orice om al acestei societăți și doar chibzuirea financiară ne poate asigura o existență corespunzătoare, fără a trăi toată viața împovărați de creditele contractate.

© 2022 <http://seminarortodoxtargoviste.ro>

RAZE DE LUMINĂ

Nr. 44, iulie-decembrie 2022

E- ISSN 2734-7273, P-ISSN 1582-2435

SECȚIUNEA A IV-A ELEVII SEMINARULUI TEOLOGIC DIN TÂRGOVIȘTE- EVOCĂRI ȘI PERSPECTIVE

© 2022 <http://seminarortodoxtargoviste.ro>

RAZE DE LUMINĂ

Nr. 44, iulie-decembrie 2022

E- ISSN 2734-7273, P-ISSN 1582-2435

FRĂMÂNTĂRI, ADEVĂR ȘI DEVENIRE

Cosmin Iulian CÎRSTEA,

Postul Trinitas TV

„Și aceasta este viața veșnică: Să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, și pe Iisus Hristos pe Care L-ai trimis.” (Ioan 17, 3)

Puțin din profunzimea cuvântului „cunoaștere” mai străbate până în vremurile noastre. Ne raportăm de multe ori la cunoaștere ca la o simplă adeziune intelectuală, ca la o disecare pe care mintea o face asupra adevărului pentru a-i desluși mecanismele de funcționare. Inclusiv adevărul este perceput ca o informație moartă, de aceea am folosit și termenul acesta rece de „mecanisme”; adevărul este socotit o mașinărie care poate fi demontată de mintea umană...demontată și reconstruită, sau deconstruită, pentru că între timp am devenit și postmoderni.

Însă cunoașterea este mult mai mult. Ajunge să îți dai seama că Adevărul este Persoană și nu vei mai putea aplica disecția raționalistă asupra Lui, ci va fi nevoie să Îl întâlnești și să intri în dialog cu El pentru a-L cunoaște. De aceea, Hristos spune că viața veșnică este cunoașterea lui Dumnezeu; nu deținerea de informație despre El, ci comuniunea cu El. Cunoașterea este viață și viața este cunoaștere.

De aceea și teologia înseamnă comuniune cu Dumnezeu, cunoaștere a Lui, nu în sensul de informare, ci de formare: noi ne formăm în direcția poruncilor lui Dumnezeu, iar El ia formă în noi. Altfel, acumularea de informație despre Dumnezeu și dezbateră ei nu reprezintă decât filosofie...una creștină, dar tot filosofie. Are desigur și ea un rol; este o treaptă premergătoare teologiei. Este o deprindere a unor principii care să ne ghideze căutarea de Dumnezeu, un indicator care să ne îndrume spre destinație. Și este de mare folos acest indicator, atâta timp cât înțelegem să pășim pe drumul indicat și nu să ne legăm cu acrivie de el socotindu-l destinație.

Aș trece acum de la o introducere puțin cam lungă la exemplificarea și îmbogățirea celor expuse cu ajutorul unor referințe legate de o școală teologică pe care am absolvit-o și la care încă mă raportez cu nostalgie. În toamna anului 2008, aveam să încep cursurile Seminarului Teologic Ortodox „Sfântul Ioan Gură de Aur” din Târgoviște, loc unde speram ca setea mea de teologie—încă fără direcție—să fie satisfăcută. Porneam cu o mulțime de așteptări care descriau cu exactitate parcursul pe care doream să îl am aici. Vedeam dinainte cum mă voi afunda în cunoașterea teologiei și în viața Bisericii alături de colegii mei, totul sub o cupolă protectoare, care ne va delimita cumva de lumea exterioară.

Seminarul mi-a arătat însă că nu așa cum îmi imaginam eu se aprofundează teologia și se intră în ritmul vieții bisericești. O școală teologică nu te înalță într-un turn de fildeș care să te facă să privești de la distanță frământările societății, ci îți arată că suntem cu toții parte din ea, iar problemele iminente vieții de după căderea lui Adam, se asumă și se depășesc, nu se evită.

Un seminarist este la bază licean și adolescent cu normă întreagă. Se confruntă cu amăgirile și dezamăgirile vârstei, cu problemele și situațiile dificile de care nu este scutit vreun pământean și cu revoluțiile interioare aferente. Marele plus însă este acela că seminarul este mai mult decât un liceu teoretic. Seminarul este școală și familie deopotrivă, iar sfera lui de acțiune se întinde dincolo de orele de curs. Dascălii sunt în mare parte și clerici, iar îndrumarea lor continuă și după sunetul clopoțelului. Unii mai iscuți, alții care învață să-și depășească luptele interioare odată cu tine, toți au o influență și te ajută să evoluezi. Unii îți devin modele, alții te temperează și te țin pe cale, chiar dacă nu îți dai seama, iar la momentul respectiv nu le oferi rolul de personaj pozitiv, alții te ajută să-ți descoperi vocația, alții te ridică atunci când cazi, alții îți ascultă mărturisirea în scaunul de spovedanie și te modelează pentru mai mult decât viața aceasta și enumerarea ar putea continua. Cert este că o școală teologică nu este doar despre acumulare de cunoștințe, ci și despre viața de zi cu zi.

Sunt multe amintirile adunate în primii mei ani de studiu al teologiei și toate confirmă cele expuse. Fiecare întâmplare a reprezentat o lecție care m-a ajutat să învăț ceva; chiar și experiențele pe care atunci le consideram neplăcute, îmi dau seama că au avut un rol foarte important. Nu regret niciuna dintre ele, pentru că fiecare în parte este o cărămidă pusă cu grijă la ceea ce sunt acum.

Vorbam despre teologie, care depășește stadiul acumulării de informație: pot spune că aici, în seminar, am văzut cum cititul cărților și al notițelor, luate pe caiete ce de multe ori adunau și fel de fel de desene și jocuri, prelegerile și discuțiile cu profesorii, la care ne străduiam să fim atenți, se împleteau și cu altceva...cu un ritm de viață. Aveam un program ordonat de rugăciune, practică liturgică și alte activități care, fără să ne dăm seama de multe ori, ne ajutau să imprimăm în ființa noastră și duhul celor citite (desigur,

fără a avea pretenția, cel puțin în ceea ce mă privește, să fi ajuns la stadii înalte de teologie contemplativă). Era un început, mai greoi, mai stângaci, dar totuși un început.

Nu încerc să idealizez anii de seminar și să spun că felul în care încercam noi să pătrundem în ritmul cunoașterii teologice era unul perfect; nici vorbă. Erau dați în care mergeam fără nicio tragere de inimă la programul spiritual și administrativ deopotrivă, atât de matinal. Însă pe parcursul cântărilor din paraclis sau al citirilor din rânduiala rugăciunii de dimineață, întrezăream înălțări sincere ale inimii către Dumnezeu. De multe ori, contestam rigurozitatea, mai ales în cele ce țin de sfera duhovnicească și unde credeam că nu ar trebui să existe niciun fel de rigiditate—bilețelul de prezență ni se părea de multe ori total împotriva cuvintelor „cel ce voiește să vină după Mine...”. Dar îmi dau seama acum că greșeam, fiindcă există stadii la care este nevoie de reguli clare ca să ajungi la un moment dat să îți se impregneze o serie de deprinderi sănătoase. Hristos Însuși spune că există mai multe categorii de slujitori: robii, care lucrează doar pentru a împlini o datorie, servitorii, care lucrează pentru plată și fiii, care lucrează din dragoste pentru Părintele Ceresc. De multe ori, trebuie să treci prin primele două categorii, ca să poți ajunge la cea de-a treia.

Cred că nu ar trebui să omit nici faptul că în seminarul de la Târgoviște, am legat cele mai trainice prietenii, prietenii care durează și în prezent. Atunci când privești către aceleași țeluri și îți petreci majoritatea timpului cu alții de teapa ta, este imposibil să nu se sudeze legături îngemănate ca

intensitate cu cele familiale. În plus, tot legat de studiul teologiei, cred că tocmai aceste relații de comuniune nedesăvârșită cu semenii, ne-au fost date ca să ne antrenăm pentru comuniunea deplină cu Dumnezeu.

Ar mai fi multe de spus despre cum am început studiul teologiei în acest loc unde a rămas o frântură din mine, dar cred că un lucru este esențial, și anume că, cel puțin în ceea ce mă privește, dacă ar fi să mă întorc în timp, tot seminarist aș vrea să fiu.

Mulțumesc, școală dragă!

© 2022 <http://seminarortodoxtargoviste.ro>

RAZE DE LUMINĂ

Nr. 44, iulie-decembrie 2022

E- ISSN 2734-7273, P-ISSN 1582-2435

EDUCAȚIA, ÎNCEPUTĂ ÎN PRIDVORUL MĂNĂSTIRILOR ȘI CONTINUATĂ ÎNTRE ZIDURILE SEMINARULUI TEOLOGIC DIN TÂRGOVIȘTE

Florentin-Daniel GHEORGHE,

Elev al Seminarului între 2008 și 2012; actualmente, profesor de limba și literatura română; realizator al unei emisiuni TV despre educație și cultură;

Știm cu toții că școala are un dublu rol. Pe de o parte, are menirea de a forma copiii din punct de vedere cognitiv. Cu toții avem nevoie de cunoștințe, de cultură generală, de o bază teoretică solidă, cu care să putem înțelege lumea din jurul nostru. Pe de altă parte, școala are menirea de a forma latura afectiv-atiudinală a elevilor. Avem nevoie de oameni echilibrați din punct de vedere emoțional, cu valori și principii de viață solide. Ei bine, ca absolvent al Seminarului Teologic din Târgoviște (pentru mine, anul 2022 este unul cu o dublă semnificație – 30 de ani de la înființarea liceului și 10 ani de la absolvire), pot spune că această școală a atins cu brio cele două aspecte ale misiunii unei școli. Am avut parte de profesori cu o pregătire profesională și intelectuală excepțională, de la care am învățat multe lucruri care mi-au fost utile nu doar în perioada când atenția mea era îndreptată către domeniul teologic, ci și acum, când profesor fiind, mă raportez la modelele și valorile pe care le-am avut în liceu.

Copiii de astăzi sunt clar diferiți de copiii de acum 20 de ani, chiar și de cei de acum 10 ani. Nu sunt mai buni sau mai răi. Sunt doar diferiți, pentru că tot contextul este diferit. Ce avem noi de făcut este să ne adaptăm limbajul, abordarea, dar nu și așteptările. Trebuie să vorbesc eu, adultul, pe limba lor, ca să îi învăț pe ei să vorbească limba mea. Să mă duc eu spre ei, ca să îi trag spre mine. De exemplu, dacă aștept ca elevul să vină să îmi ceară o listă cu lecturi suplimentare, este posibil să aștept mult și bine. Decât să mă las copleșit de frustrări, mai bine iau atitudine și caut soluții, înființez un club de lectură, fac activități interactive și le arăt că cititul poate fi „cool”. Dar ca să îi pot motiva pe elevi, trebuie ca mai întâi eu, profesorul, să fiu motivat. Într-adevăr, este mai mult de muncă pentru mine, dar dacă sunt motivat, nu voi vedea în asta o povară, ci o plăcere, o parte a misiunii mele. Cu atâtea distrageri (și aici mă refer la tot universul online, cu toate aceste aplicații de socializare și jocuri), pe care noi nu le aveam, este clar că elevului îi este mai greu să discearnă, să știe care este „calea cea dreaptă”. Dar tocmai asta este scopul nostru, să îi ghidăm și să îi ajutăm.

Copiii, de acum și din orice timp, sunt minunați. Sunt diamante ce așteaptă să fie șlefuite. Vorbeam într-o emisiune de-a mea cu o psihologă din Honduras, pe care am cunoscut-o într-un proiect Erasmus, despre așa-zișii copii-problemă. Concluzia a fost că nu elevul este problema, ci că elevul are o problemă și trebuie ajutat. Comportamentul lui ne spune că el are o problemă. Dacă nu mai vad elevul ca fiind problema, nu mă mai

enervez pe el și îmi dau seama că misiunea mea este să gădesc problema. Practic, trebuie să ne regândim abordarea în ceea ce îi privește pe elevii de azi¹.

În ceea ce mă privește, educația teologică și principiile dobândite în Seminar m-au ajutat pe tot parcursul devenirii mele. Îmi amintesc că am plecat din satul natal la finalul clasei a VIII-a fără o direcție sigură. Eram un băiat timid, fără prea multă încredere de sine. Norocul meu (sau poate pronia divină?) a fost că unul dintre profesorii de la Seminar a venit cu oferta de prezentare a liceului la școala gimnazială unde învățam. Cum nu aveam o perspectivă prestabilită, am decis, alături de Mama, că nu ar fi o idee rea să mă înscriu la Seminar. Nu aveam nimic de pierdut, ci, așa cum mi s-a demonstrat mai târziu, doar de câștigat. Am dat probele de admitere, am intrat și toată viața mea avea să ia o altă turnură. N-aș vrea să sune a clișeu, dar pentru mine cei patru ani petrecuți în Seminar chiar au fost cei mai frumoși. Au fost anii marilor schimbări, ai marilor experiențe și ai marilor prilejuri de autocunoaștere și explorare. Îmi vin în minte doar câteva exemple pentru a susține cele spuse, fără a le epuiza (din dorința de a nu transforma aceste rânduri într-o autobiografie, deși sunt încercat în timp ce scriu de un profund sentiment de melancolie). Astfel, în clasa a XI-a am fost ales președintele Consiliului Școlar al Elevilor, o experiență care a rezolvat problema stimei de sine și a tracului de a vorbi în public. Toate discursurile din acea vreme, destul de stângace, ce e drept, m-au făcut să capăt dezinvoltura pe care o am în prezent când vorbesc în fața oamenilor. Tot în perioada liceului am ieșit pentru prima dată din țară (îmi amintesc și acum emoțiile primului zbor din viața mea, cel către Belgia, alături de profesori și colegi de-ai mei). Atunci am avut ocazia să fiu coautor al unei cărți

¹Idei dezbătute și în cadrul unui interviu pentru publicația online *Matricea Românească*, disponibil pe <https://matricea.ro/florentin-gheorghe-profesorul-de-limba-romana-de-la-catedra-si-din-online/>, accesat la data de 17.10.2022.

și să public articole în revista școlii. Au fost și anii celor mai frumoase prietenii, dar și ai celor mai... dramatice dezamăgiri (probabil totul în adolescență are proporții uriașe). A fost perioada când am învățat să îmi fac singur patul sau să îmi calc cămășile. A fost perioada când, fără a-mi pierde copilăria, am dobândit o anumită maturitate. Am cunoscut oameni, fie profesori, fie colegi, care sunt și acum prezenți în viața mea, fiindu-mi prieteni sau inspirație. Desigur, poate experiența Seminarului nu ar fi fost atât de intensă dacă nu aș fi locuit în cămin. Nu e puțin lucru să conviețuiești cu alți trei colegi 24 de ore pe zi, uneori chiar și șapte zile din șapte. Nu e puțin lucru nici să înveți să mănânci orice, mai ales că mâncarea de la cantină nu era mereu aceeași cu cea pe care o gătea Mama. Un lucru e cert – Seminarul a fost o binecuvântare în viața mea, o șansă de a ieși din zona de confort, o etapă importantă în devenirea mea. A fost șansa de evolua, de a fi cine sunt azi. Nimic în viața noastră nu e întâmplător, de la experiențe la oameni. De la fiecare putem învăța ceva. Trebuie doar să fim atenți, să ținem ochii deschiși și să ne dorim să învățăm.

Calitatea unei școli este dată de calitatea oamenilor de acolo (profesori și elevi). În educație este o criză de profesori cu vocație. Este nevoie de profesori motivați. Este nevoie de profesori bine pregătiți din punct de vedere științific, cărora să le pese de elevi, să fie acolo pentru nevoile lor și care să caute căi de a se conecta cu aceștia. Elevii au nevoie de profesori care să îi asculte, să îi facă să se simtă importanți. Profesorii nu trebuie să fie doar transmițători de informații, ci trebuie să fie formatori de caractere. Să îi învețe pe elevi să gândească critic, să îi învețe să selecteze informația, să îi învețe să învețe. Să trateze cu respect atât elevii, cât și meseria de dascăl, misiunea pe care o au. Criza în educație, din punctul meu de vedere, depășește granițele economicului sau ale infrastructurii. Criza o reprezintă, în primul rând, resursa umană de calitate².

În încheiere aș fi vrut să amintesc câțiva profesori care au avut un impact uriaș în viața mea sau care m-au impresioant de-a lungul timpului petrecut în Seminar, ca elev. Însă sunt prea mulți și ar fi nedrept să omit pe cineva. Așa că voi mulțumi tuturor, global, pentru omul care sunt astăzi, pentru misiunea nobilă pe care o au și pentru că nu încetează să sculpeze nu doar minți, ci și suflete și caractere.

²*Ibidem.*

© 2022 <http://seminarortodoxtargoviste.ro>

RAZE DE LUMINĂ

Nr. 44, iulie-decembrie 2022

E- ISSN 2734-7273, P-ISSN 1582-2435

DESPRE NARAȚIUNE, VALORI, COMUNITATE ȘI RESPECT

Alexandra OPREA,

Absolventă a Seminarului Teologic „Sfântul Ioan Gură de Aur” din Târgoviște

Cum de ai ales să îți petreci anii de liceu în cadrul Seminarului Teologic? De-a lungul timpului, m-am tot întâlnit cu această întrebare și, de fiecare dată, citeam curiozitatea pe chipul interlocutorului meu. Nu în fiecare zi dai de un o absolventă a Seminarului Teologic.

Îmi amintesc acum de o discuție cu un profesor de la Facultatea de Filosofie, absolvent și el al Seminarului Teologic din Buzău: „îmi spui că ai fost la Seminar, și eu am fost la Seminar, dar tu îmi spui acum că nu ai studiat teologia, cu toate că ai avut profesori preoți. Există așa ceva la noi în țară?”. Se pare că atunci când vine vorba despre un absolvent de Seminar, ne gândim automat la profilul standard al teologului, iar asta se întâmplă deoarece peste tot în țară, Seminarul este un liceu vocațional pentru viitori preoți. Acest lucru nu a fost valabil și în cazul meu. Chiar dacă am absolvit Seminarul Teologic Ortodox Sf. Ioan Gură de Aur din Târgoviște, pe diploma de mea de Bacalaureat scrie absolvent de filologie. Seminarul din Târgoviște este singura instituție din țară care și-a extins aria specializării, incluzând și un profil de filologie, după modelul colegiilor de prestigiu din străinătate.

Am optat pentru acest profil pentru că la acea vreme îmi doream să fac parte dintr-o comunitate cu norme și valori bine întemeiate. Fiind adepta regulilor și educându-mă în spiritul respectului față de ele, mi-a fost ușor să pătrund în comunitate, să-i înțeleg mecanismele și să mă bucur de ce-mi oferă ea. Curiozitatea micului antropolog a devenit mai apoi un resort important pentru înțelegerea și cunoașterea de sine. Deși exista o disciplină care avea, fără îndoială, un impact asupra tânărului adolescent, mediul liceului teologic nu era auster. Simplul fapt că te aflai într-o instituție de învățământ unde toți elevii purtau uniformă și exista un program bine stabilit, te făcea să devii atent la statutul tău și - mult mai responsabil în cadrul comunității. Când îmi amintesc de acea perioadă, spun adesea că uniforma mă făcea să mă simt parte dintr-o comunitate, valoare atât de semnificativă pentru noi toți. Sentimentul de apartenență venea la pachet cu o serie de alte elemente care compuneau o viziune coerentă despre ceea ce reprezenta identitatea de grup. La mine, a declanșat în mod firesc loialitatea față de regulile jocului. Odată intrat în comunitate, îți era greu să te dezici de cultura organizațională, erai elevul Seminarului și te mândreai cumva cu statutul tău.

Dar cu toate acestea, exista și un revers la medaliei, destul de vizibil mai ales în raport cu colegii noștri de la Liceul Nr. 3, cu care împărțeam aceeași curte. Uniforma ne arăta în mod explicit că aparținem unei comunități, dar ea delimita totodată și raportul cu cei din afara Seminarului. Primeai mesajul că suntem și „împreună” și „separat”. Există cel puțin un factor care trasa o linie invizibilă între cele două licee. Și probabil că de aici

și pseudodiviziunea dintre „noi” și „ceilalți”. În mod fundamental nu exista nicio diferență între noi, dar cel puțin în privința vestimentației, era limpede că ei nu erau „de-ai noștri” sau noi „de-ai lor”. Cu toate acestea, am internalizat atunci valoarea egalității! Întâmplarea face ca proba scrisă la filosofie pentru examenul de Bacalaureat să o susțin într-o sala de la liceul Nr. 3, cu „ceilalți” colegi.

De această dată eu eram intrusul, chiar dacă nu m-am simțit astfel. În ciuda faptului că uniforma mă diferenția, liantul dintre noi era mult mai puternic – treceam împreună prin aceeași emoție a examenului de maturitate. Brusc, nu mai exista separare între cele două licee. În sfârșit era împreună în aceeași poveste. Într-o lume bazată pe diferențiere, ierarhie și competiție, m-am simțit atunci, poate pentru prima oară, egala colegilor mei.

Am profitat din plin de anii de liceu și m-am bucurat mult să observ în rândul cadrelor didactice o dragoste imensă pentru profesie și mai ales pentru elevi, însoțită de un angajament la fel de puternic. Rigoarea disciplinei era temperată de căldura de a fi împreună, cu atenția îndreptată către educație, asimilarea cunoștințelor dar și consolidarea valorilor umane. Am regăsit această bucurie de a fi împreună și mai târziu, în facultate, dar am fost capabilă să o recunosc tocmai datorită faptului că ea s-a întemeiat în liceu. Atunci am cunoscut-o prima oară în cadrul unei alte comunități decât familia. În povestea mea, anii de liceu au avut o semnificație aparte asupra viziunii despre lume și propria identitate. Mă simt norocoasă că atunci am asimilat un conținut care a contribuit semnificativ la dezvoltarea mea umană și intelectuală. Pe lângă disciplină și organizare, poate că cel mai de folos instrument pe care l-am învățat în acea perioadă a fost atenția.

Comunitatea îmi permitea să interacționez atât cu profesori și colegi, cât și cu profesori-preoți sau personal auxiliar. Îmi plăcea atât de mult să-i observ și să empatizez cu ei. Pe unii îi admiram cu toată ființa și îmi doream să capăt și eu la un moment dat în viața asta măcar o fărâmbă din înțelepciunea și căldura cu care eram întâmpinați la clasă. Când ești atent și privești cu lentila empatiei către celălalt, observi că fiecare om e valoros. Mai mult, s-ar putea să-ți dai seama că e în avantajul tău să culegi câte ceva de la fiecare, pentru că ai atâtea posibilități și daruri de creștere.

Cât despre educație, tot în liceu mi-am consolidat reperele. Cred cu tărie că nu doar adolescenții, ci noi toți avem nevoie de repere sau modele umane. Creștem înconjurați de oameni, iar fiecare gest, conduită sau acțiune are inevitabil un efect asupra noastră. Ne adaptăm purtarea în funcție de mesajele extrase din mediul relațional. Probabil că la acea vreme nu dețineam această informație, dar identificam cu ușurință oamenii care reușeau să-mi insufle, doar prin simpla prezență, valori precum: integritate, compasiune, profesionalism și pasiunea pentru pedagogie, iar toate acestea, fără să depună efort. Și da, poate că e o responsabilitate uriașă, dar prin vocația sa, profesorul poate fi de cele mai multe ori și o ancoră sau un reper pentru elevii săi. Am avut norocul de a întâlni profesori cu un mare conținut moral, ceea ce m-a ajutat enorm nu doar să prețuiesc moralitatea, ci să-i fac loc în povestea mea. Sunt profund recunoscătoare!

© 2022 <http://seminarortodoxtargoviste.ro>

RAZE DE LUMINĂ

Nr. 44, iulie-decembrie 2022

E- ISSN 2734-7273, P-ISSN 1582-2435

ÎMPREUNĂ ÎN MAREA FAMILIE ERASMUS+

Diana MIRIȚĂ și Natali MUR,

Absolvente ale Seminarului Teologic „Sfântul Ioan Gură de Aur” din Târgoviște

Proiectul Erasmus este un proiect de mobilitate care facilitează accesul tinerilor la dezvoltare personală, profesională și școală prin dezvoltarea de competențe într-un context internațional. Acesta îi ajută pe tineri să conștientizeze mai bine importanța și înțelegerea unor culturi și țări noi, dezvoltând astfel implicarea activă în comunitate.

Programul Erasmus a debutat în anul 1987, mai precis acum 35 de ani și aduce, chiar și astăzi, alături, tineri animați de spiritul prieteniei, cooperării, a schimbului de experiență și al exemplurilor de bună practică.

Scopul proiectelor Erasmus+, implementate de Seminarul Teologic Ortodox „Sf. Ioan Gură de Aur”, în cadrul parteneriatelor strategice între școli, a fost de a ajuta tinerii să readucă în atenția întregii comunități valorile morale reale astfel încât oamenii să se simtă respectați și puși în valoare.

Legat de experiența noastră din aceste proiecte, putem spune că este unică și irepetabilă.

Am învățat, luând parte la activități desfășurate exclusiv în echipă, că oamenii pot fi empatici, toleranți, chiar dacă nu vorbesc aceeași limbă.

Fiecare dintre noi își dorește să fie acceptat de colegi – fie că suntem excluși cu adevărat fie dacă este doar o problemă de încredere în propriile capacități sau de conștientizare a potențialului personal.

Prin intermediul acestor proiecte se dorește ca o astfel de abordare a problemelor ce țin de autoconștientizare, a celor ce derivă din necunoaștere a propriei identități și a lipsei de respect pentru ceilalți – din punct de vedere cultural, religios, fizic sau psihologic-practic să se poată extinde pe parcursul întregii vieți. Pe lângă toate acestea elevii capătă abilități ce îi vor ajuta pe termen lung ce îi ajută să se formeze ca indivizi puternici, independenți și încrezători în forțele proprii.

Datorită faptului că nu toți elevii au posibilitatea de a călători într-o altă țară pentru a-i cunoaște și înțelege mai bine cultura, de cele mai multe ori evadează apelând la tot ce-i poate lega spiritual de acele locuri, iar cărțile, poveștile sunt instrumente ce nu au granițe sau bariere. De aceea ele constituie surse de cunoaștere și trezire culturală.

Poveștile devin astfel parte centrală a proiectului nostru în intenția de a fi de ajutor elevilor în a-și dezvolta gândirea critică, creativitatea, motivarea, ascultarea activă, abilitățile de cercetare și analiză, conversație și discurs. De asemenea prin intermediul poveștilor elevii

își pot dezvolta logica și capacitatea de inter-conexiune a ideilor. Experiența Erasmus este una inedită, ce și-a pus amprenta, fără îndoială, asupra valorilor educaționale ale participanților săi.

Noi, cei care am avut norocul și ambiția de a trăi această experiență, încurajăm totii elevii care au ocazia de a participa la acest program, să nu ezite să se înscrie. Totodată, oportunitatea de a merge în altă școală europeană, într-o zi obișnuită, ne-a ajutat să observăm sisteme de învățământ diferite și în cele din urmă, de succes. Acest lucru și-a pus amprenta asupra vieții noastre, dezvoltându-ne aptitudinile de comunicare și formându-ne dezinvolți.

Dincolo de activitățile oficiale la care am luat parte în cadrul proiectului, ne-am bucurat timp de o săptămână de primirea călduroasă a familiilor, împărtășindu-ne stilul lor de viață, cultura și tradițiile. Aceste lucruri nu ar fi fost posibile dacă am fi călătorit ca simpli turiști.

Un factor important în participarea noastră a fost aportul profesorilor care ne-au îndrumat și sprijinit pe tot parcursul desfășurării proiectului. Lucru care ne-a oferit încredere, siguranță și care ne-a motivat să luăm în considerare orice ocazie de a participa la astfel de experiențe.

Erasmus+ este mai mult decât un simplu program european pentru educație- leagă oamenii pe viață, împărtășând culturi și tradiții diferite.

Cu toată convingerea pot spune că pasul mic și poate timid la început, spre inima generoasă a comunității Erasmus+, poate aduce o parte din împlinirea și desăvârșirea fiecărui tânăr ca viitor adult de nădejde a țării sale.

© 2022 <http://seminarortodoxtargoviste.ro>

RAZE DE LUMINĂ

Nr. 44, iulie-decembrie 2022

E- ISSN 2734-7273, P-ISSN 1582-2435

SEMINARIST LA TÂRGOVIȘTE

Pr. Prof. Ștefan NUICĂ,

Absolvent al Seminarului Teologic „Sfântul Ioan Gură de Aur” din Târgoviște

Atunci când am primit invitația de a scrie câteva rânduri și gânduri despre Seminarul din Târgoviște la ceas aniversar, am fost onorat și emoționat. În același timp, mi s-a deschis cutia cu amintiri a minții unde erau depozitate toate trăirile, sentimentele și emoțiile celor 5 ani petrecuți în liceul meu. Pentru că, da! este liceul meu pe care, fără urmă de îndoială și în asentimentul colegilor mei, l-aș urma fără regret, dacă cumva timpul ar putea fi reversibil și eu aș putea fi din nou în clasa a opta.

În anul în care am fost admis la seminar se împlinesc 10 ani de la înființarea școlii, anul 2002. Am fost ultima generație cu 2 clase care învățau 5 ani. Remomorez zilele de duminică sau sărbătoare în care mergeam în practică la diferite biserici din oraș și cântam. Țin minte repetițiile alături de colegii din cor și participarea la diferite concursuri. Țin minte orele de Dogmatică și de Noul Testament și profesorii care mi/ne-au deschis ochii asupra frumuseții învățăturilor pe care, până la un anumit punct, le primeam ca simple informații. Ei ne-au ajutat să ne formăm cu aceste informații. Îi țin minte pe toți profesorii mei, chiar dacă pe unii am avut neșansa să îi avem numai pentru un semestru. Țin minte că nu aș vrea să uit nimic din cele pe care le țin minte despre seminar...

Seminarul nu este o simplă școală unde te duci și urmezi o intenție, o dorință sau un profil. Este o școală unde te formezi. Te poți și deforma, dacă nu ai vocația absolut necesară. Sunt foarte mulți care s-au pierdut pe această cale grea și frumoasă deopotrivă. Însă, seminarul ne-a ajutat pe toți. Și, îndrăznesc să spun, mai ales pe cei care au avut șansa să îl urmeze timp de 5 ani. Libertatea și eliberarea pe care le trăiești în cel de-al cincilea an sunt unice, mai ales atunci când conștientizezi că ți-a venit și ție rândul să fii „fratele cel mare” și implicit, modelul și etalonul celor care de abia au intrat în universul seminarului. De aceea, seminarul pentru mine, rămâne una dintre etapele cele mai frumoase și mai bune din viața mea. Eram fericiți și nu o știam. Eram plini de viață și nimic nu ne putea opri...

În timp ce scriu, îmi vin în minte primele momente când am vrut să urmez școala teologică, despre care nu știam absolut nimic. Am fost un copil care, până să intru la seminar, am crescut în afara spiritului Bisericii, însă cu o chemare deosebită de a-L sluji pe Dumnezeu necunoscut de către mine în copilărie, pe care l-a vestit Pavel atenienilor (Fapte XVII, 23). Am simțit întotdeauna că locul meu este aici. Niciodată nu m-am văzut plecând din orașul meu natal. Poate și de aceea, Dumnezeu mi-a rânduit să rămân în continuare aici, în proximitate, și din anul 2021 să îmi împlinesc chemarea și căutarea Lui prin hirotonia întru preot. Întotdeauna când trec pe lângă seminarul din Târgoviște, întorc capul și privesc cu drag și dor spre locul în care mi-am „copilărit” adolescența. Eram cu toți seminariști și ne mândream cu acest lucru. Ne purtam cu mândrie haina neagră cu

gulerul specific de fiecare dată când plecam la vecernii sâmbătă seara sau duminicile dimineața spre Dumnezeiasca Liturghie. Adesea, îmi revăd foștii profesori și îmi dau seama că le port aceeași condescendență și că au rămas în inima mea exact ca în urmă cu 15 ani când am părăsit seminarul teologic.

Dumnezeu mi-a hărăzit să fiu coleg de parohie chiar cu unul dintre profesorii mei, de departe cel mai neschimbat om dintre toți dascălii mei: cu aceeași căldură, cu aceeași înțelegere și cu aceeași iuțeală – părintele Bădiță. Nu îmi doresc să fac aici un pomelnic de mulțumire pentru cei care mi-au fost profesori, formatori, mentori, învățători și părinți, însă cu siguranță le mulțumesc și le sunt recunoscător pentru tot ceea ce au făcut pentru mine. Chiar în acest moment îmi vin în gând toți profesorii pe care i-am avut ca elev seminarist. Nu vreau decât să vă mulțumesc sincer. Fără voi, profesorii mei, nu aș

fi ajuns astăzi să îmi împlinesc viața și vocația cu atâta intensitate. Știu că devin repetitiv și redundant, dar simt că trebuie să vă mulțumesc încă o dată. Gândul meu de final se îndreaptă către toți seminariștii de azi, teologi și slujitori ai altarelor de mâine. Nu vă pierdeți în mare impersonală a lumii de azi. Rămâneți voi, mândri că sunteți seminariști. Rămâneți mândri purtători ai

tunicii de seminarist. Dacă astăzi o veți îmbrăca cu demnitate, cu sinceritate și fără ostentație în același fel veți purta mâine și haina preoțească. Iubiții pe profesorii voștri, rămâneți îndrăgostiți de viață, citiți cât mai multe cărți de teologie și nu numai, încă de acum, imediat după ce terminați aceste rânduri sincere. Deși, nu mă cunoașteți și este posibil să nu ne vedem vreodată față către față (I Corinteni XIII, 12), vă mulțumesc pentru că îmi reamintiți mereu de ceea ce am fost și am rămas: seminarist la Târgoviște.

Închei gândurile mele cu o amintire despre părintele Teofil Părăian când a venit la seminarul nostru din Târgoviște să rostească un cuvânt duhovnicesc. Să fi fost anul 2005 sau 2006. Actuala cantină a seminarului era arhiplină. Spre final, vine întrebarea unui seminarist: „Părinte, ce să facem să devenim niște preoți buni?”. Iar răspunsul părintelui, mi-a rămas întipărit în minte și în suflet până astăzi: „Să aveți mare grijă să nu fiți preoți înainte de a fi creștini!”. Și, atunci am completat în mintea mea de tânăr seminarist: și (să nu fim) creștini, înainte de a fi oameni!

Și, seminariștilor, nu uitați și puneți la inimă îndemnul Sfântului Apostol Pavel care se adresează nouă tuturor: foști și actuali seminariști, teologi, actuali și viitori preoți: „Nimeni să nu disprețuiască tinerețile tale, ci fă-te pildă credincioșilor cu cuvântul, cu purtarea, cu dragostea, cu duhul, cu credința, cu curăția.” (I Timotei IV, 12)

© 2022 <http://seminarortodoxtargoviste.ro>

RAZE DE LUMINĂ

Nr. 44, iulie-decembrie 2022

E- ISSN 2734-7273, P-ISSN 1582-2435

SFÂNTA TAINĂ A PREGĂTIRII EXPRESIE A IUBIRII LUI HRISTOS

Daniel CONOVICI,

Elev în clasa aXII-a Seminar, Anul școlar 2022-2023

Spre deosebire de celelalte Taine, în care harul dumnezeiesc se împărtășește credincioșilor prin preot în calitate de săvârșitor al acestora, Preoția sau Hirotonia este Taina prin care o persoană e consacrată în scopul de a săvârși toate celelalte Taine, ca reprezentant văzut al lui Hristos, adevăratul săvârșitor al tuturor Tainelor. Așadar, Preoția sau Hirotonia este Taina în care, prin punerea mâinilor episcopului și prin rugăciune, harul divin se pogoară asupra unui candidat anume pregătit, sfințindu-l și așezându-l într-o treaptă a ierarhiei bisericești, împărtășindu-i acestuia puterea de a învăța cuvântul lui Dumnezeu, de a săvârși lucrările sfinte și de a-i conduce pe credincioși pe calea mântuirii. Precum se poate vedea, hirotonia e Taina prin care cel ce a primit-o este îndreptățit să continue în Biserică întreita slujire a Mântuitorului Hristos.

Astfel, Mântuitorul Iisus Hristos a așezat Taina Preoției, după Învierea Sa din morți și înaintea Înălțării Sale la cer, prin cuvintele: „Precum M-a trimis pe Mine Tatăl, vă trimit și Eu pe voi. Și - zicând acestea - a suflat asupra lor (apostolilor) și le-a zis: Luați Duh Sfânt; cărora veți ierta păcatele, le vor fi iertate și cărora le veți ține, vor fi ținute” (Ioan 20, 21-23).

1. Instituirea Tainei Preoției

„Precum M-a trimis pe Mine Tatăl, vă trimit și eu pe voi. Luați Duh Sfânt, cărora veți ierta păcatele le vor fi iertate, și cărora le veți ține, vor fi ținute” (Ioan 20, 21-23). Prin acest îndemn, Hristos le-a dat Apostolilor puterea de a învăța, de a conduce și împărtăși Harul. Iar

acest lucru l-a făcut Mântuitorul nu numai cu cuvântul, ci și prin suflare, adică printr-un semn sensibil. Ceea ce înseamnă că i-a instituit pe Apostoli în serviciul de slujitori ai lui Dumnezeu și prin aceasta a instituit și Taina Hirotoniei. Sfânta Scriptură ne arată că Domnul, dorind ca

opera Sa de mântuire să se continue peste veacuri și să fie folositoare tuturor oamenilor, și-a ales Apostoli, pe care i-a luat din mulțimea celor care-L crezuseră. Pe aceștia i-a ținut

în jurul Său și timp de trei ani i-a învățat tainele Împărăției lui Dumnezeu, apoi le-a dat puterea de a-I continua opera Sa de mântuire. După Înălțarea Domnului la Cer, Apostolii au mijlocit și altora, în diferite grade, Harul, adică puterea pe care au primit-o de la Mântuitorul. Această mijlocire au făcut-o printr-un anume ritual, și anume prin punerea mâinilor. De la Sfinții Apostoli încoace Harul pe care l-au primit ei direct de la Mântuitorul și de la Duhul Sfânt în ziua Cincizecimii nu se mai pogoară, în mod obișnuit, direct asupra celor ce se hirotonesc, ci se pogoară, conform celor rânduite de Domnul, numai prin mijlocirea urmașilor Apostolilor investiți cu acest har deosebit.

Pentru că, puțini fiind, nu puteau împlini toate sarcinile pe care le implica răspândirea Evangheliei la neamuri, Sfinții Apostoli au delegat slujirile lor episcopilor sau prezbiterilor, puși de ei în fruntea bisericilor locale. Apoi, au apărut diaconii, rânduiți să-i ajute pe aceștia care nu mai făceau față mulțimii de sarcini, și numai ulterior au apărut preoții, ca treaptă deosebită de cea a episcopilor, atunci când numărul episcopilor era prea mic pentru a face față dezvoltării bisericilor locale, iar parohiile nou-înființate trebuia să aibă în fruntea lor un reprezentant al episcopului.

2. Preoția Mântuitorului Hristos

Preoția Mântuitorului este cea care constituie temeiul preoției creștine. Ea este mai întâi de toate dumnezeiască, căci Hristos, Arhiereul cel veșnic este Dumnezeu și om. În al doilea rând este sfântă și fără întinăciune, după cum Însuși Hristos este fără de păcat, căci vedem că deși El s-a făcut om, s-a făcut întru toate asemenea nouă, totuși în afara de păcat (Evrei 4, 15), de aceea și preoția Lui este sfântă.

Prin jertfirea Mântuitorului, s-a trecut de la o jertfă simbolică la una reală, fiind adusă pentru curățirea poporului. Vedem apoi, că preoția lui Hristos este și veșnică, deoarece El nu are nici început și nici sfârșit, fiind născut din veci din Tatăl, după cum aflăm chiar din formula dogmatică a primului Sinod Ecumenic de la Niceea din 325, dar și prin faptul că această jertfă se actualizează peste veacuri la fiecare Sfântă și Dumnezeiască Liturghie. Mântuitorul își manifestă această slujire în tot parcursul vieții sale și vedem unul din momentele în care exercită această demnitate, atunci când rostește Rugăciunea arhierescă în care vorbește de preaslăvirea pe care i-a adus-o Tatălui, apoi rugându-se pentru ucenicii Săi, dar și pentru toți cei ce vor crede în numele Lui (Ioan cap. 17). Mântuitorul Însuși spune că El a venit să slujească vărsându-și sângele „pentru mulți”, nu ca să fie slujit (Marcu 10, 45). Această expresie „pentru mulți”, arată universalitatea preoției sale, adică El se jertfește pentru păcatele tuturor pentru ca să îi mântuiască pe toți din robia păcatului.

Concluzii

Preoția nu este o meserie, ci o misiune fără de care actualizarea mântuirii realizată de Hristos, pentru credincioși nu ar fi putut fi posibilă. Slujirea preoțească, are la bază vocația și chemare, două elemente necesare pentru împlinirea demnității preoțești. Așadar, preoția este demnitatea cea mai înaltă, pe care Hristos a acordat-o omului, prin dragostea Lui nemărginită, dragoste care dă sens vieților noastre.

© 2022 <http://seminarortodoxtargoviste.ro>

RAZE DE LUMINĂ

Nr. 44, iulie-decembrie 2022

E- ISSN 2734-7273, P-ISSN 1582-2435

EDUCAȚIA ȘI ISTORIA LITERATURII

Ștefan Alexandru MOLDOVEANU,

Elev în clasa aXI-a A Filologie, Anul școlar 2022-2023

Literatura este arta compozițiilor scrise. Etimologic vorbind, termenul de literatură provine de la latinescul „littera”. Cele mai vechi exemple de literatură scrisă par să își fi avut originea în perioada Mileniului al IV-lea î.Hr. în Mesopotamia antică, deoarece complexitatea comerțului începea să depășească memoria umană, iar scrierea a început să devină o metodă mult mai neîndoielnică în păstrarea detaliilor tranzacțiilor și documentelor administrative într-o formă permanentă.

Începând cu cel de al III-lea Mileniu î.Hr. au început să fie scrise cântări religioase scrise cu scopul de adorație și rugăciuni, de obicei adresate către zeități sau uneori adresate unei figuri proeminente. Cel mai vechi text care există și în ziua de astăzi este „Imnul Templului Kesh” acesta a fost identificat pe o tabletă de clei de origine Sumeriana, fragmente din acest text vorbesc despre creația bărbatului și a femeii. Un alt text conservat „Instrucțiunile lui Shuruppak” este un exemplu al înțelepciunii literare Sumeriana, având intenția de învățarea fidelității, virtuții și urmarea standardelor comunității. Cel mai vechi document păstrat, scris în limba română este o epistolă datată în 1521, trimisă de Neacșu de la Câmpulung judeului de la Brașov. Cultura Română a fost puternic influențată de creștinism încă de la începuturile sale. Primele scrieri religioase apar din Biserica Ortodoxă, aduse în țară de către slavi. De aceea primele traduceri ale cărților în limba română au fost texte religioase ale Bisericii Slavone ale secolului XV-lea precum „Psaltirea Voronețeană” și „Codicele Voronețean”. Prima Carte imprimată în România a fost o carte religioasă în limba slavonă în anul 1508, Liturghierul lui Macarie, iar prima carte imprimată în limba română a fost Catehismul Lutheran din 1544.

Literatura Română umanistă se dezvoltă începând cu secolul XVI-lea, prin figuri de cărturari cunoscători ai limbilor: greacă, slavonă și latină, precum Grigore Ureche, Miron Costin și Ion Neculce. Aceștia au fost cronicari moldoveni care, în spiritul umanismului, au căutat să scrie despre istoria poporului român din dragoste de neam și din dorința de a educa poporul.

Dimitrie Cantemir este cel mai de seamă gânditor umanist român, numărându-se printre operele sale: „Divanul sau gâlceava înțeleptului cu lumea”, „Imaginea de nedescris a științei sacre”. Mihai Eminescu este considerat ca fiind cea mai cunoscută și influentă personalitate din literatura română, unul dintre cei mai cunoscuți autori canonici, a fost poet, prozator și jurnalist român, care apare în literatura europeană drept cel mai mare poet romantic. A publicat un singur volum, „Poesii”, compus din poemele publicate de-a lungul vieții în revista „Convorbiri literare” a societății „Junimea” din care Eminescu făcea parte.

GÂNDURI LA CEAS ANIVERSAR...

M-am simțit onorată la primirea invitației din partea doamnei profesor de limba franceză de a scrie câteva rânduri despre ce a reprezentat pentru mine Seminarul Teologic Ortodox ” Sf. Ioan Gură de Aur” din Târgoviște. Cu multă bucurie în suflet, dar mai ales cu nostalgie, voi încerca să scriu câteva rânduri despre ce a însemnat pentru mine să fiu elevă în cadrul Seminarului Teologic Ortodox “Sfântul Ioan Gura de Aur”. Aș începe prin a spune cât de norocoasă am fost și m-aș opri aici. Da, am fost norocoasă să învăț sub aripa magică a unor oameni ce au dat și dau viață acestui loc. Seminarul a fost locul unde am îndrăznit să cunosc, să sper și să disting frumusețea, valoarea și bunătatea din oameni, am întâlnit oameni (profesorii) care ne-au învățat despre lucrurile cu adevărat importante, despre ce înseamnă să fii diferit și a face lucrurile diferit, despre cum poți să-ți descoperi bucuria în apropierea de celălalt.

În Seminar am prins cu adevărat curaj și încredere să mă exprim dar, mai ales, aici am întâlnit oamenii care au crezut în mine. Mi-au dat încredere în ceea ce urmează și, mai ales, convingerea că binele va ajunge în viața noastră atâta timp cât nu ne vom pierde credința și vom rosti la fiecare pas “ Doamne, ajută!”. Tot aici am descoperit pasiunea pentru limba franceză și am început să am o perspectivă nouă despre francofonie. Cu drag și mândrie îmi amintesc de orele de limba franceza și momentul în care cu impulsul primit din partea doamnei profesor de limba franceză am obținut Diploma de Studii de Limba Franceză (DELF), fiind prima elevă din școală la momentul respectiv care a susținut un astfel de examen. Cele mai frumoase momente muncite, dar și bucuria a fost pe măsură. Seminarul a fost prima mea opțiune acum 8 ani, și dacă ar trebui să aleg din nou acum, cu siguranță aș alege tot Seminarul Teologic Ortodox din Târgoviște, fără ezitare.

Elena Eliza BOSTANGEAC -Absolventă a Seminarului Teologic– promoția 2014

Îmi amintesc cu atât de multă emoție și nostalgie prima zi de liceu, încât ori de câte ori mi se face dor de adolescență rememorez cu lacrimi în ochi, dar cu un zâmbet ștregăresc pe chip acele momente care au fost, de fapt, începutul unui nou drum, al drumului, la finalul căruia deveneam adultul de azi. Sunt extrem de recunoscătoare și de onorată că am fost elevă a Seminarului Teologic Ortodox „ Sf. Ioan Gură de Aur”. Pe lângă cunoștințele teoretice, care mi-au consolidat cultura generală și cu ajutorul cărora mi-am ales parcursul profesional, m-am bucurat de o deosebită preocupare culturală, religioasă și morală intens promovată de cadrele didactice, dar și de preoții care ne-au fost profesori, duhovnici sau îndrumători.

Cel mai important pas parcurs, însă, ca elevă a Seminarului a fost unul ale cărui rezultate răsună până în prezent. Datorită doamnei diriginte, doamna profesor Emilia Alina Scarlat, m-am îndrăgostit de limba franceză și, de asemenea, sub îndrumarea dumneaei am promovat examenul de DELF – certificare al abilităților de limbă franceză, diplomă recunoscută la nivel internațional și emisă de Ministerul Educației din Franța.

Acum, datorită acestui început ghidat de dragostea și implicarea celei care mi-a deschis drumul spre acest orizont colorat în albastru, alb și roșu, mă bucur de privilegiul de a lucra într-o corporație franceză și, mai cu seamă, sunt mândră că pot spune că omul care sunt acum, sunt datorită liceului pe care l-am absolvit și al oamenilor dedicați fără de care experiența mea din acei ani nu ar fi fost la fel de deosebită și marcantă.

Tatiana NEDELEA - Absolventă a Seminarului Teologic – promoția 2015

Cu ocazia împlinirii a 30 de ani de la înființarea Seminarului, voi scrie câteva cuvinte despre evoluția mea din timpul liceului, ca absolventă a acestuia.

Încă din clasele primare am fost atrasă de limba franceză, îndrăgind muzica specifică și cultura acestei țări. Dorința mea de a învăța cât mai mult aceasta limbă străină a fost observată de profesorul meu din liceu, doamna Scarlat Emilia Alina, care mi-a fost și diriginta. Astfel, mi-a propus să începem pregătirea pentru susținerea examenelor pentru obținerea certificatelor internaționale DELF și pentru participarea la olimpiadele de limba franceză.

Am lucrat împreună continuu în anii de liceu pentru a-mi perfecționa limba franceză și atingerea celor 4 competente : Compréhension de l’oral, Compréhension des écrits, Production orale, Production écrite în vederea obținerii unui nivel superior conform CECRL. Ca urmare a eforturilor noastre, elev-profesor, am obținut Certificatele DELF A2 (2017) și DELF B1 (2018) eliberate de FEI, France. Susținerea doamnei profesor în atingerea scopului meu a fost esențială. Nu a ratat niciun moment în a-mi ridica moralul și a întări încrederea în mine, spunându-mi mereu că “cine învață, reușește!”. Și așa și este!

Pe lângă rezultatele deosebite obținute la activitățile francofone am promovat și unul dintre cele mai importante examene ale vieții mele, și anume de a deveni cadru militar. Doamna Scarlat Emilia Alina a fost lângă mine și în acel prag al vieții, susținându-mă necondiționat.

Bineînțeles ca nu am neglijat nici pasiunea pentru muzica, așa ca am participat la numeroase concursuri și

festivități, precum Balul Bobocilor, unde am câștigat titlul de “Miss Popularitate” cu cântece din repertoriul cunoscutelor cântărețe Lara Fabian, Indila, ZAZ.

Sunt recunoscătoare că Seminarul Teologic Ortodox “Sf. Ioan Gură de Aur” s-a implicat în evoluția mea ca elev, având modele pe care să le urmez și susținere din partea tuturor profesorilor.

Vă transmit mulțumiri și la cât mai multe generații !

Maria-Theodora COBIANU, absolventă a Seminarului Teologic – promoția 2019

© 2022 <http://seminarortodoxtargoviste.ro>

RAZE DE LUMINĂ

Nr. 44, iulie-decembrie 2022

E- ISSN 2734-7273, P-ISSN 1582-2435

SFÂNTA SCRIPTURĂ

Alexia UNGUREANU,

Elev în clasa aIX-a B Filologie, Anul școlar 2022-2023

Sfânta Scriptură,
Cuvinte cu încărcătură,
Cartea sfântă,
Care te încântă.

Autor este Dumnezeu,
Care nu te lasă la greu
De rele te păzește
Și te călăuzește.

Biblie, izvor de apă vie,
Ești ca o poezie,
De dragoste ne-nveți,
Ne dai multe poveți.

Ne spui despre femeie și bărbat,
Despre căderea omului în păcat,
Despre părinți, copii, ură și iubire,
Înțelepciune, bucurie, rugă și jertfire.

Cu inspirație divină,
Ești ca o regină,
Ești cartea tuturor,
Luminătoarea vieților.

Ești călăuza noastră-n viață
Care ne tot învață
Să ne desăvârșim
Și să ne mântuim!

© 2022 <http://seminarortodoxtargoviste.ro>

RAZE DE LUMINĂ

Nr. 44, iulie-decembrie 2022

E- ISSN 2734-7273, P-ISSN 1582-2435

CUPRINS

SECȚIUNEA I SEMINARUL TEOLOGIC DIN TÂRGOVIȘTE (1992-2022). TRECUT, PREZENT ȘI VIITOR

CUVÂNT DE BINECUVÂNTARE	5
IPS NIFON, ARHIEPISCOP ȘI MITROPOLIT MISIUNE, EDUCAȚIE ȘI VOCAȚIE. SEMINARUL TEOLOGIC ORTODOX SFÂNTUL IOAN GURĂ DE AUR LA 30 DE ANI	7
Pr. Prof. Dr. Marin BUGIULESCU LA MOMENT ANIVERSAR, CU DRAGOSTE ȘI RECUNOȘȚINȚĂ	13
Pr. Ponf. Univ. Dr. Ștefan FLOREA TÂRNOSIREA BISERICII „SF. IOAN GURĂ DE AUR” DIN MUNICIPIUL TÂRGOVIȘTE	15
Pr. Dr. Ionuț Ciprian ILEANA COLABORAREA DINTRE BISERICĂ ȘI ȘCOALĂ. NOI PERSPECTIVE	17
Pr. Conf. Univ. Dr. Alexandru-Corneliu-ARION NIMIC FĂRĂ TIPICUL RĂBDĂRII	21
Pr. Ioan ȘTEFĂNESCU PAGINI DIN ISTORIA SEMINARULUI TEOLOGIC DE LA TÂRGOVIȘTE	22
Pr. Gheorghe SAFTA CU TIMP ȘI FĂRĂ TIMP	24
Pr. Prof. Alin Marian PLEȘA CORUL SEMINARULUI TEOLOGIC DIN TÂRGOVIȘTE	27
Prof. Florinel Ciprian CAZAN ACREDITARE ERASMUS PENTRU MOBILITĂȚI ERASMUS+ ÎN DOMENIUL ”EDUCAȚIE ȘCOLARĂ” ECHIPA DE PROIECTE EUROPENE ÎN ANUL ȘCOLAR 2022-2023	30

SECȚIUNEA A II-A SCRIPTURA ȘI RUGĂCIUNEA, TEOLOGIA ȘI VIAȚA

RELEVANȚA LEGĂTURII DINTRE ROLUL TEOLOGIEI ACADEMICE ȘI FOLOSUL TEOLOGIEI EMPIRICE, CALE DE URMAT PENTRU ELEVUL SEMINARIST DE ASTĂZI ȘI DE MÂINE.....	34
Prof. Univ. Dr. Ion Marian CROITORU	
SFÂNTA SCRIPTURĂ – CUVÂNTUL LUI DUMNEZEU CARE ZIDEȘTE.....	43
Pr. Prof. Marian BADEA	
SCURTĂ ISTORIE A ÎNVĂȚĂMÂNTULUI MUZICAL DE TRADIȚIE BIZANTINĂ PE MELEAGURILE DÂMBOVIȚENE.....	48
Pr. Prof. Dr. Gheorghe DRĂGHICI	
DENATURAREA RUGĂCIUNII PRIN INFLUENȚA RELIGIILOR ORIENTALE ȘI A PRACTICILOR PSEUDO-RELIGIOASE.....	52
Pr. Prof. Bogdan STANA	
DESPRE VOCAȚIA PREOȚEASCĂ. COORDONATE MORALE EXTRASE DIN OPERA TEOLOGICĂ A SFÂNTULUI IOAN GURĂ DE AUR.....	55
Pr. Prof. Ștefănel GHEORGHE	
VOCAȚIA PASCALĂ A ELEVULUI SEMINARIST DIN PERSPECTIVA TEOLOGIEI SFÂNTULUI IOAN GURĂ DE AUR.....	58
Pr. Dr. Ion DRAGOMIR	
PROVOCĂRI ȘI OPORTUNITĂȚI ALE PREDĂRII RELIGIEI ÎN ȘCOALA ROMÂNEASCĂ.....	69
Pr. Prof. Adrian POPA	

SECȚIUNEA A III-A RELIGIE, EDUCAȚIE ȘI CULTURĂ

LIRICA RELIGIOASĂ ARGHEZIANĂ-ÎNTRE RĂZVRĂTIRE TITANICĂ ȘI FIORUL SACRU AL RUGĂCIUNII.....	73
Prof. Liana PLEȘA	
METODE DE PREDARE-ÎNVĂȚARE SPECIFICE LITERATURII ROMÂNE.....	80
Prof. Corina ANTONESCU	
ÎN CINE SĂ CREDEM?.....	84
Prof. Ana Maria RISTOIU	
PROIECT EDUCAȚIONAL ”ISTORIA VĂZUTĂ PRIN OCHII TINEREI GENERAȚII”.....	87
Prof. Luminița MILOIU	
RELIGIA ȘI SPORTUL.....	90
Prof. Marian MĂLAU	
DE CE ESTE IMPORTANTĂ EDUCAȚIA?.....	91
Prof. Aura Marina VOINEA	

LA FRANCOPHONIE, CLÉ DU DIALOGUE INTERCULTUREL ET INTERRELIGIEUX.....	95
Prof. Alina Emilia SCARLAT	
LE RÔLE DE L'ERREUR DANS L'APPRENTISSAGE DU FRANÇAIS LANGUE ÉTRANGÈRE.....	98
Prof. Madalina Elena SAVU	
HISTORY AND IDENTITY IN SALMAN RUSHDIE'S MIDNIGHT'S CHILDREN THE VARIETIES OF EXPRESSION OF THE POSTCOLONIAL ARTIST.....	101
Prof. Aurelian NAE	
INSTRUMENTELE PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA COMUNICĂRII DINTRE ȘCOALĂ ȘI FAMILIE.....	107
Prof. Mihaela VIȘAN	
PROMOVAREA TEHNOLOGIEI INFORMAȚIEI ȘI A COMUNICAȚIILOR ÎN EDUCAȚIE.....	109
Prof. Cristian-Gabriel ȘERBAN	
ECONOMIILE ȘI REALIZAREAPROIECTELORFAMILIEI.....	111
Prof. Ioana Alina MIHAELA	

**SECȚIUNEA A IV-A
ELEVII SEMINARULUI TEOLOGIC DIN TÂRGOVIȘTE-
EVOCĂRI ȘI PERSPECTIVE**

FRĂMÂNTĂRI ADEVĂR ȘI DEVENIRE.....	114
Cosmin Iulian CÎRSTEA	
EDUCAȚIA, ÎNCEPUTĂ ÎN PRIDVORUL MĂNĂSTIRILOR ȘI CONTINUATĂ ÎNTRE ZIDURILE SEMINARULUI TEOLOGIC DIN TÂRGOVIȘTE.....	117
Prof. Florentin Daniel GHEORGHE	
DESPRE NARAȚIUNE, VALORI, COMUNITATE ȘI RESPECT.....	120
Alexandra OPREA	
ÎMPREUNĂ ÎN MAREA FAMILIE ERASMUS+.....	122
Diana MIRIȚĂ și Natali MUR	
SEMINARIST LA TÂRGOVIȘTE.....	124
Pr. Prof. Ștefan NUICĂ	
SFÂNTA TAINĂ A PREOȚIEI EXPRESIE A IUBIRII LUI HRISTOS.....	126
Daniel CONOVICI	
EDUCAȚIA ȘI ISTORIA LITERATURII.....	128
Ștefan Alexandru MOLDOVEANU	
GÂNDURI LA CEAS ANIVERSAR ANIVERSAR.....	129
Absolvenți ai Seminarului Teologic din Târgoviște – Elena Eliza BOSTANGEAC, Tatiana NEDELEA, Maria Theodora COBIANU	
SFÂNTA SCRIPTURĂ.....	131
Alexia UNGUREANU	
Cuprins.....	132
Comitet editorial și editori coordonatori.....	135

RAZE DE LUMINĂ

Revista Seminarului Teologic Ortodox Sfântul Ioan Gură de Aur din Târgoviște

COMITETUL EDITORIAL

Pr. Prof. Dr. Drăghici Gheorghe
Pr. Prof. Badea Marian
Pr. Prof. Drd. Stana Bogdan
Pr. Prof. Ștefănel Gheorghe
Prof. Scarlat Emilia
Prof. Savu Elena Mădălina
Prof. Vișan Mihaela
Prof. Sorina Marinescu
Prof. Nae Aurelian
Prof. Antonescu Corina
Prof. Luminița Miloiu
Prof. Ristoiu Ana Maria
Prof. Pleșa Liana
Prof. Drd. Florinel Ciprian Cazan

EDITORI COORDONATORI

Pr. Prof. Dr. Bugiulescu Marian
Pr. Prof. Pleșa Alin Marian

*Seminarul Teologic Ortodox "Sfântul Ioan Gură de Aur",
Bd. Unirii, Nr.28, Târgoviște, Dâmbovița, România*

Web: © <http://seminarortodoxtargoviste.ro/REVISTA/>
Email: sfioanguradeaur@yahoo.ro